

Inge Dyrhol

Kommunestruktur på Søre Sunnmøre

Kommunale tenester og økonomi

HØGSKULEN I VOLDA

MØREFORSKING
VOLDA

2004

Prosjekttittel	Utgreiing av interkommunalt samarbeid/ kommunesamanslåing for Søre Sunnmøre
Prosjektansvarleg	Møreforsking Volda
Prosjektleder	Jørgen Amdam, HVO/MFV
Oppdragsgivar	Søre Sunnmøre Regionråd
Forfattar	Inge Dyrhol
Ansvarleg utgjevar	Møreforsking Volda og Høgskulen i Volda
ISBN	82-7692-214-7 82-7661-202-4
ISSN	0805-6609
Sats	Inge Dyrhol
Distribusjon	http://www.hivolda.no/fou

Arbeidsrapportserien er for faglege og vitskaplege arbeid som ikkje fullt ut stettar krava til forskingsrapportar. Det kan vere delrapportar innanfor større prosjekt, eller læremateriell knytt til undervisningsføremål. Arbeidsrapportane skal vere godkjende av anten dekanus, gruppeleiar, prosjektleder (for IAAI: instituttleiar) eller ein annan fagperson dei har utpeika og forskingskoordinator ved HVO. Kvalitetssikringa skal utførast av ein annan enn forfattar.

Forord.....	5
1. Kommunestruktur i fagøkonomisk perspektiv.....	7
2. Innleiande om tenestetilbod og produktivitet.....	11
Produksjonsindeksar.....	12
3. Brutto driftsutgifter.....	17
Litt attende i tid.....	17
Brutto driftsutgifter sektorvis.....	18
Samanlikning med KOSTRA-grupper.....	20
Ev samanslåingar og KOSTRA-grupper.....	22
4. Inntektssida.....	25
Brutto driftsinntekter 2002.....	25
Samlikningar med KOSTRA-grupper.....	27
Ev samanslåingar.....	28
5. Vurdering av innsparingspotensiale ved kommunesamanslåing.....	31
Nokre innleiande merknader.....	31
Administrasjon	32
Administrasjon, styring og fellesutgifter.....	33
<i>Alternativ for samanslåingar samanlikna med KOSTRA-grupper</i>	33
Sande, Herøy, Ulstein og Hareid.....	34
Vanylven, Sande, Herøy, Ulstein og Hareid.....	34
Alle sju kommunane på Søre Sunnmøre.....	34
Volda og Ørsta.....	35
Barnehage	35
<i>Vurdering</i>	36
Grunnskole	36
<i>Søre Sunnmøre</i>	36
Kommunehelse	38
<i>Alternativ for samanslåing samanlikna med KOSTRA-grupper</i>	41
Pleie og omsorg	42
<i>Alternativ for samanslåing samanlikna med KOSTRA-grupper</i>	47
Tekniske tjenester	48
Kultur	53
Litteraturliste.....	55
Vedlegg:	
Appendiks 1: Detaljerte nøkkeltal	
Appendiks 2: Effektivitet og produktivitet	
Appendiks 3: Brutto driftsutgifter 1995-2000 sektorvis samla og for einskildkommunar	
Appendiks 4: Brutto driftsutgifter 2002 etter KOSTRA-funksjonar	
Appendiks 5: Kritisk vurdering av bruk av KOSTRA-grupper til samanlikning med evt. samanslåtte kommunar på Søre Sunnmøre	
Appendiks 6: Statistisk sentralbyrå si gransking av innsparing ved samanslåing av kommunar	

Forord

Møreforskning Volda har hatt i oppdrag å greie ut kommunestruktur og –samarbeid på Søre Sunnmøre. Eg har teke del i arbeidet med den økonomiske sida av problemstillinga, medrekna tenestetilbod. Min bakgrunn for å gjere det er: 1) utdanning som siviløkonom 2) ca 16 års røynsle som kommunal administrasjonssjef og 3) undervisning og ein del FoU-arbeid i kommunal økonomi gjennom dei siste 12 åra.

Hovudrapporten frå prosjektet gjer naturlegvis greie for det viktigaste av det prosjektgruppa har kome fram til på ymse felt. Denne arbeidsrapporten presenterer ein del meir bakgrunnsstoff for kommunal økonomi.

Alternativ for samanslåingar blir her teke for gitt. Dei er:

- Sande, Herøy, Ulstein og Hareid (S/H/U/H)
- Vanylven, Sande, Herøy, Ulstein og Hareid (V/S/H/U/H)
- Alle sju kommunane på Søre Sunnmøre
- Volda og Ørsta

Ein har valt å bruke nemningar frå offentleg i same språkdrakt som i statistikken. Stor forbokstav er brukt i slike tilfelle i staden for hermeteikn. Ein bed om orsaking for ev inkonsekvensar.

Volda, april 04

Inge Dyrhol

1. Kommunestruktur i fagøkonomisk perspektiv

Dette er ei berre kort oppsummering som er laga i samband med prosjektet for Søre Sunnmøre. Ho fortener vonleg eit større publikum, men framstillinga er slik at ein om ønskjeleg kan starte lesinga på kapittel 2.

Utifrå økonomisk teori er økonomisk optimal storleik på ein kommune der samfunnsøkonomisk grensekostnad er lik samfunnsøkonomisk grensenytte. Merk at storleik på ein kommune då formelt er definert ved kor mykje kommunen produserer, og ikkje t.d. ved kor mange innbyggjarar som bur i kommunen. Folketal vert likevel sett på som den mest relevante faktoren (King 1996:56), men ein kan jo grovt rekne med at kommunar med stor produksjon også har stort folketal. (Den enklaste måten å ta omsyn til dette er å føresetje lik produsert mengde pr person). Når kommunen sin storleik aukar, vil ein kunne oppnå stordriftsfordelar i produksjonen. På den andre sida vil det oppstå tap fordi ein ikkje så nøyaktig kan oppfylle innbyggjarane sine preferansar, jf pkt 2. Optimal storleik blir då der stordriftsfordelar ved vidare auke ikkje er i stand til å vege opp tapet ved ikkje lenger så nøyaktig å kunne oppfylle innbyggjarane sine preferansar. På denne måten vil tilhøve både på tilbods- og etterspurnadssida vere avgjerande for optimal storleik.

2

Ovanfor er det truleg tankane kring preferansar som er mest framande for dei som ikkje kjenner faget økonomi. Her er ei svært enkel framstilling. Eit viktig utgangspunkt i faget økonomi er folk sine preferansar. Avvik frå oppfylling av folk sine preferansar vert rekna som tap. Dess større ein kommune blir, dess meir sannsynleg er at preferansane blir meir ulike. På den andre sida kan ein neppe rekne med at tilbodet i alle fall blir meir individtilpassa dess større ein kommune blir, helst blir det meir standardisert. Ein reknar difor med at dess større ein kommune blir, dess større blir tap som følge av manglande oppfylling av folk sine preferansar. Faguttrykket er tap på grunn av svakare allokerings effektivitet.

3

I samfunnsøkonomisk grensenytte er også medrekna internalisering av positive eksterne verknader. Når kompetansesenteret i Volda står ferdig, vil det ikkje berre bli til nytte for folk i Volda, men også for folk i grannekommunar. Deira nytte er eit eksempel på positive eksterne verknader. Dersom alle kommunane der folk har nemnande nytte av tiltaket vert slått saman, blir desse verknadene internaliserte. (Det er då vanleg å rekne med at prosjekt lettare blir gjennomført, i alle fall dersom kommunale løyvingar er eit vesentleg beløp i finansieringsplanen).

4

Ei viktig avgrensing er at resonnementet i pkt 1 gjeld for produksjon av berre eitt produkt (vare/teneste). Resonnementet må gjerast for kvart enkelt produkt, og optimal storleik vil

varierte m.a. utifrå graden av stordriftsfordelar i produksjonen av dette produktet. Kommunane er organisasjonar med mange produkt, men må naturlegvis ha ein bestemt storleik.

Dersom ein hadde bra nok data, som neppe er oppnåeleg – jf pkt 6, kunne ein tenkje seg ei slags vekting av produkt for i alle fall å kome vidare. Dessutan ville ein då kunne ha nytte av resonnementet ved vurdering av samarbeid med varierende tal kommunar for ulike produkt.

Men trass i avgrensinga gjeld framleis følgjande. Føreset at ein ved vurdering av kommunestruktur også er interessert i økonomisk effektivitet. Då må ein ta omsyn til faktorar både på tilbods- og etterspurnadssida.

5

I samfunnsøkonomiske kalkylar er i utgangspunktet heile nasjonen avgjerdseining, dvs at ein ved vurdering av kommunestruktur definerer optimalt i ein nasjonal og ikkje ein regional samanheng. Men samfunnsøkonomiske kalkylar kan også vere regionale, og ein kallar dei då gjerne regionaløkonomiske.

Dette at folk med heller like preferansar kan finne det tenleg å samarbeide i kommunar o.l. kallast klubbteori. Ein startar såleis nedanfrå. Uttrykket samfunnsøkonomisk i resonnementet i pkt 1 kan difor vonleg presiserast til regionaløkonomisk. Å finne ein samfunnsøkonomisk optimal kommunestruktur sett frå nasjonalt nivå er nok ei endå meir krevjande oppgåve.

Når ein arbeider med kommunestruktur med bestemte kommunar som oppdragsgjevar, har analysen oftast fokus på regional utvikling. Ev kalkylar er i regelen kommunaløkonomiske, og ikkje regionaløkonomiske. Dersom ein makta å gjere regionaløkonomiske analysar, ville det naturlegvis ha heva standarden på slikt utgreiingsarbeid.

Pkt 1 er prinsipielt på høgt nivå. I regionaløkonomiske analysar vil overføringar over grensene til og frå også kommuneorganisasjonen vere relevante å ta med i praktiske kalkylar. T.d. er rammetilskot ein inn-post. På nasjonalt nivå vil dette vere både ein inn- og ut-post, og kan oversjåast.

6

Det er eit stort problem at kostnader og produsert mengde er vanskeleg å måle i så mangfaldige organisasjonar som kommunar. At produkt i stor grad er ”mjuke” tenester forsterkar dette. Nyttan folk har av forbruket av kommunale produkt er ikkje enklare å måle. Forskinga kjenner lite til korleis tilhøvet mellom endringar i allokeringseffektivitet og endringar i kostnader utviklar seg når kommunestorleiken endrar seg. Den direkte praktiske nyttan av resonnementet i pkt 1 kan difor vere liten.

7

Dersom ein trur at folk i dei kommunane ein vurderer for samanslåing har om lag same preferansar, vil økonomiske vurderingar i stor grad dreie seg om stordriftsfordelar. (I så fall vil vel ev innvendingar om redusert demokrati også måtte få mindre tyngde?)

8

Røyndomen er ikkje slik at å produsere ei viss mengd av eit produkt burde koste det same i alle kommunar. Ein vil her særleg trekkje fram den romlege dimensjonen.

Ein del produkt kan t.d. vere dyrare å produsere i griskrendte strok enn i tettbygde, og m.a. topografi og klima har sitt å seie. Ymse slags gjennomsnitt, t.d. gjennomsnitt for grupper av kommunar som liknar kvarandre, kan vere til ei viss hjelp. Men eit rimeleg bra bilete av kva kostnadane burde vere både for konkrete eksisterande kommunar og kommunar etter samanslåing er svært krevjande å skaffe seg.

Når ein skal vurdere samfunnsøkonomisk kostnad, skal kostnaden for alle grupper i samfunnet med. Ved å sjå på produsert mengde utan å trekkje inn den romlege dimensjonen, vert t.d. kostnaden folk får med lenger reiser til kommunesenteret oversett.

9

I samband med at reiser til kommunesenter er nemnt i pkt 8 vil ein presisere følgjande. Dersom ein først går utover ein kommunaløkonomisk analyse i retning av ein regionaløkonomisk, bør ein ta med alle viktige postar, eller i alle fall presisere kva ein gjer, og bruke data på fagleg forsvarleg måte. Samanslåing av kommunar har mange positive og negative verknader for grupper utanfor kommuneorganisasjonane. Ev samanslåingar blir vel først og fremst gjort på grunn av forventa positive verknader for næringslivet? T.d. å ta utgangspunkt i kommunaløkonomisk gevinst, finne at denne er lik eller mindre enn auka reisekostnader for folk, og så slutte at samanslåing ikkje har noko for seg, er eit resonnement som ikkje er tufta på fagkunnskap i økonomi.

Her kan det vere på sin plass å presisere at ein nytte kostnad analyse, som er ei form for samfunnsøkonomisk analyse, i regelen ikkje søkjer etter optimale løysingar, men prøver å klarleggje nytte og kostnad for eit på førehand definert tiltak. Ein regionaløkonomisk nytte kostnad analyse for tiltaket samanslåing av eksisterande kommunar søkjer såleis ikkje optimale løysingar i streng meining.

10

King (1996) har laga ein modell for utgreiing av optimalt folketal for kommunar. Denne drøftinga er framheva av Baily (1999). Ein kan merke seg at også denne modellen berre gjev ein optimal storleik for ei bestemt teneste, og ikkje for eit mangfald av tenester.

Det må og til svært restriktive føresetnader for å kunne finne ei "løysing" på modellen, m.a. at folk har like inntekter og at teknologien i produksjonen er uendra over tid. Men teknologien endrar seg jo. Det følgjer at optimalt folketal skiftar over tid. Dess raskare inntekter og teknologi endrar seg, dess oftare er det behov for å vurdere kommunegrensene utifrå økonomiske omsyn.

King (1996:75) konkluderer ikkje overraskande med at når kommunestorleik blir vurdert endra, så bør nytte og kostnad vurderast. Ein viktig nyttepost kan vere stordriftsfordelar, medan individet sitt tap av kontroll med kvantitet (og kvalitet) kan vere ein viktig post på kostnadssida. Her er vi attende i klubbteorien sin tankegang, og kan i teorien finne eit regionaløkonomisk optimum.

11

Når ein skal vurdere den økonomiske sida ved kommunestruktur, er det i praksis nødvendig å resignere/gjere kompromiss i høve til teorien på svært mange punkt. Det er likevel viktig å ha teorien i tankane. Alt anna likt får ein tru resignasjonane/kompromissa då vert meir kvalifiserte. Å ignorere økonomiske omsyn i vurdering av kommunestruktur fører venteleg til samfunnsøkonomisk tap, som dersom ikkje det offentlege skaffar seg tilsvarende inntekter t.d. gjennom auka skattar, m.a. kan tenkjast å svekkje romet for velferdsordningar i samfunnet.

I praksis er dei økonomiske kalkylane i utgreiingar om kommunestruktur kommunaløkonomiske. Det er ev prisverdig å gjere somme regionaløkonomiske reknestykke som supplerande materiale. Ein må likevel ikkje setje i prinsippet fullstendige kommunaløkonomiske kalkylar og punktvis regionaløkonomiske reknestykke direkte opp mot kvarandre, jf pkt 9.

12

Resten av dette arbeidet er kommunaløkonomisk analyse.

2. Innleiande om tenestetilbod og produktivitet

Detaljerte nøkkeltal

På nettstaden <http://www.ssb.no/kostra/> under Detaljerte nøkkeltall for kommunar kan ein sektorvis finne svært mykje informasjon som kan prentast ut t.d. i rekneark. Ein kan velje einskildkommunar, grupper av kommunar som liknar kvarandre (KOSTRA¹-grupper), gjennomsnitt for kommunane i fylke og landsgjennomsnitt u/Oslo. Ein kan jamvel lage seg egne grupper, t.d. kommunane på Søre Sunnmøre. I samband med prosjektet er det sett på desse nøkkeltala. Stordriftsfordelar tilseier - ikkje heilt alvorleg meint – at arbeidet vert gjort tilgjengeleg. Ein har avgrensa sektorane til dei som er mest relevante å vurdere ved kommunesamanslåing, eller som departementet i sin rettleiar nemner som ønskeleg å gjere greie for. Av ymse grunnar er også gjort vidare avgrensingar. Ein viser til Appendiks 1.

Utvalde dekningsgrader

Først litt om kva ein dekningsgrad er. Dersom ein t.d. innanfor institusjonsomsorg nyttar ein indikator som årsverk av pleiepersonell dividert på storleik målgruppe, kan denne delast i to. Først kan ein dividere årsverk av pleiepersonell på talet på institusjonsplassar. Denne brøken kan tolkast som uttrykk for *standard* (kanskje kvaliteten) på tilbodet. Så kan vi dividere talet på institusjonsplassar på storleik målgruppe. Denne brøken blir då *dekningsgraden*.

Statistisk sentralbyrå (SSB) har valt ut nokre nøkkeltal i form av dekningsgrader som særskilt viktige for å vurdere det kommunale tenestetilbodet. Tabell 1 viser desse. Søre Sunnmøre kjem bra ut for fleire viktige område. Det kan vere mindre behov som gjer at graden er låg på somme område med sosialt preg. Når det gjeld dekningsgrader for kvar kommune, er det vesentlege variasjonar.

2002	Vanylven	Sande	Herøy	Ulstein	Hareid	Volda	Ørsta	Søre Sunnmøre	Møre og Romsdal	Kommunane u/Oslo
Dekningsgrad										
Andel barn 1-5 år med barnehageplass	58,6	70,0	58,7	60,3	64,1	90,0	71,5	68,3	63,5	65,1
Andel elever i grunnskolen som får spesialundervisning, prosent	3,2	4,9	4,8	4,0	4,8	8,1	6,8	5,6	6,4	5,7
Legearvsverk pr 10 000 innbyggere, kommunehelsetjenesten	14,5	10,4	8,9	10,0	6,2	7,1	10,1	9,3	8,9	8,3
Fysioterapiårsverk per 10 000 innbyggere, kommunehelsetjenesten	5,0	1,9	6,3	6,7	7,0	6,5	8,5	6,6	7,1	7,9
Andel mottakere av hjemmetjenester over 67 år	67,8	79,2	78,8	65,9	82,2	72,3	82,8	76,3	76,4	73,7
Andel plasser i enerom i kommunale pleie- og omsorgsinstitusjoner	100,0	94,6	83,5	77,3	91,8	65,6	92,9	85,7	83,0	81,3
Andelen sosialhjelpsmottakere i alderen 20-66 år, av innbyggerne 20-66 år	3,0	2,3	2,9	2,8	3,9	2,7	3,8	3,1	3,8	4,4
Andel barn med barneverntiltak ift. innb. 0-17 år	1,8	3,3	2,7	2,8	3,5	2,6	2,6	2,7	2,9	3,2
Lengde kommunale veier og gater i km pr. 1000 innbygger	16,5	14,6	10,1	10,6	12,9	12,8	13,2	12,5	11,1	9,0
Syssel-, gangveier/turstier mv. i tettsteder m/kom. driftsansvar. km/10 000 innb. i tettsteder	77,0	55,0	19,0	23,0	62,0	19,0	30,0	30,0	27,0	24,0
Kommunalt disponerte boliger per 1000 innbygger	19,0	25,0	12,0	14,0	6,0	24,0	11,0	15,0	19,0	20,0

Tabell 1: KOSTRA: Utvalgte nøkkeltall, Dekningsgrader.

Kjelde: SSB

¹ KO(mmune) ST(at) RA(pportering). Sjå Appendiks 1 for nærare forklaring.

Det tekniske beregningsutvalget sine produksjonsindeksar for 2002

Produksjonsindeksar

For åra frå og med 2000 har Det tekniske beregningsutvalget for kommunal og fylkeskommunal økonomi på grunnlag av KOSTRA-data rekna ut ein produksjonsindeks for kommunane. Produksjonsindeksen seier noko om kommunen sin samla tenesteproduksjon. Han er vekta saman av indeksar for sektorar. Tabell 2 viser korleis produksjonsindeksar er framstilt, og tabell 3 viser resultatet for kommunane på Søre Sunnmøre.

Terminologien innan produktivitets- og effektivitetsanalyse er svært varierende. Her er ein variant som vonleg likevel set produksjonsindeks i ein samanheng. *Effektivitet (E)* blir definert som *effekt (e)* dividert på *ressursbruk (r)*. Effekt kan presiserast som *grad av måloppfylling*. Når ein kommune lagar sine målsettingar er det rimeleg å vente at kommunen tek omsyn til m.a. kvalitetskrav og preferansane til innbyggjarane. *Produkt (produksjon) (p)* vert definert som produsert mengde av varer og tenester, for kommunar mest tenester. Dersom ein no set inn *p* både i teljar og nemnar i brøken som viser *E*, vil vi få $E = P$ multiplisert med e/p , der *produktivitet (P = p/r)*. Populært kan ein seie at e/p viser i kva grad ein ”produserer dei retta produkta”, medan *P* viser kor ”rett måte produkta vert produserte på”. Effektivitet er å ”produsere dei rette produkta på rett måte”. Appendiks 2 gjer nærare greie for dette.

Ideelt er det effektivitet ein bør klarleggje, men måling av effekt er ofte så vanskeleg at ein resignerer. Enkelt sagt viser produksjonsindeksar verken produktivitet eller effektivitet, men prøver ved hjelp av *indikatorar* (nøkkeltal) å seie noko om produkt. Nokre av indikatorane er nok likevel bra peikepinnar på effekt, t.d. andel einerom på institusjonar for eldre. Utvalet legg og fram tal som gjev grunnlag for å seie noko om produktiviteten i kommunane, sjå tabell 5 og figur 1.

Sektor/ Indikator	Vekt
Barnehage (BH)	
Alderskorrigerte oppholdstimer i kommunale barnehager i forhold til antall barn 0-5 år (alderskorrigert)	0,844
Antall m ² leke og uteareal per barn i kommunale barnehager	0,086
Andel barn 0-5 år i privat barnehage med kommunal støtte	0,035
Støttebeløp per barn	0,035
Grunnskole (GS)	
Årstimer per elev	0,936
Andel innbyggere i alderen 6-9 år med plass i kommunale SFO	0,032
Andel av brukerne av SFO med oppholdstid 15 timer eller mer	0,032
Primærhelsetjeneste (PH)	
Antall legeårsverk per 10 000 innbyggere	0,361
Antall fysioterapiårsverk per 10 000 innbyggere	0,361
Antall helsesøsterårsverk per 10 000 innbyggere 0-6 år (f 232)	0,278

Pleie og omsorg (PO)	
Andel av innbyggerne over 80 år som mottar hjemmetjenester	0,218
Andel av innbyggerne over 80 år med plass i institusjon	0,270
Andelen av institusjonsplasser som er i enerom	0,270
Andel brukere av hjemmetjeneste med både praktisk bistand og hjemmesykepleie	0,218
Andel av innbyggerne over 80 år med botilbud utenfor institusjon	0,024
Barnevern (BV)	
Andel barn 0-17 år omfattet av barnevernsundersøkelse	0,315
Andel barn 0-17 år omfattet av tiltak	0,685
Sosialkontortjenester (SK)	
Andel innbyggere 20-66 år som mottar økonomisk sosialhjelp	0,500
Gjennomsnittlig utbetaling per stønadsmåned	0,500
Teknisk sektor (TEK)	
Andel av innbyggerne tilknyttet kommunal vannforsyning	0,224
Andel av vannkvalitetsprøver med godkjent resultat	0,224
Andel av innbyggerne tilknyttet kommunal avløpsordning	0,552
Samlet indeks (TOT)	
Barnehager	0,103
Grunnskole	0,353
Primærhelsetjeneste	0,060
Pleie og omsorg	0,384
Barnevern	0,032
Sosialkontortjenester	0,068

Tabell 2: Oversikt over indikatorar og vektorer i delindeksane og i samla produksjonsindeks for 2002

Kjelde: Rapport fra Det tekniske beregningsutvalg for kommunal og fylkeskommunal økonomi november 2003

Det blir også rekna ut ein delindeks for tekniske tenester. Denne er ikkje med pga manglande data. I tabell 4 er likevel med ein del data for kommunane på Søre Sunnmøre. For kultur og samferdsel har ein ikkje funne tilfredsstillande indikatorar å leggje fram.

	Delindeksar						Samla produksjonsindeks
	Barnehagar	Grunnskule	Barnevern	Primærhelseteneste	Pleie- og omsorg	Sosialkontortjenester	
Vanylven	136,8	128,7	49,4	112,8	110,1	66,8	114,7
Sande	91,1	129,3	118,9	85,0	123,2	66,4	115,8
Herøy	75,2	97,2	87,2	95,0	116,7	78,0	100,7
Ulstein	67,0	105,7	80,5	97,3	97,0	78,1	95,2
Hareid	146,2	107,3	106,9	88,9	117,9	85,5	112,8
Volda	114,5	107,0	69,0	99,9	101,3	80,8	102,2
Ørsta	104,7	107,1	76,4	111,4	113,2	87,9	107,2
Søre Sunnmøre	101,7	108,1	81,0	100,3	110,0	80,0	105,0

Tabell 3: Delindeksane for sektorane og samla produksjonsindeks for kommunane på Søre Sunnmøre.

Kjelde: Rapport fra Det tekniske beregningsutvalg for kommunal og fylkeskommunal økonomi november 2003

I tabell 3 er 100 er normalt. Data for 384 kommunar ligg til grunn. Folketal er brukt som vekter.

I tabell 3 kan ein samanlikne delindeksane med samla produksjonsindeks og sjå kva sektorar dei ymse kommunane har større delindeks enn samla indeks for. Ein kan tolke dette som uttrykk for prioritering, men ikkje lausrive frå behov. Det er t.d. grunn til å tru at den låge satsinga på sosialkontortjenester hadde samanheng med mindre behov enn gjennomsnittleg for landet. Likevel synest det utifrå dette materialet å vere til dels store skilnader i kva sektorar kommunane satsar på.

	TEK1	TEK2	TEK3	TEK
Vanylven	48,9	105,2	43,0	58,3
Sande	90,5	105,2	76,1	85,9
Hareid	98,5	101,0	85,3	91,8
Volda	89,9	98,9	100,3	97,6
Ørsta	75,3	100,7	89,6	88,9
Teknisk sektor (TEK)				
Andel av innbyggerne tilknyttet kommunal vannforsyning 0,224				
Andel av vannkvalitetsprøver med godkjent resultat 0,224				
Andel av innbyggerne tilknyttet kommunal avløpsordning 0,552				

Tabell 4: Delindeks (TEK) for teknisk sektor, og indeksar for dei tre indikatorane for sektoren
Kjelde: Kommunal- og arbeidsdepartementet

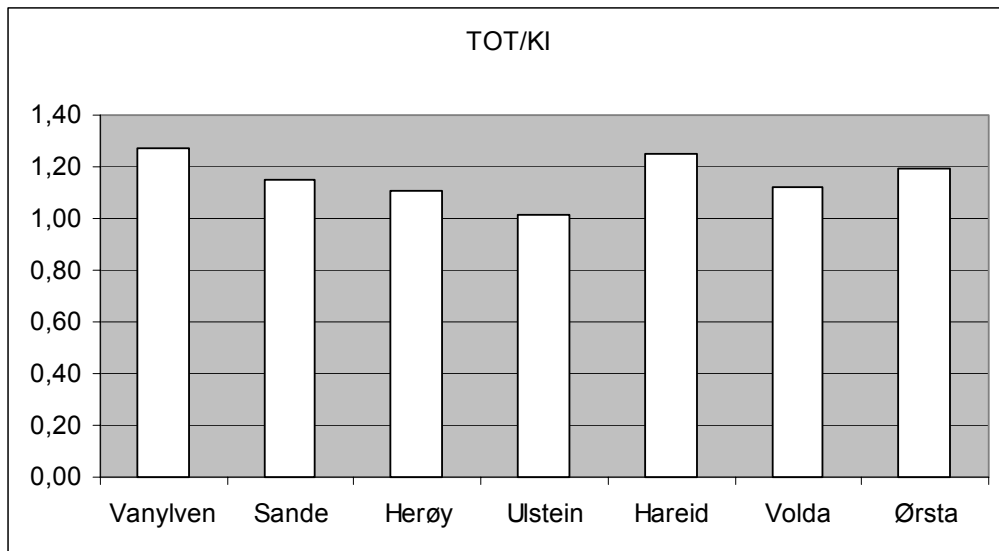
Departementet har ikkje tal for teknisk sektor i dei andre kommunane på Søre Sunnmøre.

Produktivitet

Det tekniske beregningsutvalget for kommunal og fylkeskommunal økonomi gjer ei vidare utrekning som kan tolkast som ein freistnad på å seie noko om produktivitet. Utvalet innfører omgrepet *korrigert inntekt*. Dette er inntektene, som omfattar inntekts- og formuesskatt, rammeoverføringar og konsesjonskraftinntekter, korrigert for skilnader i berekna utgiftsbehov. Kostnadsnøkkelen i inntektssystemet vert nytta til å deflatere dei frie inntektene. 100 gjev uttrykk for normal korrigert inntekt. Når tilhøvet mellom samla produksjonsindeks og korrigert inntekt er stort, kan dette tolkast slik at kommunen får mykje ut av dei økonomiske ressursane han har til rådvelde, etter at det er teke omsyn til kor tungvint kommunen er å drive (m.a. av demografiske og geografiske årsaker).

	TOT	KI	TOT/KI
Vanylven	114,7	90,0	1,27
Sande	115,8	101,0	1,15
Herøy	100,7	91,0	1,11
Ulstein	95,2	94,0	1,01
Hareid	112,8	90,0	1,25
Volda	102,2	91,0	1,12
Ørsta	107,2	90,0	1,19
Søre Sunnmøre	105,0	91,6	1,15

Tabell 5: Samla produksjonsindeks (TOT) og korrigert inntekt (KI) og tilhøvet mellom dei
Kjelde: Rapport fra Det tekniske beregningsutvalg for kommunal og fylkeskommunal økonomi november 2003

Figur 1: Tilhøvet mellom samla produksjonsindeks (TOT) og korrigert inntekt (KI)

Kjelde: På grunnlag av data i *Rapport fra Det tekniske beregningsutvalg for kommunal og fylkeskommunal økonomi november 2003*

Det er heller nytt at det vert rekna ut slike produksjonsindeksar. Sjølv om verken omgrepa eller framgangsmåten er fullgode, noko utvalet sjølv presiserer, representerer ein systematisk måte å bruke KOSTRA-data på.

Alle kommunane på Søre Sunnmøre har TOT/KI større enn 1. Dette tyder på at produktiviteten er bra. Tala varierer likevel ein heil del.

Vekta med folketal pr 01.01.03 blir TOT/KI for Søre Sunnmøre 1,15. Vekta på same vis vert korrigerde inntekter for Søre Sunnmøre 91,6. Sjølv med klart mindre korrigerde inntekter enn gjennomsnittleg for kommunane i materialet, klarer kommunane på Søre Sunnmøre å produsere ca 5% meir enn gjennomsnittet i følgje dei indeksane utvalet legg til grunn (samla produksjonsindeks 105). Noko av forklaringa kan vere at kommunane brukte lite på teknisk sektor, som ikkje er med.

Verdi og fordelingsverknader av kommunale tenester

Denne bolken byggjer på Langørgeren og Aaberge (2003). Føremålet er å talfeste kva verdi kommunale tenester har for folk, og granske om dei skaper auka likskap eller ikkje.

Ein innfører følgjande omgrep:

- (1) Utvidet inntekt = Privat inntekt etter skatt + Kommunale brukersubsidier
- (2) Privat inntekt = Inntekt etter skatt + Kontantoverføringer² – Skatter
- (3) Kommunale brukersubsidier = Verdien av kommunal tjenester – kommunale gebyr

² Trygdeytningar, sosialhjelp o.l.

Kommune	Utvidet inntekt		Kommunale brukersubsidier	
	Kroner per innbygger	Ulikhet (Gini)	Kroner per innbygger	Konsentrasjonskoeffisienten
1511 Vanylven	211 300	0,186	23 300	-0,071
1514 Sande	220 200	0,200	23 900	-0,061
1515 Herøy	243 400	0,234	26 100	-0,067
1516 Ulstein	242 800	0,218	26 000	-0,035
1517 Hareid	220 700	0,207	22 000	0,011
1519 Volda	211 000	0,181	25 900	-0,044
1520 Ørsta	212 400	0,174	26 400	-0,015

Tabell 6: Fordeling av inntekt 1998

Tabell 6 viser for det første Utvidet inntekt i kr pr innb etter definisjon (1), jf (2). Gini-koeffisient er eit mål for ulikskap. Ein Gini-koeffisient på 0 tilseier heilt lik fordeling, på 1 at all inntekt fell på ein innbygger. Ulikskapen i fordelinga av Utvidet inntekt er såleis høgst i Herøy og lågast i Volda. Samanlikna med alle kommunane m/Oslo³ er det likskap som pregar Søre Sunnmøre. Ulstein ligg faktisk akkurat på landsgjennomsnittet. Gjennomsnittet for kommunane i Møre og Romsdal er 0,195.

I følgje tabell 6, jf definisjon (3), er det Ørsta som gjev innbyggerane sine netto mest att, nemleg kr 26400 pr innb, men Herøy, Ulstein og Volda ligg om lag på same nivå. For alle kommunane m/Oslo er beløpet kr 25800 pr innb, for kommunane i Møre og Romsdal kr 25000.

Konsentrasjonskoeffisienten viser om Kommunale brukersubsidier fører til auka likskap eller ulikskap, og slik det blir auka likskap når koeffisienten er negativ, og denne verknaden er kraftigare dess meir negativ koeffisienten blir. I Hareid fører altså dei kommunale tenestene til noko større ulikskap, medan den utjamnande verknaden er størst i Vanylven. For kommunane m/Oslo er konsentrasjonskoeffisienten $-0,015$ (som for Ørsta), for kommunane i Møre og Romsdal $-0,026$.

Generelt kan ein seie at sentrale kommunale tenester overfor barnefamiliar og eldre går til grupper som gjennomsnittleg ikkje har små inntekter, heller middels.

³ For Oslo er det teke bort tenester som vanlegvis er fylkeskommunale

3. Brutto driftsutgifter

Litt attende i tid

Tabell 7 viser at kommunane på Søre Sunnmøre i 2002 hadde brutto driftsutgifter på knapt 1,7 mrd kroner. Dette var i løpende kroner 63% meir enn i 1995. Til samanlikning kan nemnast at om ein set bruttonasjonalproduktet (BNP) til 1 i 1995, vil det etter førebelse tal frå SSB ha auka med faktoren 1,64 til 2002, dvs at brutto driftsutgifter i kommunane på Søre Sunnmøre har auka om lag i takt med BNP. I heile perioden 1995-2002 hadde kommunane på Søre Sunnmøre brutto driftsutgifter på ca 10,5 mrd kr. Tabell 7 viser ein ikkje liten variasjon i auken i denne bolken mellom kommunane. Slik indeksar kan vere vare for kva år ein startar.

Utviklinga i driftsutgifter 1995-2002 for kvar kommune (mill kr løpande og indeks)									
	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	Sum
Vanylven*)	86	93	97	108	110	116	124	142	877
	1	1,07	1,13	1,25	1,28	1,35	1,43		
Sande*)	79	81	86	94	103	113	127	131	815
	1	1,03	1,08	1,19	1,30	1,43	1,61		
Herøy	162	175	191	211	228	242	263	282	1754
	1	1,07	1,18	1,3	1,40	1,49	1,62	1,74	
Ulstein	154	166	168	198	209	216	224	237	1572
	1	1,08	1,09	1,29	1,36	1,40	1,45	1,54	
Hareid	110	116	118	133	141	152	162	175	1107
	1	1,06	1,08	1,22	1,29	1,39	1,47	1,59	
Volda	186	188	197	226	238	262	297	307	1901
	1	1,01	1,06	1,22	1,28	1,41	1,60	1,65	
Ørsta	241	252	264	285	321	355	354	383	2455
	1	1,05	1,10	1,18	1,33	1,48	1,47	1,59	
Søre Sunnmøre	1019	1070	1121	1255	1351	1456	1551	1657	10481
	1	1,05	1,10	1,23	1,33	1,43	1,52	1,63	
*) Åram overført frå Sande til Vanylven 01.01.2002, ca 380 pers									

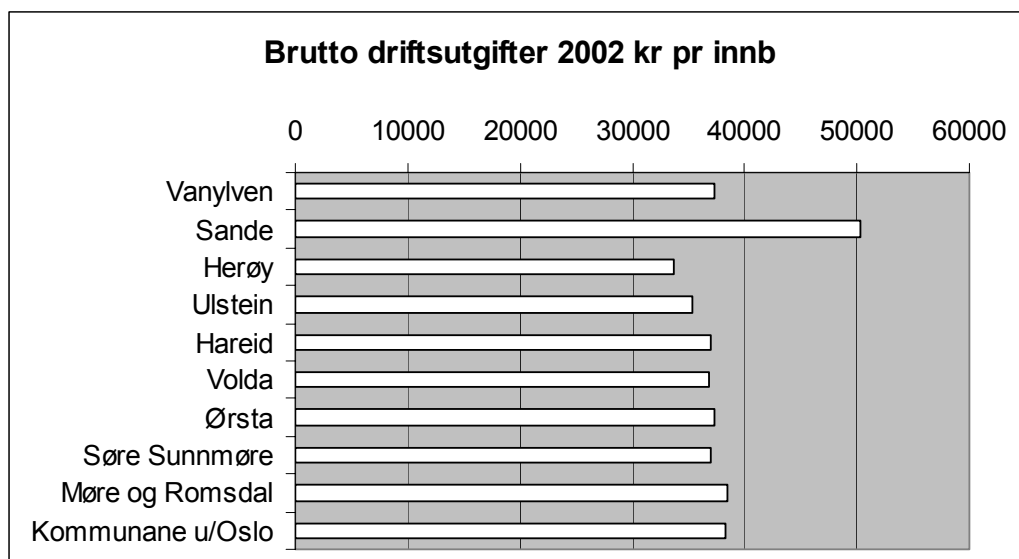
Tabell 7: Utviklinga i brutto driftsutgifter 1995-2002 for kommunane på Søre Sunnmøre

Kjelde: SSB

I Appendiks 3 er det i tillegg gjort ei sektorinndeling på data frå 1995 til 2000, då det kom ei ny sektorinndeling i statistikken.

2002

Som figur 2 viser er det berre Sande kommune som i 2002 hadde høgare brutto driftsutgifter pr innb enn gjennomsnittet for kommunane i Møre og Romsdal og kommunane u/Oslo. Når ein ser bort frå Sande på kr 50340, er det ca 10,6% skilnad frå Herøy sine kr 33699 til Vanylven sine kr 37284. Som ventande er det kommunane med minst folketal som har høgast brutto driftsutgifter pr innb. For kommunane på Søre Sunnmøre er det elles vanskeleg å sjå nokon samanheng mellom folketal og brutto driftsutgifter pr innb.

Figur 2: Brutto driftsutgifter kr pr innb i 2002

Kjelde: SSB

Brutto driftsutgifter sektorvis

2002 1000kr/kr pr innb 1.1. 2003	Vanylven		Sande		Herøy		Ulstein		Hareid		Volda		Ørsta	
Adm, styring og fellesutg	11240	2942	11563	4449	22931	2745	32914	4897	16859	3564	23947	2873	25012	2436
Barnehage	10864	2844	6006	2311	15862	1899	8963	1334	13048	2759	18057	2166	32843	3198
Grunnskole	39349	10301	30765	11837	78685	9418	71194	10593	51990	10992	91756	11009	96437	9391
Kommunehelse	8634	2260	6182	2379	15173	1816	8337	1240	6280	1328	13035	1564	13246	1290
Pleie og omsorg	40775	10674	52224	20094	78770	9428	60350	8979	46296	9788	89309	10715	110404	10751
Sosialtjenester	2219	581	1772	682	10760	1288	2997	446	4621	977	8679	1041	14790	1440
Barnevern	629	165	930	358	4700	563	4869	724	2741	579	4745	569	5949	579
Vann, avløp, renov./avfall	7193	1883	5435	2091	10553	1263	8455	1258	11243	2377	5161	619	13658	1330
Fysisk planlegging/kulturminne/natur/nærmiljø	1876	491	1344	517	2905	348	4440	661	2631	556	3437	412	8099	789
Kultur	2660	696	734	282	5714	684	5677	845	2185	462	8270	992	8590	836
Kirke	2078	544	1398	538	4177	500	2449	364	1567	331	3377	405	4095	399
Samferdsel	3394	888	2134	821	6014	720	4189	623	2934	620	6767	812	11479	1118
Bolig	1966	515	1976	760	4517	541	2754	410	1071	226	9037	1084	5203	507
Næring	3820	1000	1183	455	2695	323	1633	243	3248	687	3267	392	9544	929
Brann og ulykkesvern	1661	435	1055	406	3528	422	3063	456	1446	306	4471	536	4920	479

Tabell 8: Fordeling av brutto driftsutgifter på sektorar

Kjelde: SSB

Appendiks 4 viser fordelinga på KOSTRA-funksjonar.

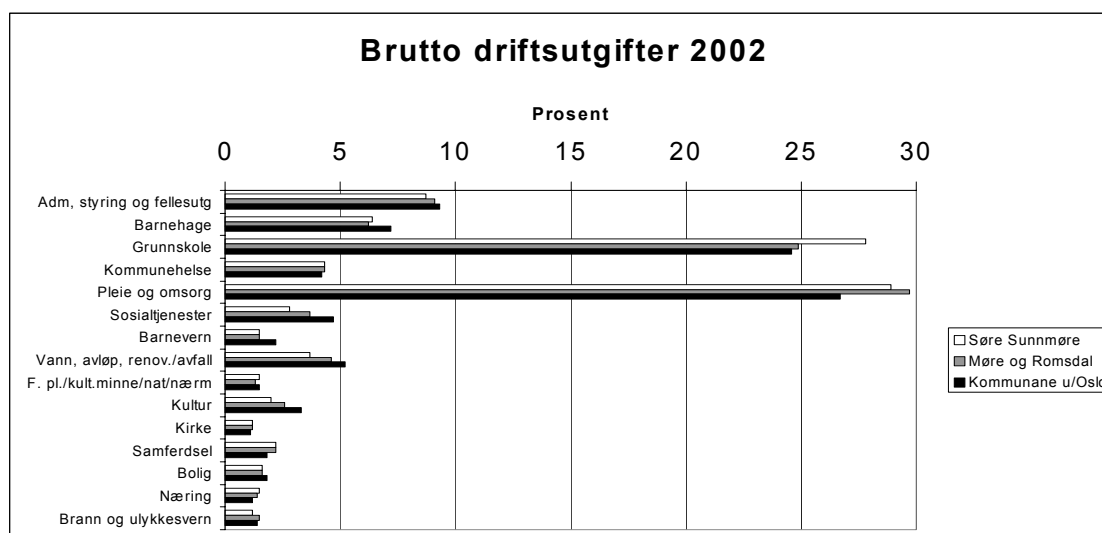
Summen av brutto driftsutgifter for sektorane i ein kommune i tabell 8 ikkje er fullt så stor som brutto driftsutgifter for kommunen i figur 2. Sektorinndelinga er ikkje heilt uttømande, og sjukelønsrefusjon er trekt frå (SSB).

Brutto driftsutgifter 2002 % sektorar	Vanylven	Sande	Herøy	Ulstein	Hareid	Volda	Ørsta	Søre Sunnmøre	Møre og Romsdal	Kommunane u/Oslo
Adm, styring og fellesutg	7,9	8,8	8,1	13,9	9,7	7,8	6,5	8,7	9,1	9,3
Barnehage	7,6	4,6	5,6	3,8	7,5	5,9	8,6	6,4	6,2	7,2
Grunnskole	27,6	23,5	27,9	30,0	29,8	29,8	25,2	27,8	24,9	24,6
Kommunehelse	6,1	4,7	5,4	3,5	3,6	4,2	3,5	4,3	4,3	4,2
Pleie og omsorg	28,6	39,9	28,0	25,4	26,5	29,0	28,8	28,9	29,7	26,7
Sosialtjenester	1,6	1,4	3,8	1,3	2,6	2,8	3,9	2,8	3,7	4,7
Barnevern	0,4	0,7	1,7	2,1	1,6	1,5	1,6	1,5	1,5	2,2
Vann, avløp, renov./avfall	5,1	4,2	3,7	3,6	6,4	1,7	3,6	3,7	4,6	5,2
Fysisk planlegging/kulturminne/natur/nærmiljø	1,3	1,0	1,0	1,9	1,5	1,1	2,1	1,5	1,3	1,5
Kultur	1,9	0,6	2,0	2,4	1,3	2,7	2,2	2,0	2,6	3,3
Kirke	1,5	1,1	1,5	1,0	0,9	1,1	1,1	1,2	1,2	1,1
Samferdsel	2,4	1,6	2,1	1,8	1,7	2,2	3,0	2,2	2,2	1,8
Bolig	1,4	1,5	1,6	1,2	0,6	2,9	1,4	1,6	1,6	1,8
Næring	2,7	0,9	1,0	0,7	1,9	1,1	2,5	1,5	1,4	1,2
Brann og ulykkesvern	1,2	0,8	1,3	1,3	0,8	1,5	1,3	1,2	1,5	1,4

Tabell 9: Prosentvis fordeling av brutto driftsutgifter på sektorar

Kjelde: SSB

Tabell 9 får her tale for seg sjølv. Eitt punkt bør likevel straks nemnast. Ein kjem attende til Adm, styring og fellesutgifter for Ulstein. Det svært store talet for Ulstein har med rekneskapsteknikk å gjere.

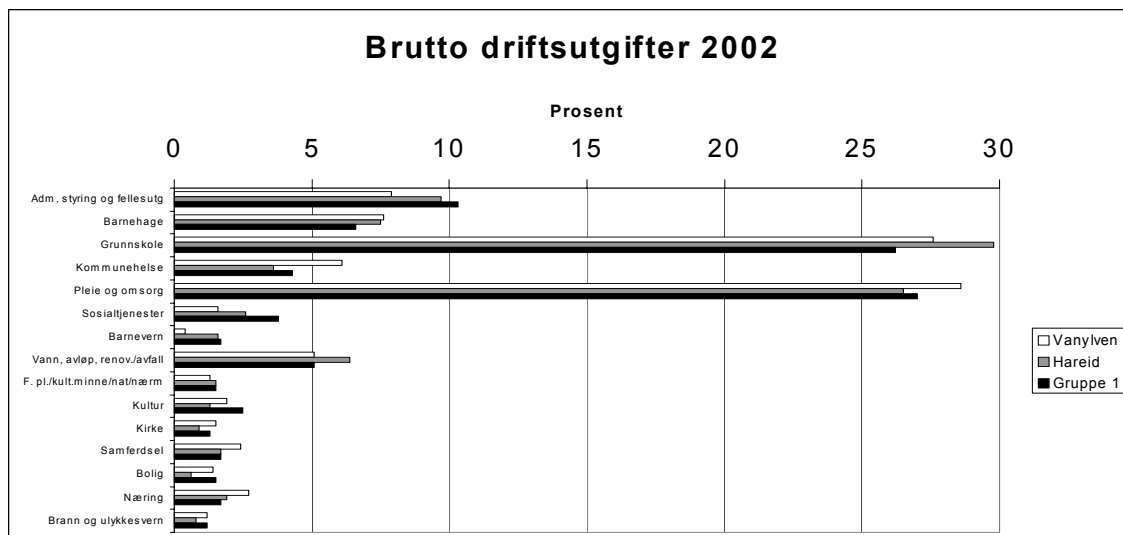
Figur 3: Prosentvis fordeling av brutto driftsutgifter 2002 på sektorar

Figur 3 viser at kommunane på Søre Sunnmøre brukar ein høvesvis stor del av brutto driftsutgifter til Grunnskole, Kommunehelse, Fysisk planlegging/kulturminne/naturvern/nærmiljø, Kirke, Samferdsel og Næring. For desse sektorane brukar ein prosentvis minst like mykje som både kommunane i Møre og Romsdal og kommunane u/Oslo. Grunnskole peikar seg ut, ikkje minst på grunn av den absolutte storleiken brutto driftsutgifter på denne sektoren har. For sektoren Barnehage er prosentdelen større enn for kommunane i Møre og Romsdal, men mindre enn for kommunane u/Oslo. For Pleie og omsorg er prosentdelen større enn for kommunane u/Oslo, men mindre enn for kommunane i Møre og Romsdal. Når ein tek omsyn til dei store absolutte tala for denne

sektoren, er avstanden til kommunane u/Oslo vesentleg. Av dei andre sektorane kan ein nemne den låge prosenten som går til Sosialtjenester. Ein brukar også høvesvis lite til Administrasjon, styring og fellesutg.

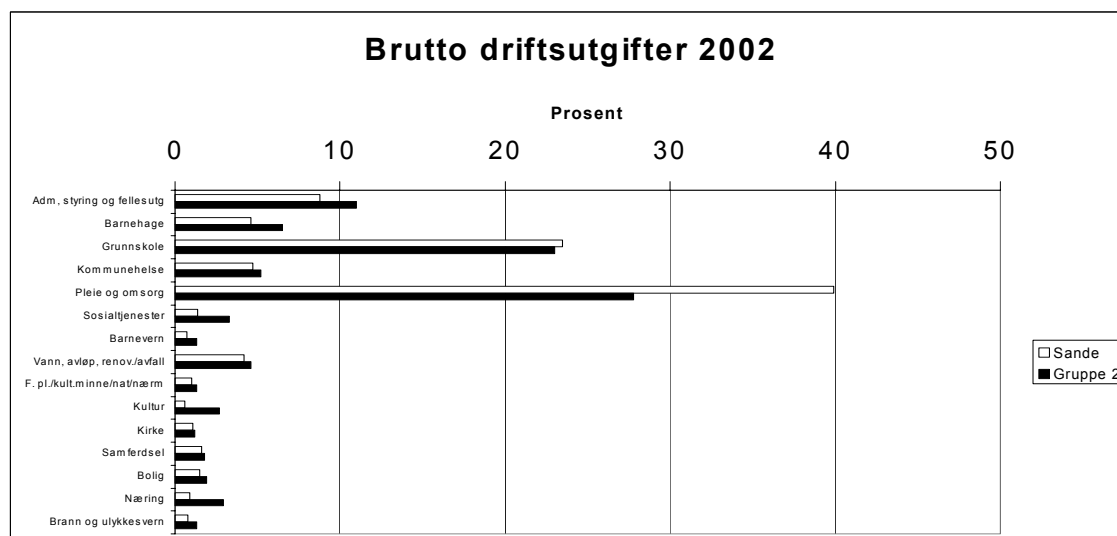
Samanlikning med KOSTRA-grupper

Ein viser til Appendiks 1 når det gjeld utgreiing om KOSTRA-grupper.

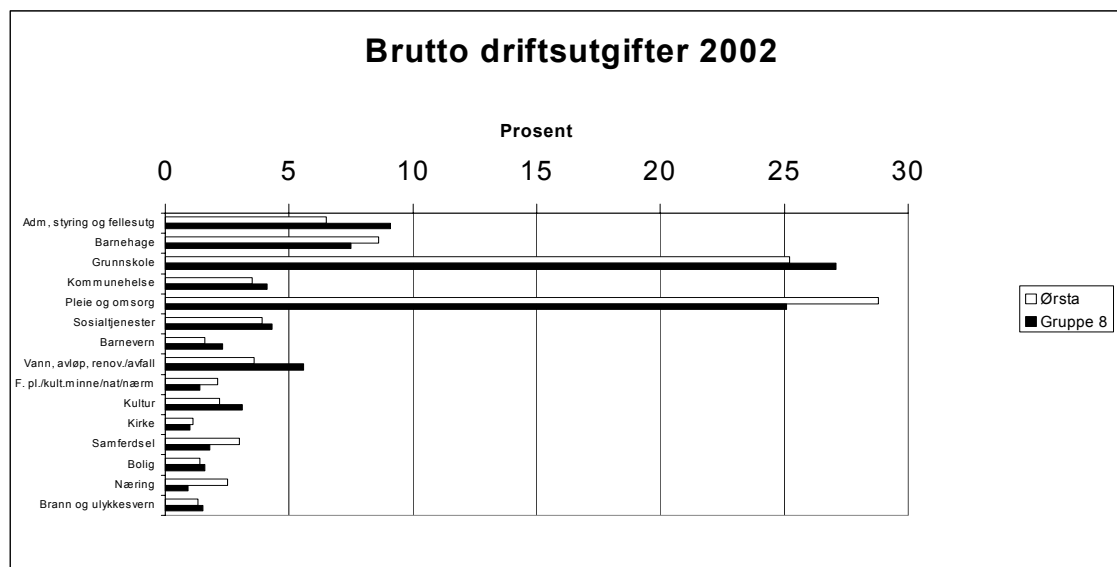
Figur 4: Prosentvis fordeling av brutto driftsutgifter på sektorar. Kommunar på Søre Sunnmøre i gruppe 1 og alle kommunar i gruppe 1.

Frå figur 4 kan følgjande trekkast fram. Vanylven og Hareid brukar høvesvis meir på Barnehage, Grunnskole og Næring enn gjennomsnittleg i gruppa, og mindre til Adm, styring og fellesutg og Kultur.

Figur 5: Prosentvis fordeling av brutto driftsutgifter på sektorar. Kommunar (Sande) på Søre Sunnmøre i gruppe 2 og alle kommunar i gruppe 2.

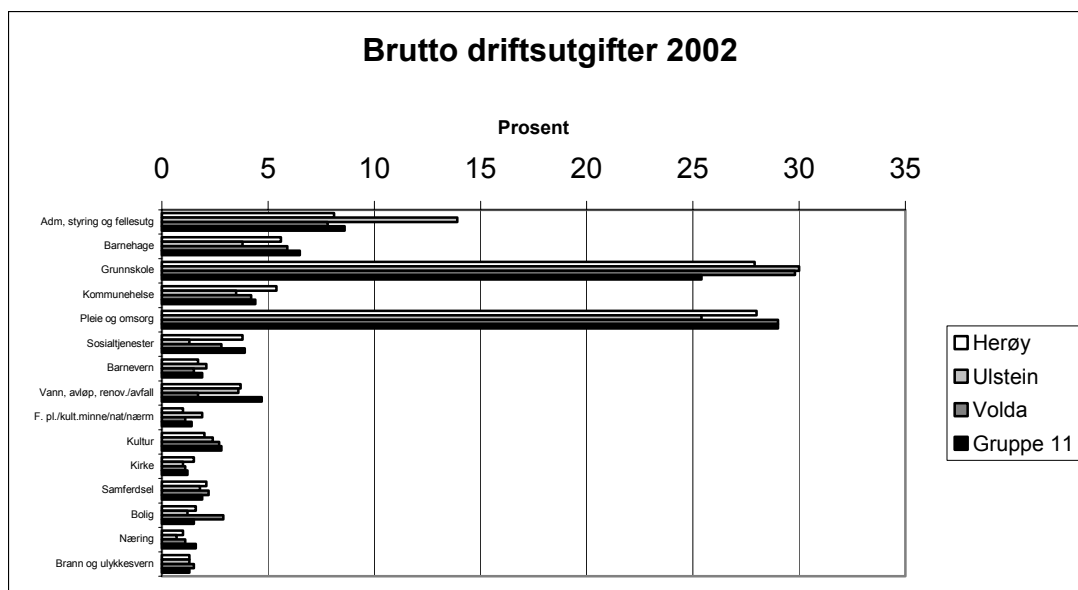
Frå figur 5 kan følgjande trekkast fram. Sande brukar mindre på Barnehage enn gjennomsnittleg for gruppa. Ein brukar ikkje stort meir på Grunnskole enn gjennomsnittleg, men svært mykje meir til Pleie og omsorg. Vidare brukar Sande høvesvis lite på Næring. Figur 3 viser at kommunane på Søre Sunnmøre brukar ein mindre del av brutto driftsutgifter til Kultur enn kommunar flest, men Sande brukar særleg lite i høve til gjennomsnittet i si gruppe.

Figur 6: Prosentvis fordeling av brutto driftsutgifter på sektorar. Kommunar (Ørsta) på Søre Sunnmøre i gruppe 8 og alle kommunar i gruppe 8.

Frå figur 6 kan følgjande trekkast fram. Ørsta brukar meir på Barnehage og Pleie og omsorg enn gjennomsnittleg i gruppa, men mindre på Grunnskole og Kommunehelse. Kommunane på Søre Sunnmøre brukar ein etter måten stor del av brutto driftsutgifter på Næring, og dette gjeld ikkje minst for Ørsta i høve til alle kommunar i gruppe 8.

Frå figur 7 kan følgjande trekkast fram. Dei tre kommunane på Søre Sunnmøre brukar mindre til Barnehage enn gjennomsnittleg for alle kommunane i gruppe 11, og Ulstein minst. Dei tre kommunane brukar ikkje meir til Pleie og omsorg enn gjennomsnittleg for alle kommunane i gruppe 11, ja Herøy og særleg Ulstein mindre. Herøy ligg nær opp til gjennomsnittet for gruppa når det gjeld Sosialtjenester. Ulstein ligg over gjennomsnittet for gruppa for Barnevern. Dei tre kommunane på Søre Sunnmøre i gruppe 11 brukar mindre enn gjennomsnittet for alle kommunane i gruppa på Næring.

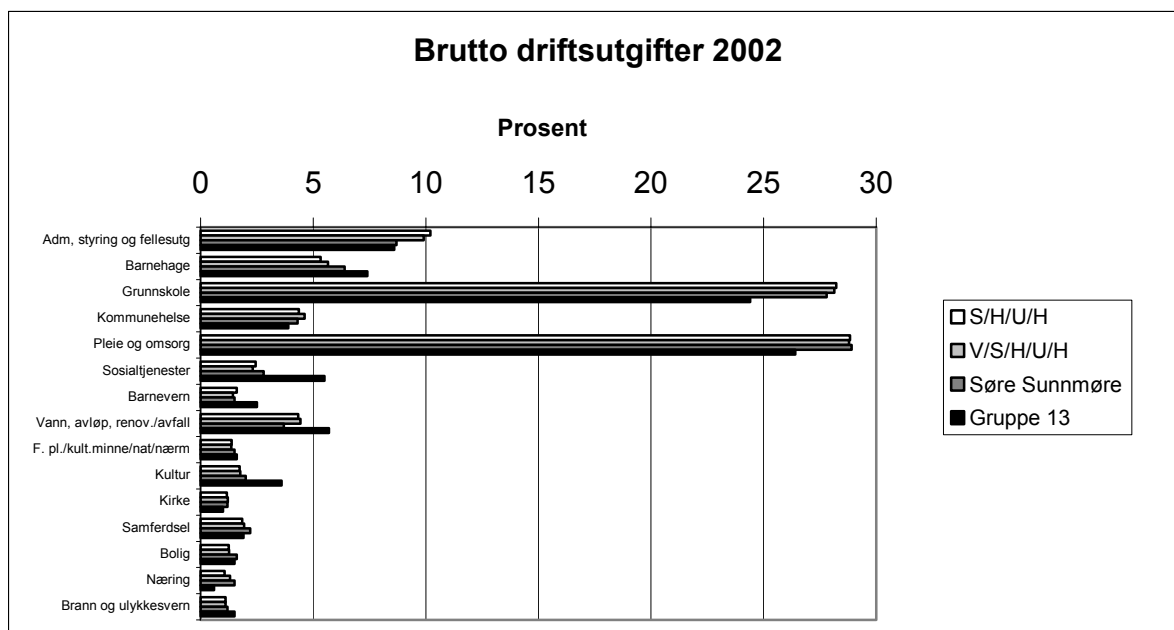
Figur 7: Prosentvis fordeling av brutto driftsutgifter på sektorar. Kommunar på Søre Sunnmøre i gruppe 11 og alle kommunar i gruppe 11.

Ev samanslåingar og KOSTRA-grupper

I samanlikningar som nedanfor er brutto driftsutgifter i ev nye større einingar berre rekna som summen av brutto driftsutgifter i dei noverande kommunane. Samanlikningane kan brukast som eit grovt *utgangspunkt* for vurdering av sektorar med innsparingspotensiale. I Appendiks 5 er ei kritisk vurdering av samanlikningsgrunnlaget.

Ev samanslåingar av Sande, Herøy, Ulstein og Hareid, av desse fire kommunane og Vanylven, og av alle kommunane på Søre Sunnmøre, vil for alle tre alternativ bli kommunar i gruppe 13 Store kommuner utenom de fire største byene, fordi det vert kommunar med over 20000 innb.

Frå figur 8 kan følgjande trekkast fram. S/H/U/H og V/S/H/U/H brukar høvesvis ein god del meir av brutto driftsutgifter til Adm, styring og fellesutg enn gjennomsnittet av alle kommunane i gruppe 13. Søre Sunnmøre brukar berre litt meir. (På grunn av at Ulstein har nytta anna rekneskapsteknikk blir beløp for alternativa på Søre Sunnmøre for store, noko ein framleis kjem attende til). Alle dei tre alternativa for samanslåingar brukar mindre til Barnehage, Sosialtjenester, Barnevern, Vann, avløp, renovasjon/avfall, Fysisk planlegging/kulturminne/naturvern/nærmiljø, Kultur og Brann og ulykkesvern enn gjennomsnittet av alle kommunane i gruppe 13. Situasjonen er omvendt for Grunnskole, Kommunehelse, Pleie og omsorg, Kirke, og Næring.

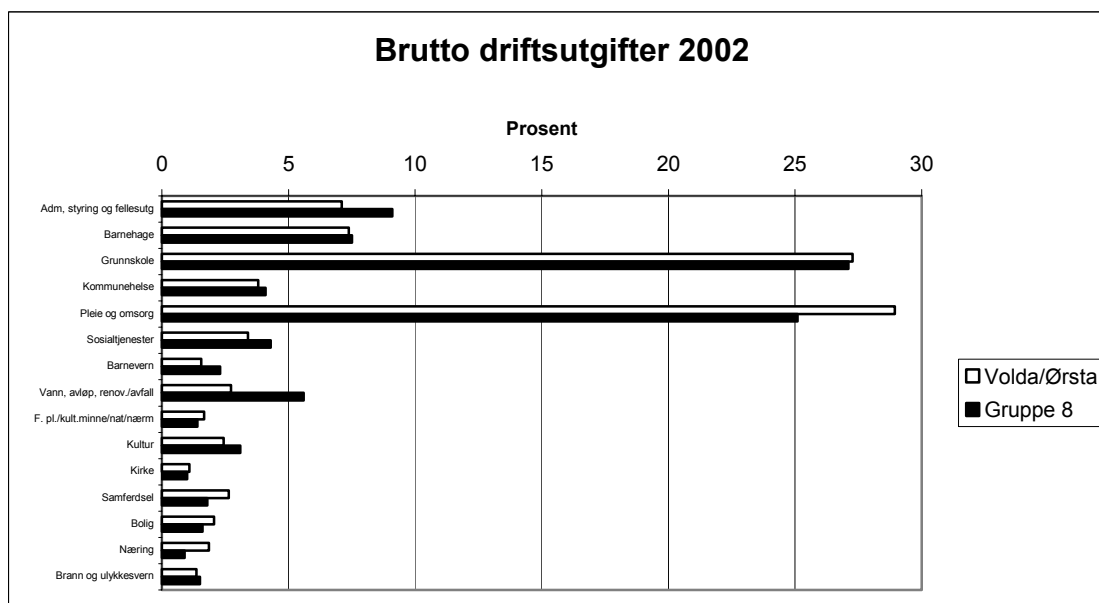

Figur 8: Prosentvis fordeling av brutto driftsutgifter på sektorar. Tre alternativ for ev kommunesamanslåingar på Søre Sunnmøre samanlikna med alle kommunar i gruppe 13

Volda/Ørsta

Ei samanslåing av Volda og Ørsta vil i følgje SSB kome i gruppe 8, den same gruppa som Ørsta høyrer til.

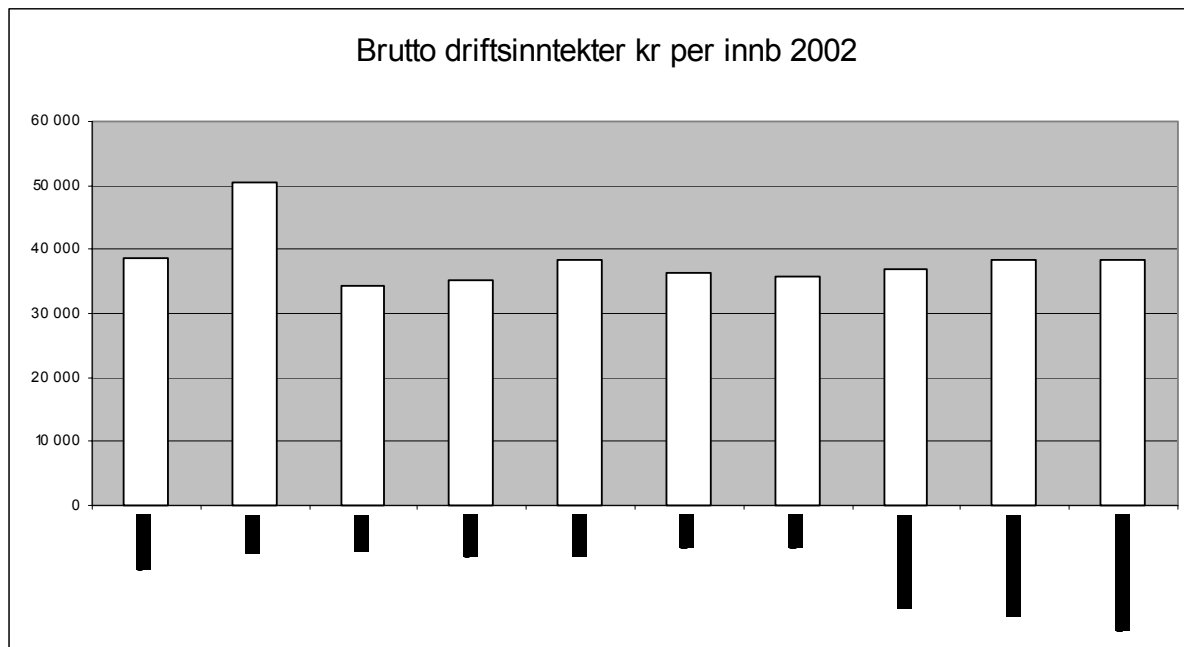
Frå figur 9 kan følgjande trekkast fram. V/Ø brukar høvesvis mindre av brutto driftsutgifter til Adm, styring og fellesutg og Kultur enn gjennomsnittet av alle kommunane i gruppe 8, om lag like mykje til Barnehage og Grunnskole, men ein heil del meir til Pleie og omsorg og Næring.

Figur 9: Prosentvis fordeling av brutto driftsutgifter på sektorar. Ev samanslåing av Volda/Ørsta samanlikna med gruppe 8

4. Inntektssida

Brutto driftsinntekter 2002

Figur 10: Brutto driftsinntekter kr pr innb 2002

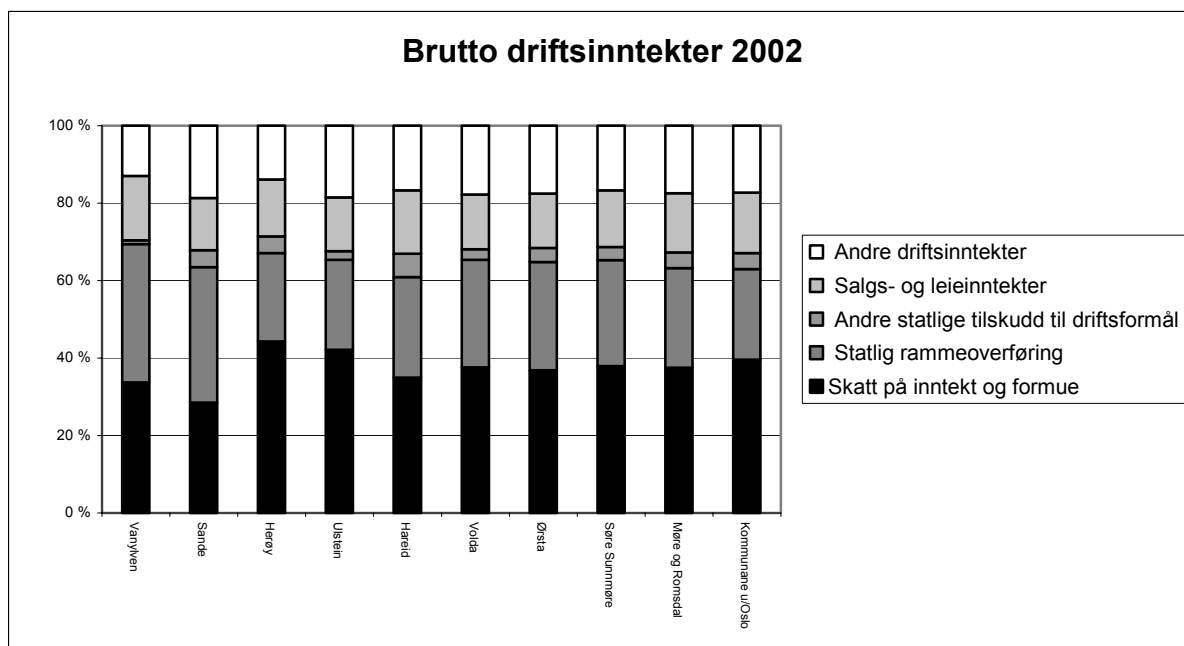
Kjelde: SSB

I figur 10 er beløpet for Søre Sunnmøre eit vekta gjennomsnitt av beløpet for dei einssilde kommunane, og altså ikkje noko anslag for beløp etter ei ev samanslåing av alle kommunane. Sande kommune peikar seg ut med store brutto driftsinntekter i kroner pr innb. Vanylven og Hareid er på høgde med talet for kommunane i Møre og Romsdal og kommunane u/Oslo, medan dei andre kommunane på Søre Sunnmøre har lågare brutto driftsinntekter pr innb.

Delar av brutto driftsinntekter må sjåast i samanheng med demografiske, sosiale og geografiske tilhøve. Her er til orientering indeksane i utgiftsutjamninga i inntektssystemet (2004):

Vanylven	Sande	Herøy	Ulstein	Hareid	Volda	Ørsta
1,1960	1,2557	1,0038	0,9876	1,0127	1,0610	1,0344

Desse indeksane er meint å jamne ut for dei utslaga dei nemnde tilhøva har for utgiftsbehovet til administrasjon, skule, helse/sosial og landbruk/miljø.

Figur 11: Brutto driftsinntekter 2002 prosentvis etter kilde
Kjelde SSB

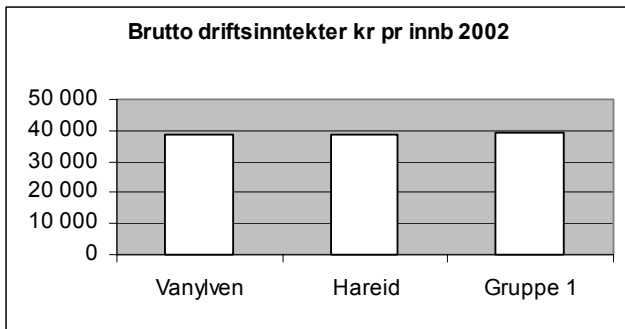
For ingen av kommunane på Søre Sunnmøre er det registrert naturressursskatt, som ev ville vere med i Skatt på inntekt og formue. Også for kommunane i Møre og Romsdal og kommunane u/Oslo står denne posten (ev avrunda til) med null i statistikken. Ingen av kommunane på Søre Sunnmøre hadde inntekter frå eigedomsskatt.

Konsesjonskraftsinntekter og Eigedomsskatt er med i Andre driftsinntekter med følgjande tal (%):

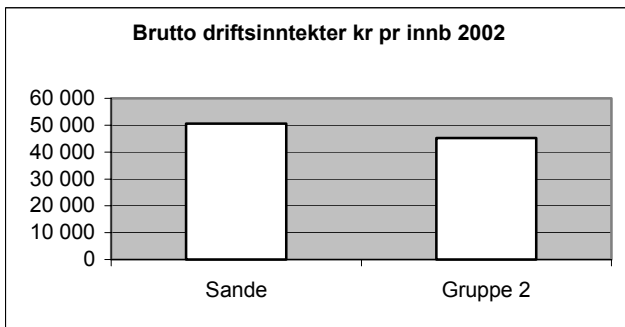
	Vanylven	Sande	Herøy	Ulstein	Hareid	Volda	Ørsta	Søre Sunnmøre	Møre og Romsdal	Kommunane u/Oslo
Konsesjonskraftsinntekter	0,1	0,2	0,0	-	-	0,1	0,3	0,1	0,2	0,1
Eigedomsskatt									1,7	1,9

I figur 11 er Skatt på inntekt og formue og Statlig rammeoverføring til saman såkalla *frie inntekter*. Figuren viser variasjon kommunane i mellom, men hovudbiletet er at Søre Sunnmøre (summert som einskildkommunar), når det gjeld inntektskjelder prosentvis, framstår nokså gjennomsnittleg både sett i høve til kommunane i Møre og Romsdal og kommunane u/Oslo.

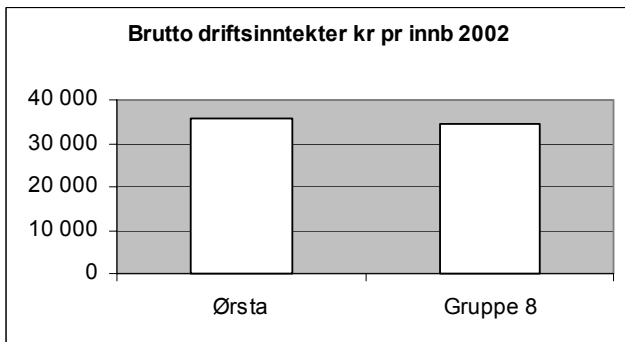
Samligningar med KOSTRA-grupper

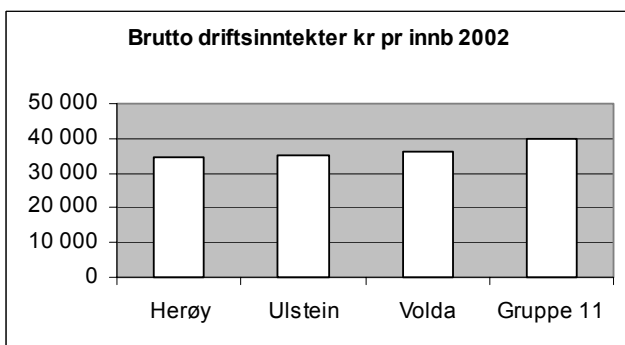
Figur 12: Kommunar på Søre Sunnmøre i gruppe 1 samanlikna med gruppa
Kjelde: SSB

Figur 13: Kommunar (Sande) på Søre Sunnmøre i gruppe 2 samanlikna med gruppa
Kjelde: SSB

Figur 14: Kommunar på Søre Sunnmøre (Ørsta) i gruppe 8 samanlikna med gruppa
Kjelde: SSB

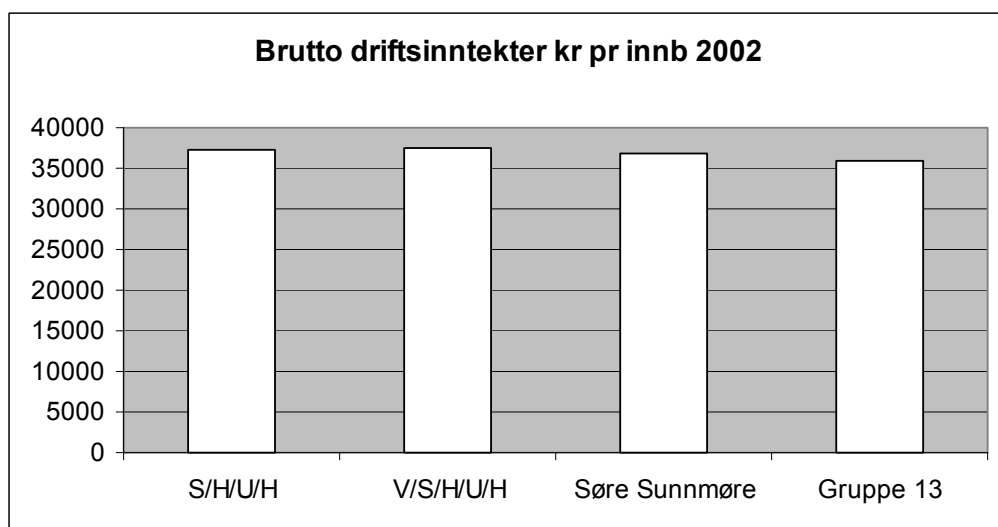

Figur 15: Kommunar på Søre Sunnmøre i gruppe 11 samanlikna med gruppa.
Kjelde: SSB

Når ein ser på figur 12-15 er det som fell mest i augo dei store brutto driftsinntektene Sande har pr innb samanlikna med si gruppe, og dei små brutto driftsinntektene pr innb Herøy, Ulstein og Volda har samanlikna med si gruppe.

Ev samanslåingar

Ev samanslåingar av Sande, Herøy, Ulstein og Hareid, av desse fire kommunane og Vanylven, og av alle kommunane på Søre Sunnmøre, vil for alle tre alternativ bli kommunar i gruppe 13 Store kommuner utenom de fire største byene, fordi det vert kommunar med over 20000 innb. Figur 16 viser brutto driftsutgifter pr innb i 2002 i Sande, Herøy, Ulstein og Hareid; Vanylven, Sande, Herøy, Ulstein og Hareid; og gruppe 13.

Figur 16: Brutto driftsinntekter kr pr innb 2002

Kjelde: SSB

Brutto driftsinntekter pr innb i Sande, Herøy, Ulstein og Hareid var i 2002 kr 37331, mot kr 35857 for gruppe 13. Skilnaden multiplisert med 22405 innb⁴ pr 01.01.03 i dei fire kommunane gjev meirinntekt på ca 33 mill kr.

Brutto driftsinntekter pr innb i Vanylven, Sande, Herøy, Ulstein og Hareid var i 2002 kr 37535, mot kr 35857 for gruppe 13. Skilnaden multiplisert med 26225 innb pr 01.01.03 i dei fem kommunane gjev meirinntekt på ca 44 mill kr.

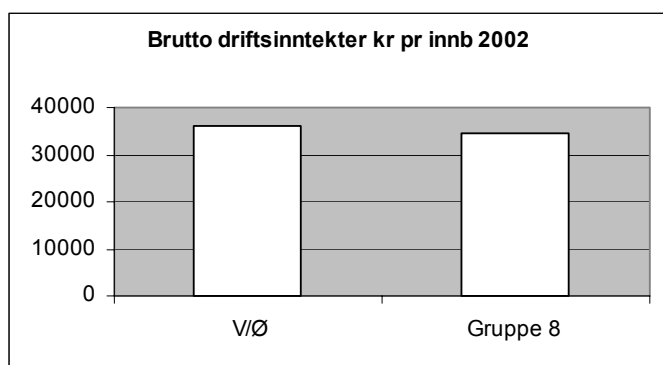
Brutto driftsutgifter pr innb for alle kommunane på Søre Sunnmøre var i 2002 kr 36884, mot kr 35857 for gruppe 13. Skilnaden multiplisert med 44829 innb pr 01.01.03 i dei sju kommunane gjev meirinntekt på ca 46 mill kr.

⁴ Dei fire kommunane har nokså nøyaktig 50% av folketalet på Søre Sunnmøre.

Volda/Ørsta

Ei samanslåing av Volda og Ørsta vil i følgje SSB kome i gruppe 8, den same gruppa som Ørsta høyrer til.

Brutto driftsinntekter pr innb i Volda og Ørsta var i 2002 kr 35971, mot kr 34584 for gruppe 8., jf figur 17. Skilnaden multiplisert med 18604 innb pr 01.01.03 i dei to kommunane gjev meirinntekt på ca 25,8 mill kr.

Figur 17: Brutto driftsinntekter kr pr innb 2002

Kjelde: SSB

Framtida

Ein har ikkje prøvd å lage noko anslag for inntekter i framtida. Det er for mange usikre faktorar. Her er likevel noko aktuell informasjon.

Inntektssystemet

Som nemnt framanfor vil basistillegg, urbanitetskriterium og avstandskriteria i utgiftsutjamninga endre seg ved samanslåing av kommunar. Ein har ikkje prioritert å rekne på dette. Hausten 2003 vart det nemleg sett ned eit nytt inntektssystemutval. Utvalet har fått frist til 1. juli 2005 for å leggje fram utgreiinga si. Dette er ein hovudrevisjon som staten har signalisert om lag kvart 10. år. Frå 2006-2007 kan det såleis bli større endringar. Mandatet viser at det meste skal opp til vurdering. Av særleg interesse i samband med kommunesamanslåing kan nemnast pkt 4 som lyder: "I dagens inntektssystem betraktes kommunestørrelse som en "ufrivillig" kostnad, dvs. som gitt. Systemet kompensere for smådriftsulemper også i tilfeller der det er mulig å etablere en mer hensiktsmessig kommunestruktur. I tillegg til å utrede en utforming av fordelingsmekanismene (se punktene 3 a- 3e) basert på kommunestørrelse som "ufrivillig" kostnad, bes utvalget utrede en utforming av fordelingsmekanismene ut fra en forutsetning om at kommunestruktur er en "frivillig" kostnad i deler av landet". Sjølv utan endring av systemet er det vanskeleg å rekne på framtidige tilskot, ikkje minst fordi ein ikkje kjenner til kva andre kommunesamanslåingar som kan kome.

Skatt

Ingen av kommunane på Søre Sunnmøre har innført eigedomsskatt. Ein nemner elles berre at det vert vurdert å gje kommunane attende noko av selskapsskatten. Ei nyleg høyring viste ein del misnøye med sider av den samla pakken kring dette. Ein viser elles til den nyleg framlagde St.meld. nr. 29 (2003-2004) om skattereform.

Inndelingstilskot

Ordninga er meint å motverke inntektstap ved samanslåing av kommunar. Inndelingstilskot består av dei basistillegg og regionaltilskot som går tapt ved kommunesamanslåing. Basistillegg er fast pr kommune og er på vel 6 mill kr, regionaltilskotet på vel 3 mill kr. Regionaltilskot er det berre Sande på Søre Sunnmøre som får. Inndelingstilskotet blir reelt froze på det nivået det har det året kommunane slår seg saman, og varer i 10 år. Det er såleis føresett kompensasjon for prisstiging. Tilskotet vil deretter bli trappa ned over 5 år. I tider med normal rente blir ein tidshorisont på 10-15 år rekna for temmeleg lang.

5. Vurdering av innsparingspotensiale ved kommunesamanslåing

Nokre innleiande merknader

Stordriftsfordelar

Stordriftsfordelar finst når auka produksjonsmengde fører til lågare kostnad pr produsert eining. Til vanleg vil ikkje ein ikkje kunne få stadig lågare kostnad pr eining, og det finst då ei optimal produksjonsmengd. Denne optimale mengda er av ulik storleik for ulike kommunale tenester. Økonomisk teori, som her ikkje berre byggjer på stordriftsfordelar, kan ikkje svare på kva som er optimal storleik på ein kommune som yter fleire tenester. Sjølv berre økonomisk vurdert, blir storleiken på ein kommune eit kompromiss. Stordriftsfordelar er ikkje noko ein får, men noko ein kan oppnå. Verkemiddelet er produksjon i større skala (sentralisering), med minst same fokus på kostnadseffektivitet som før. Skjer det inga sentralisering etter ei kommunesamanslåing, så blir det inga innsparing på grunn av stordriftsfordelar. I praksis er det ein skala med ein slik tilstand i eine enden og full sentralisering i den andre enden. Ein mellomting kan vere å sentralisere eine funksjonen/det større anlegget til sentrum i tidlegare kommune x , den/det andre til sentrum i tidlegare kommune y . Slik sentralisering kan også skje ved samarbeid. På den andre sida svekker dette dagleg kontakt i eit større og breiare fagmiljø. Dei stordriftsfordelane ein kan oppnå på ein sektor er dei same ved samarbeid og samanslåing. For andre enn kommuneorganisasjonen har dei same fordelar og ulemper. Også større kommunar på Søre Sunnmøre kan samarbeide seg imellom eller med andre kommunar. Dei kan og desentralisere internt.

Kort og lang sikt

Strukturendringar som kommunesamanslåing bør i prinsippet vurderast på lang sikt. I praksis kan det vere bindingar, - eit godt eksempel no er nybygde institusjonar i eldreomsorga, som gjer vesentleg vidare sentralisering på ein sektor i praksis mindre aktuell for minst eit par tiår. Dersom bygg o.l. har ei brukstid på ca 40 år, og gjerne då gjennomsnittleg er ca 20 år gamle, blir eit par tiår ein tommelfingerregel for tidshorisont for å oppnå ein del av stordriftsfordelane.

Studerte sektorar

Ein tek for seg dei sektorane/tenestene som etter litteraturen er mest aktuelle med tanke på stordriftsfordelar, eller er nemnde i departementet sin analyserettleiar for kommuneinndeling. Dette er:

- Administrasjon
- Barnehage
- Grunnskole
- Kommnehelse
- Pleie og omsorg
- Tekniske tenester
- Kultur

Sektorar/tenester der stordriftsfordelar etter litteraturen i stor grad kan uttømast innanfor noverande kommunegrenser, som Barnehage og Grunnskole, er mindre grundig drøfta enn andre sektorar/tenester. Ein har likevel på enkelt vis søkt å vurdere lokale tilhøve opp mot litteraturen.

I den litteraturen ein kjenner til står Langørgen mfl (2002) i ei spesiell stilling ved å finne etter måten store innsparingar ved kommunesamanslåing på sektorar som Utdanning, Barnehagar og Pleie- og omsorg. Denne granskinga er drøfta i Appendiks 6. Ein kan ikkje i det lokale utgreiingsarbeidet ha ambisjonar om å avklare den faglege debatten. Eit spørsmål inn i debatten kan ein tillate seg: Kan ein del innsparingar i oppnåast utan kommunesamanslåingar ved "at mindre kommunar i større grad byrjar å oppføre seg/prioritere som større kommunar?". (Det er ikkje dermed sagt at det ev er ønskjeleg eller lett å gjennomføre dette).

Administrasjon

Administrasjon kan primært sjåast på som ei intern teneste. Det vanskeleg både å måle kva som vert produsert og kva effekt produktet har. Ein kan tenkje seg at utgifter til administrasjon ikkje aukar proporsjonalt med folketalet. Sjølv heller små kommunar vil gjerne ha ulike tilsette i administrative funksjonar, og ein treng ikkje alltid auke den administrative kapasiteten så mykje om folketalet aukar innan rimelege grenser. Både granskingar og utgreiingar om kommunesamanslåing reknar i regelen med slike stordriftsfordelar. Ein kan vel seie at innsparingar i administrasjon ofte vert hevda å vere det som lettast kan oppnåast. No tyder forsking på at små kommunar har hatt gode inntekter, og m.a. nytta dette til å halde ein høvesvis større administrasjon enn mellomstore og store kommunar har makta/prioritert. I mange kommunar utkantkommunar gjeld det og verdfulle arbeidsplassar for lokalsamfunna.

Når det gjeld kor stor ein kommune bør vere for å kunne administrerast på rimelegaste måte, verserer det ulike tal. Det har i alle høve vore hevda at det er etter måten lite å spare i kommunar over 5000 innb (ev 7000), og at optimal storleik er mellom 7000-19999 innb. I Kalseth og Rattsø (1998:75) er 19000 innb nemnt som den optimale storleiken. Tal opptil 60000 er og nemnde i denne samanhengen.

Maksimalt uttak av stordriftsfordelar i administrasjon ved kommunesamanslåing føreset ei klar avgjerd om kva stad som skal vere senter i den samanslåtte kommunen. Men ein del kan oppnåast ved å sentralisere ulike tenester til ulike stader, t.d. rekneskap til stad x og oppmåling til stad y . Stordriftsfordelar ved denne siste type sentralisering kan og oppnåast ved samarbeid. Ein bør i så fall merke seg at fordelar og ulemper for andre enn kommunar ved uttak av stordriftsfordelar på denne måten er dei same anten kommunane samarbeidar eller slår seg saman.

Administrasjon, styring og fellesutgifter

Når det vert vist til t.d. utgifter med administrasjon, er det ofte meint alt som i statistikken er med i Adm(inistrasjon), styring og fellesutg(ifter), som er ei samling av KOSTRA-funksjonane:

- 100 Politisk styring og kontrollorganer
- 120 Administrasjon
- 130 Administrasjonslokaler
- 180 Diverse fellesutgifter
- 190 Interne serviceenheter

Administrasjon, styring og fellesutgifter 2002	Vanylven	Sande	Herøy	Ulstein	Hareid	Volda	Ørsta	Søre Sunnmøre
100 Politisk styring og kontrollorganer	402	491	282	371	383	277	237	317
120 Administrasjon	2225	3407	2422	2699	2538	2150	1898	2345
130 Administrasjonslokaler	209	431	0	230	582	230	29	188
180 Diverse fellesutgifter	74	120	31	41	-93	211	271	117
190 Interne serviceenheter	32	0	11	1556	154	5	0	255
Brutto driftsutgifter kr pr innb	2942	4449	2746	4897	3564	2873	2435	3222
120 i % av total	76	77	88	55	71	75	78	73
120+130 i % av total	83	86	88	60	88	83	79	79

Tabell 10: Brutto driftsutgifter kr pr innb 2002 for Administrasjon, styring og fellesutgifter, Kjelde: SSB

Tabell 10 viser Brutto driftsutgifter kr pr innb 2002 til Administrasjon, styring og fellesutgifter for kommunane på Søre Sunnmøre og samla for desse kommunane, også pr KOSTRA-funksjon. Ein har også rekna ut kor mange prosent 120 Administrasjon og 120 Administrasjon + 130 Administrasjonslokaler utgjer av samla Administrasjon, styring og fellesutgifter.

Ein kjem attende til beløpet for Ulstein under 190 Interne serviceenheter. Generelt trur ein det kan vere ekstra uvisse kring tal for 180 Diverse fellesutgifter og 190 Interne serviceenheter. Dette gjeld ikkje minst i 2002 på grunn av nye ordningar med føring av pensjon.

Til Administrasjon, styring og fellesutgifter brukte kommunane på Søre Sunnmøre i alt 144,4 mill kr, dvs som tabell 10 viser kr 3222 pr innb.

Alternativ for samanslåingar samanlikna med KOSTRA-grupper

Ein viser til Appendiks 5 for drøfting av kvaliteten på samanlikningsgrunnlaget.

Ein vil tru at dei fleste kommunar (også) i gruppe 13 og 8 i dag har relativt sentralisert administrasjon i eit kommunesenter. Når gjennomsnittstal for grupper blir brukte for å lage anslag for innsparingar ved ev kommunesamanslåingar på Søre Sunnmøre, inneber dette ein føresetnad om same grad av sentralisering også på Søre Sunnmøre. Frå denne synsstaden er tala maksimumstal for innsparing. På den andre sida vil samanlikning med gruppegjennomsnitt ikkje gje maksimumstal.

Sande, Herøy, Ulstein og Hareid

Kommunane Sande, Herøy, Ulstein og Hareid brukte i 2002 ca 84,3 mill kr i Brutto driftsutgifter for Administrasjon, styring og fellesutgifter. Pr innb 01.01.03 blir beløpet kr 3761. I gruppe 13 er gjennomsnittet kr 3091. Ved ei slik samanlikning er innsparingspotensialet ca 15 mill kr.

Tabell 10 viser kr 1556 pr innb for Ulstein for funksjon 190 Interne serviceenheter. I e.post 22.04.04 skriv Ulstein kommune: "Den ekstremt høge kostnaden skuldast at vi i 2002 nytta KOSTRA funksjon 190 opp mot fordeling av statstilskot i barnehagane (private og kommunale). Konto for inntektsføring av statstilskotet vert ikkje teke med i utrekning (vising) av kostnader for funksjon 190. For 2002 utgjer dette 10.381.768. (Frå 2003 har vi endra bruk av KOSTRA funksjon knytt til fordeling av statstilskotet)". Dersom ein reduserer Ulstein sine utgifter til Administrasjon, styring og fellesutgifter til gjennomsnittet i gruppe 11, der Ulstein høyrer til, vil dette gje ein reduksjon på ca 10,2 mill kr.

Utifrå statistikk er det vanskeleg å kunne gje eit stort sikrare svar enn eit innsparingspotensiale av storleiksorden 5 mill kr.

Vanylven, Sande, Herøy, Ulstein og Hareid

Kommunane Vanylven, Sande, Herøy, Ulstein og Hareid bruke i 2002 ca 95,5 mill kr i Brutto driftsutgifter for administrasjon, styring og fellesutgifter. Pr innb 01.01.03 blir beløpet kr 3642. I gruppe 13 er gjennomsnittet kr 3091. Vanylven brukar mindre pr innb til Administrasjon, styring og fellesutgifter enn dette. Ved ei slik samanlikning er innsparingspotensialet ca 14,4 mill kr.

Dersom ein gjennomfører same resonnement for Ulstein som for føregåande alternativ, blir innsparingspotensialet av storleiksorden 4 mill kr.

Alle sju kommunane på Søre Sunnmøre

Kommunane på Søre Sunnmøre brukte i 2002 ca kr 144,5 mill kr i Brutto driftsutgifter for administrasjon, styring og fellesutgifter. Pr innb 01.01.03 blir beløpet kr 3223. I gruppe 13 er gjennomsnittet kr 3091. Volda og Ørsta, som får stor vekt, brukar begge mindre pr innb til Administrasjon, styring og fellesutgifter enn dette. Ved ei slik samanlikning er innsparingspotensialet ca 5,9 mill kr.

Dersom ein gjennomfører same resonnement for Ulstein som for dei to føregåande alternativa, vert det ikkje noko innsparingspotensiale.

Volda og Ørsta

Volda og Ørsta brukte i 2002 ca 49 mill kr i Brutto driftsutgifter for administrasjon, styring og fellesutgifter. Pr innb 01.01.03 blir beløpet kr 2631. Dette er mindre enn gjennomsnittet for gruppe 8, som er kr 3141.

Sluttmerknad

Viser til drøftinga i Appendiks 5. Ein kan ikkje sjå bort frå at tungdrivne einingar som alternativa på Søre Sunnmøre bør setje av større politiske og administrative ressursar til *utviklingsoppgåver*⁵ enn gjennomsnittet i dei respektive gruppene. Den sårbare næringsstrukturen på Søre Sunnmøre kan auke dette behovet.

Barnehage

I Hansen red (2003) står:

En sammenslåing av kommuner vil ikke redusere tallet på barnehager slik at kommunens utgifter vil være upåvirket.

Dette er likevel ikkje det same som at der ikkje kan vere stordriftsfordelar i barnehagedrift. I følge Ringstad og Løyland (1998) er økonomisk optimal storleik på barnehagar 49-58 heildagsplassar. I regelen vil dette vere stordriftsfordelar som er uavhengige av kommunestruktur. I einskilde tilfelle kan mindre grender i grannekommunar liggje slik til at større barnehagar kan ha med kommunestruktur å gjere, men slike stordriftsfordelar kan også oppnåast ved samarbeid.

I statistikken er sektoren Barnehage KOSTRA-funksjonane:

201 Førskole

211 Styrket tilbud til førskolebarn

221 Førskolelokaler og skyss

Søre Sunnmøre

Nøkkeltal for dekningsgrad viser høge tal for Søre Sunnmøre samla. Opphaldstid pr veke i barnehagar er likevel etter måten kort, og varierer dessutan mykje mellom kommunane.

Barnehage 2002	Vanylven	Sande	Herøy	Ulstein	Hareid	Volda	Ørsta	Søre Sunnmøre
201 Førskole	8878	5520	14142	5970	11099	15148	26537	87294
211 Styrket tilbud til førskolebarn	835	42	773	2048	790	1576	3870	9934
221 Førskolelokaler og skyss	1151	444	947	945	1159	1333	2436	8415
1000 kr	10864	6006	15862	8963	13048	18057	32843	105643
Brutto dr utg kr pr innb	2844	2311	1899	1334	2759	2166	3198	2357

Tabell 11: Brutto driftsutgifter 2002 1000 kr/kr pr innb for Barnehage

Kjelde: SSB

⁵Ein kan kanskje skilje mellom *velferdsoppgåver*, som kommunane primært driv med av omsyn til individ, og *utviklingsoppgåver*, som primært vert drivne for å utvikle samfunnet. Skiljet er ikkje skarpt.

Tabell 11 viser at kommunane på Søre Sunnmøre i 2002 brukte ca 105,6 mill kr til Barnehage, eller kr 2357 pr innb. Kommunane i Møre og Romsdal brukte i 2002 gjennomsnittleg kr 2384 og kommunane u/Oslo kr 2757 pr innb.

Vurdering

Ved vurdering av kommunestruktur på Søre Sunnmøre synest det ikkje vere nemnande grunnar til å fokusere på Barnehage. Samanlikna med andre stader er hovudintrykket ei ganske omfattande, og i alle fall ikkje dyr drift.

Grunnskole

Busetnadmønster endrar seg ikkje (brått) ved kommunesamanslåing. Kor vidt skular blir slått saman og klasser vert større har i regelen lite med kommunestruktur å gjere. Pedersen (1995:78) brukar følgjande velvalde generelle vendingar om slike tilhøve:

... små kommuner ofte netop er små, fordi de er beliggende i tyndt befolkede områder. Det er her ikke nødvendigvis selve kommunestørrelsen, men det forhold at det er vanskelig at operere med serviceinstitusjoner i stor skala i landområder hvis det ikkje skal blive for langt til brukerne, som kan give anledning til relativ høj gennemsnitsudgift på visse utgiftsområder.

I einskilde tilfelle kan mindre grender i grannekommunar liggje slik til at skulestruktur kan ha med kommunestruktur å gjere, men slike stordriftsfordelar kan også oppnåast ved samarbeid. Kommunegrenser kan og skjere gjennom samanhengande bebygde område og gje auka kostnad i grunnskulen (NOU 1992:15 Christiansen-utvalet side 30, jf og Laudal og Steineke 2001:47). I desse tilfella kan stordriftsfordelane også oppnåast ved samarbeid.

I statistikken er sektoren Grunnskole KOSTRA-funksjonane:

202 Grunnskole

213 Voksenopplæring

214 Spesialskoler

215 Skolefritidstilbud

222 Skolelokaler og skyss

383 Musikk- og kulturskoler

Søre Sunnmøre

På Søre Sunnmøre var det 107 elevar pr kommunal skule i 2002, medan det for kommunane i Møre og Romsdal var 134 og i kommunane u/Oslo 183. I gruppe 8 er talet 215 og 259 i gruppe 13.

På Søre Sunnmøre var det 18,3 elevar pr klasse i 2002, medan det for kommunane i Møre og Romsdal var 18,9 og i kommunane u/Oslo 20,2.

På Søre Sunnmøre var Årstimer utover minstetimetallet pr elev 26 i 2002, det same som for kommunane i Møre og Romsdal. For kommunane u/Oslo var talet 25.

Nøkkeltal tyder i det heile på at tilbodet for funksjonane 202 Grunnskole⁶ og 222 Skolelokaler og skyss⁷ ikkje står noko til atters på Søre Sunnmøre. Eit svakt punkt er midlar til inventar og utstyr.

Nøkkeltal tyder på tilbodet for 383 Musikk- og kulturskoler er bra. For 213 Voksenopplæring og 215 Skolefritidstilbud tyder derimot nøkkeltal på eit tilbod som ikkje er heilt på høgde.

Grunnskole 2002	Vanylven	Sande	Herøy	Ulstein	Hareid	Volda	Ørsta	Søre Sunnmøre
202 Grunnskole	29179	22904	57246	51452	38420	66409	71093	336703
213 Voksenopplæring	412	1175	2664	2933	4010	4109	3969	19272
214 Spesialskoler	0	0	0	2205	0	0	0	2205
215 Skolefritidstilbud	700	929	2386	3201	2031	4294	3217	16758
222 Skolelokaler og skyss	7695	5057	12722	8363	6196	15259	15750	71042
383 Musikk- og kulturskoler	1363	700	3667	3040	1333	1685	2408	14196
1000 kr	39349	30765	78685	71194	51990	91756	96437	460176
Brutto dr utg kr pr innb	10301	11837	9418	10593	10992	11009	9391	10265
Brutto dr utg kr pr innb 202 + 222	9653	10758	8374	8900	9433	9798	8457	9096

Tabell 12: Brutto driftsutgifter 2002 1000 kr/kr pr innb for Grunnskole

Kjelde: SSB

Etter tabell 12 brukte kommunane på Søre Sunnmøre brukte i 2002 ca 460,2 mill kr til heile *sektoren* Grunnskole, eller kr 10265 pr innb. Kommunane i Møre og Romsdal brukte i 2002 gjennomsnittleg kr 9575 og kommunane u/Oslo kr 9421 pr innb.

Kommunane på Søre Sunnmøre brukte kr 9145 pr innb til funksjonane 202 Grunnskole (medrekna 214 Spesialskoler for Ulstein⁸) og 222 Skolelokaler og skyss.

Vurdering

Svært grovt sagt vil samanlikning med dei gruppene ein kjem i etter alternativa for samanslåing av kommunar på Søre Sunnmøre tilseie dobbelt så store skular. Som nemnt er ei ev gjennomføring av dette noko som i prinsippet stort sett ev kan gjerast innanfor noverande grenser. Ein kjenner til at det i fleire kommunar på Søre Sunnmøre siste åra er lagt fram tal

⁶I rettleiinga heiter det om *funksjonen* 202 Grunnskole:

”Undervisning i grunnskolen (all undervisning, inkl. delingstimer, spesialundervisning, vikarer m.m. og konverteringsressurser, jf. GSI:årstimer). Funksjonen omfatter vidare administrasjon på den enkelte virksomhet/skole, rådgiver på ungdomstrinnet, kontaktlærar, samlingsstyrer og etterutdanning for lærere og avtafestede ytelser (reduisert leseplikt, virkemiddelordningar m.v.), pedagogiskpsykologisktjeneste (ekskl. PPTs innsats i barnehager og voksenopplæring), assistenter, morsmålundervisning, skolebibliotekar, kontorteknisk personale/kontordrift, skolemateriell, undervisningsmateriell og -utstyr m.m. Utgifter til ekskursjoner som ledd i undervisning inngår i funksjonen, mens skoleskyss føres på funksjon 222”.

⁷Hovudregelen er at fylkeskommunen står for skuleskyssen, men kommunane refunderer vanleg persontakst.

⁸Ulstein kommune opplyser i e.post 13.02.04 at posten på vel 2,2 mill kr på 214 Spesialskoler gjeld spesialundervisning for born som er plasserte i fosterheimar i andre kommunar. Etter rettleiinga skal denne funksjonen berre brukast for utgifter knytte til institusjonar som er registrerte som spesialskular i Grunnskolens Informasjonssystem (GSI).

som viser ganske store innsparingar ved sentralisering av grunnskulen. Slike utrekningar må ta utgangspunkt den heilt konkrete situasjonen, og ikkje i generell statistikk.

For spesialfunksjonar innanfor grunnskulen vil det i regelen vere stordriftsfordelar, og samarbeid om t.d. pedagogisk psykologisk teneste er utbreidd. For slike funksjonar vil naturlegvis også rekruttering og miljø vege tungt.

Som venta er Grunnskole heller ikkje på Søre Sunnmøre ein viktig sektor ved vurdering av kommunestruktur.

Kommunehelse

Kommunane på Søre Sunnmøre hadde i 2002 brutto driftsutgifter på ca 70,9 mill kr til Kommunehelse, eller kr 1581 pr innb. Tilsvarende tal for kommunane i Møre og Romsdal og kommunane u/Oslo er kr 1650 og kr 1612.

I statistikken er Kommunehelse KOSTRA-funksjonane:

- 232 Forebygging - skole- og helsestasjonstjeneste
- 233 Forebyggende arbeid, helse
- 241 Diagnose, behandling, rehabilitering

Forebygging - skole- og helsestasjonstjeneste

Nøkkeltal viser at desse tenestene jamt over er godt utbygde på Søre Sunnmøre, med unntak av fysioterapiteneste. Kommunane på Søre Sunnmøre brukte i 2002 ca 14,3 mill kr til føremålet, eller kr 319 pr innb.

For funksjon 232 Forebygging - skole- og helsestasjonstjeneste finst stordriftsfordelar, men det er ”grunn til å tro at store strukturendringer ikkje er ønsket fordi tilgjengeligheten til tenestene oppleves som helt sentral i tjenesteproduksjonen” (Hansen red 2003:67). Samarbeid mellom kommunar for ei viss arbeidsdeling/spesialisering mellom fagpersonar synest likevel vere aktuelt. Eit slikt samarbeid kan og oppnåast ved samanslåing.

Forebyggende arbeid, helse

Nøkkeltal viser at desse tenestene jamt over er godt utbygde på Søre Sunnmøre. Kommunane på Søre Sunnmøre brukte i 2002 ca 7,2 mill kr til føremålet, eller kr 160 pr innb.

For funksjon 233 Forebyggende arbeid, helse synest samarbeid mellom kommunar for ei viss arbeidsdeling/spesialisering mellom fagpersonar å vere aktuelt. Eit slikt samarbeid kan og oppnåast ved samanslåing.

*Diagnose, behandling, rehabilitering*Stordriftsfordelar i primærlegeteneste

Utgiftene pr innb til primærlegeteneste minkar med aukande kommunestorleik inntil 30000 innb (Kjelvik 2004:9). Då er desse utgiftene rekna med (:9):

1. Lønnsutgifter til fastlønnte leger og turnusleger
2. Basistilskudd m.m. til privatpraktiserende leger
3. Driftsutgifter til legevakt m.m.
4. Driftsutgifter til legesenter m.m.
5. Øvrige utgifter til primærlegetjenesten

Kommunane u/Oslo brukte i 2002 kr 738 gjennomsnittleg til primærlegetenesta. Tabell 13 viser brutto driftsutgifter til primærlegetenesta etter kommunestorleik.

Det er først og fremst lønskostnader til fastlønna legar/turnuskandidatar og driftsutgifter til legesenter som gjer gjennomsnittlege brutto driftsutgifter pr innb større i mindre kommunar. Lønskostnaden pr innb er minst for kommunar mellom 30000-49999 innb. Driftsutgifter pr innb til legesenter er minst for kommunar med 50000+ innb. Driftsutgifter pr innb til legevakt m.m. er lågast for kommunar med mellom 10000-19999 innb (:10).

Statistisk sentralbyrå har ikkje tilsvarende data for einskildkommunar.

	Gjennomsnitt pr innbygger løpende kroner	Gjennomsnitt pr innbygger, indeks
	2002	2002
Totalt u/Oslo	738	100
0-1999	2337	316
2000-4999	1422	193
5000-9999	867	117
10000-19999	638	86
20000-29999	549	74
30000-49999	478	65
50000 +	531	72

Tabell 13: Brutto driftsutgifter primærlegetenesta etter kommunestorleik

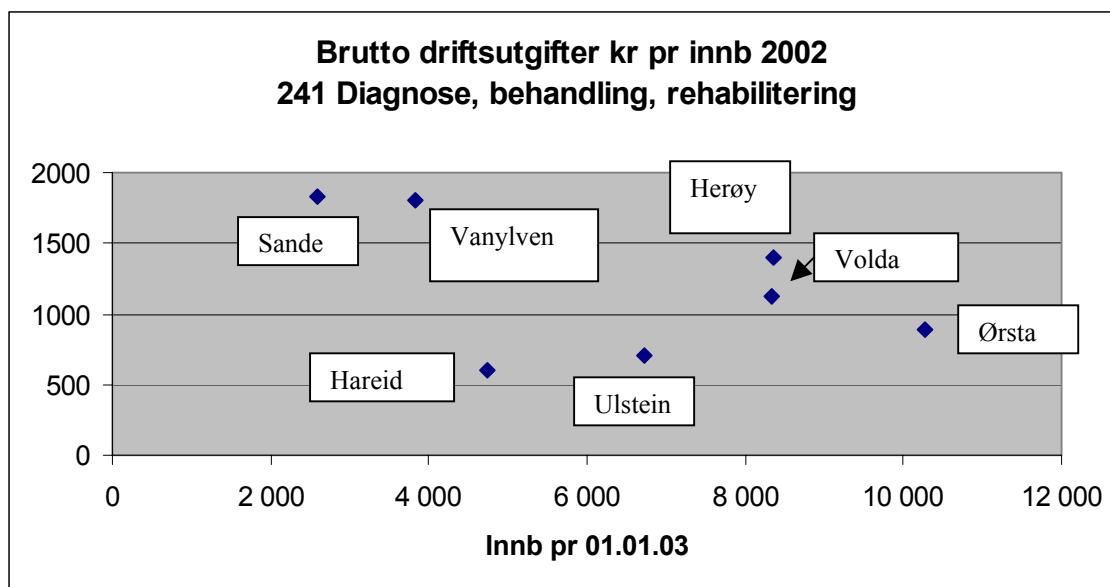
Kjelde: Kjelvik 2004

KOSTRA-funksjon 241 Diagnose, behandling, rehabilitering

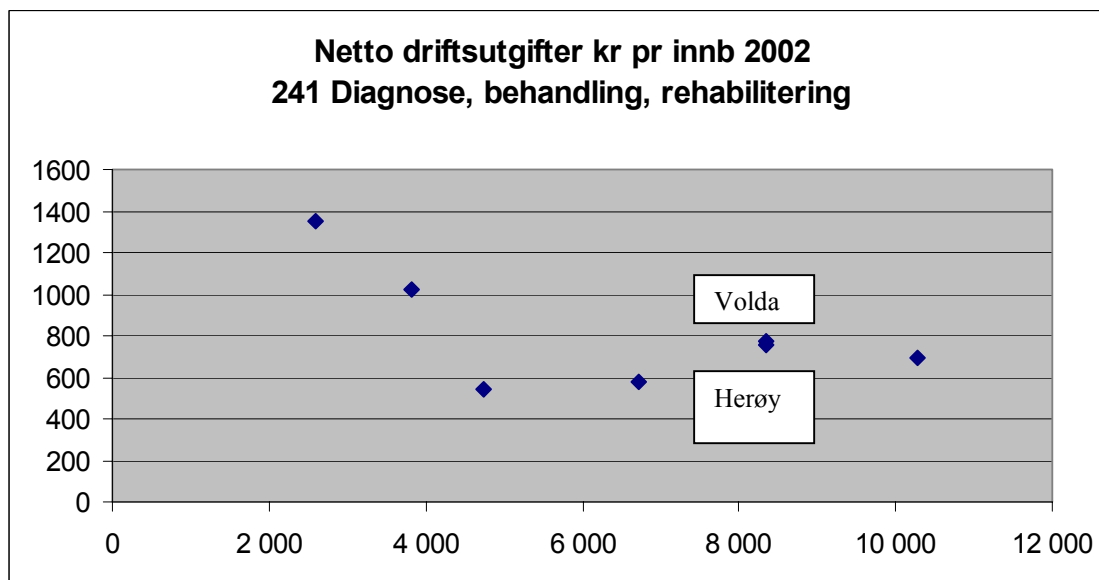
Nøkkeltal viser at legetenesta er godt utbygd på Søre Sunnmøre, men talet på årsverk fysioterapi pr 10000 innb er ikkje så høgt som gjennomsnittleg for kommunane i Møre og Romsdal og kommunane u/Oslo.

Til KOSTRA-funksjon 241 Diagnose, behandling, rehabilitering brukte kommunane på Søre Sunnmøre 49,4 mill kr i 2002, eller kr 1102 pr innb. Figur 18 viser brutto driftsutgifter kr pr

innb til funksjonen i relasjon til folketallet pr 01.01.03 i dei ymse kommunane. I dette vesle materialet avvik Hareid og Ulstein direkte frå ein tanke om at utgiftene pr innb vert mindre med aukande innbyggartal. Desse kommunane peikar seg ut med låge lønsutgifter til funksjonen, og det er venteleg organiseringa av legetenesta som slår ut. Dette gjer det interessant å studere netto driftsutgifter pr innb, jf figur 19.

Figur 18: Brutto driftsutgifter kr pr innb 2002 for 241 Diagnose, behandling, rehabilitering
Kjelde: SSB

Figur 19: Netto driftsutgifter kr pr innb 2002 for 241 Diagnose, behandling, rehabilitering
Jf figur 18 for nøyare forklaring

Kjelde: SSB

På Søre Sunnmøre synest det som om organisering av legetenesta har ein del å seie økonomisk for kommunane. Men ein går ikkje her nøyare inn på det.

Sande og Vanylven med lågt folketal har høge utgifter pr innb. For heile Søre Sunnmøre er netto driftsutgifter pr innb 2002 til 241 Diagnose, behandling, rehabilitering kr 752 pr innb (eller ca som for Herøy, Volda og Ørsta), for Sande kr 1351 og for Vanylven kr 1025. For Sande utgjer dette meirutgifter i høve til gjennomsnittet for heile Søre Sunnmøre på ca 1,6 mill kr, for Vanylven ca 1 mill kr.

Innleiingsvis er nemnt at utgiftene pr innb til primærlegeteneste minkar med aukande kommunestorleik inntil 30000 innb. Her er allereie teke omsyn til det samarbeid som finst mellom kommunar. Ein kan likevel tru at vidare stordriftsfordelar innan denne funksjonen kan oppnåast alternativt ved samarbeid eller samanslåing.

Legevakt

Funksjon 241 Diagnose, behandling, rehabilitering inkluderer legevakt.

Hareid og Ulstein samarbeider om legevakt. Herøy og Sande har hatt gåande eit samarbeidsprosjekt. Evaluering for ev permanent ordning skal starte 01.04.04.

Når det gjeld varslingssteneste for legevakt er alle sju kommunane på Søre Sunnmøre knytte til legevaktssentralen i Volda, i tilknytning til sjukehuset der.

For legevakt, og særleg varslings, har interkommunalt samarbeid vore ei aktuell sak lenge, uavhengig av vurdering av samanslåing av kommunar.

Alternativ for samanslåing samanlikna med KOSTRA-grupper

Ein viser til Appendiks 5 for drøfting av kvaliteten på samanlikningsgrunnlaget.

Sande, Herøy, Ulstein og Hareid

Desse kommunane hadde i 2002 brutto driftsutgifter pr innb til Kommunehelse på kr 1606. Samanslått kjem dei i gruppe 13, der gjennomsnittet er kr 1407. Skilnaden multiplisert med folketal gjev ca 4,5 mill kr.

Vanylven, Sande, Herøy, Ulstein og Hareid

Desse kommunane hadde i 2002 brutto driftsutgifter pr innb til Kommunehelse på kr 1701. Samanslått kjem dei i gruppe 13, der gjennomsnittet er kr 1407. Skilnaden multiplisert med folketal gjev ca 7,7 mill kr.

Alle sju kommunane på Søre Sunnmøre

Kommunane på Søre Sunnmøre hadde i 2002 brutto driftsutgifter pr innb til Kommunehelse på kr 1581. Samanslått kjem dei i gruppe 13, der gjennomsnittet er kr 1407. Skilnaden multiplisert med folketal gjev ca 7,8 mill kr.

Volda og Ørsta

Desse kommunane hadde i 2002 brutto driftsutgifter pr innb til Kommunehelse på kr 1413. Samanslått kjem dei i gruppe 8, der gjennomsnittet er det same.

Pleie og omsorg

I statistikken er Pleie- og omsorgstjenester KOSTRA-funksjonane:

- 234 Aktivisering eldre og funksjonshemmede
- 253 Pleie, omsorg, hjelp i institusjon
- 254 Pleie, omsorg, hjelp i hjemmet
- 261 Botilbud i institusjon

Funksjon 253 Pleie, omsorg, hjelp i institusjon og 261 Botilbud i institusjon omfattar institusjonar med heildøgns pleie- og omsorg, og slik at m.a. vaktmeister, kraft, vedlikehald og kapitalkostnader er skilt ut i funksjon 261.

Institusjonsomsorg

Generelt om stordriftsfordelar

I NOU 1996:1 (Rattsø-utvalet:22) står:

Utvalget har også foretatt analyser av utgifter pr. plass og årsverk pr. plass i institusjonsomsorgen. Formålet med analysene er å undersøke om kommuner med lavt innbyggertall har smådriftsulemper i institusjonsdriften. Materialet viser at kommuner med færre enn 2 000 innbyggere har høye enhetskostnader i institusjonsomsorgen, men at dette først og fremst skyldes at disse kommunene har et høyt inntektsnivå. Etter at det er kontrollert for inntektsforskjeller, er det ikke mulig å dokumentere at små kommuner har høye enhetskostnader i institusjonsomsorgen. Utvalget kan følgelig ikke anbefale at det tas hensyn til kommunestørrelse i utformingen av kostnadsnøkkelen.⁹

Myrvold (2001:47) summerer opp forskning slik:

For institusjoner under 15 senger er det betydelige smådriftsulemper i driften, ... Stordriftsfordelene er stort sett uttømt ved 40 senger. På kapitalsiden er det store smådriftsulemper for institusjoner med mindre enn 30 senger, mens stordriftsfordelene er uttømt ved ca. 100 senger.

⁹Det Rattsø-utvalet summerer opp i sitatet ovanfor var grunnlaget for å fjerne vekt for basistillegget i kostnadsnøkkelen for helse- og sosialsektoren, noko som hadde negative konsekvensar for små kommunar.

Langørgen mfl (2002:15) supplerer:

40 sengeplasser, en størrelse som gir tilstrekkelig sykehjemsdekning i en gjennomsnittskommune med 5000 innb.

Pr. 01.01.02 hadde Etne 3965 innb, Ølen 3338 innb og Vindafjord 4827 innb, til saman 12130 innb. Laudal og Moxnes Steineke (2001:48) skriv: ”Man ville oppnådd relativt store innsparinger ved å slå sammen de tre sykehjemmene i EØV-kommunene”.

Her er det uvisse som kjenneteiknar det samla inntrykket¹⁰.

Søre Sunnmøre

Ein større del av innb på 67 år og over har institusjonsplass på Søre Sunnmøre enn gjennomsnittleg for kommunane i Møre og Romsdal og kommunane u/Oslo. Dette gjeld særleg for innb på 80 år og over. Ein mindre del av plassane er for aldersdemente enn gjennomsnittleg for kommunane u/Oslo, men ein ligg på dette punktet litt høgare enn kommunane i Møre og Romsdal.

Kommunane på Søre Sunnmøre brukte i 2002 255,9 mill kr til funksjon 253 Pleie, omsorg, hjelp i institusjon og 19,9 mill kr til funksjon 261 Botilbud i institusjon, til saman 275,8 mill kr. Figur 3 viser at beløp pr innb varierer ein heil del mellom kommunane.

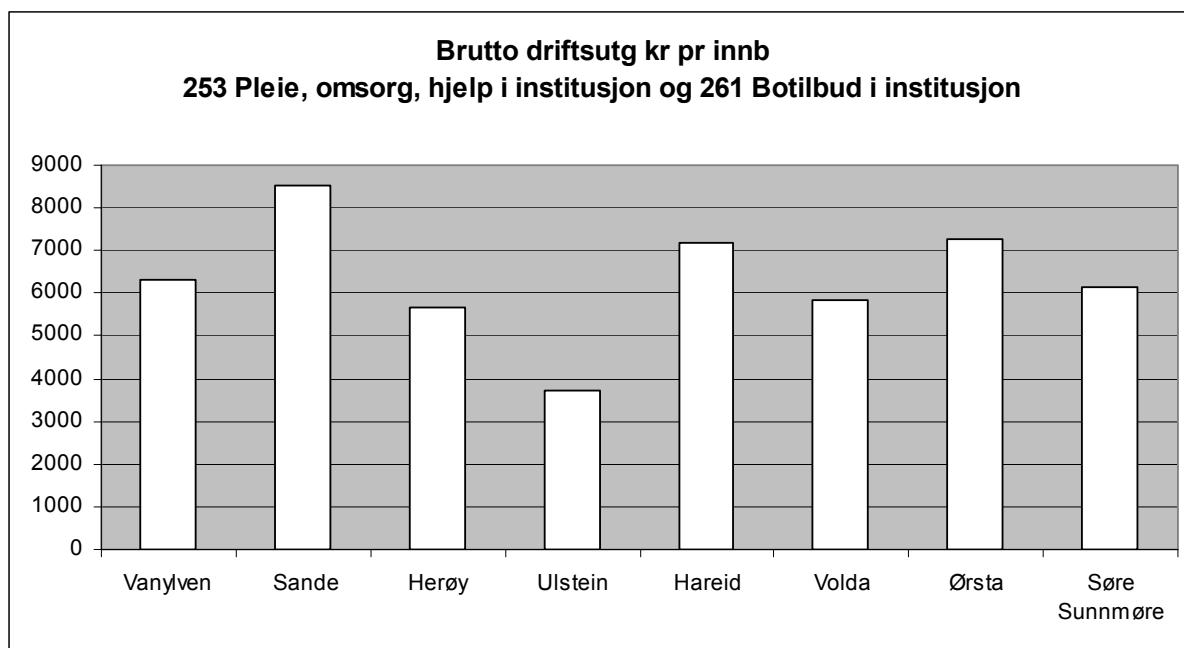
Skilnaden i brutto driftsutgifter pr innb som vist i figur 20 kan ha fleire grunnar som i alle fall demografiske, ulik organisering (institusjon/heimebasert) og ulik prioritering av pleie og omsorg generelt.

	Indeks innb. 67-79 år	Indeks innb. 80-89 år	Indeks innb. over 90 år
Vanylven	1,1855	1,5314	1,5091
Sande	1,3178	1,2241	1,8378
Herøy	1,0418	1,0288	0,9660
Ulstein	0,7838	0,8284	0,7842
Hareid	1,0488	1,1120	0,9054
Volda	1,0211	1,2559	1,2647
Ørsta	1,1402	1,2518	1,5879

Tabell 14: Indeksar i utgiftsutjamninga i inntektssystemet

Kjelde: Kommunal- og regionaldepartementet 2003b

¹⁰Ein gjer merksam på at Rattsø-utvalet ikkje studerte kapitalkostnader.

Figur 20: Brutto driftsutgifter kr pr innb 2002 for funksjonane 253 Pleie, omsorg, hjelp i institusjon og 261 Botilbud i institusjon

Kjelde: SSB

For å kaste noko lys over demografien blir vist til tabell 14. Ein indeks på 1 tilseier like stor del av innbyggjarar i årsklassa i landet som av alle innbyggjarar i landet. Utifrå denne svært avgrensa analysen tyder mykje på at demografi er viktig for brutto driftsutgifter til institusjonsomsorga, sjølv om institusjonsdrift ikkje berre gjeld eldreomsorg. Hareid er eit unntak med store brutto driftsutgifter til institusjonsomsorga i høve til kor mange eldre kommunen har.

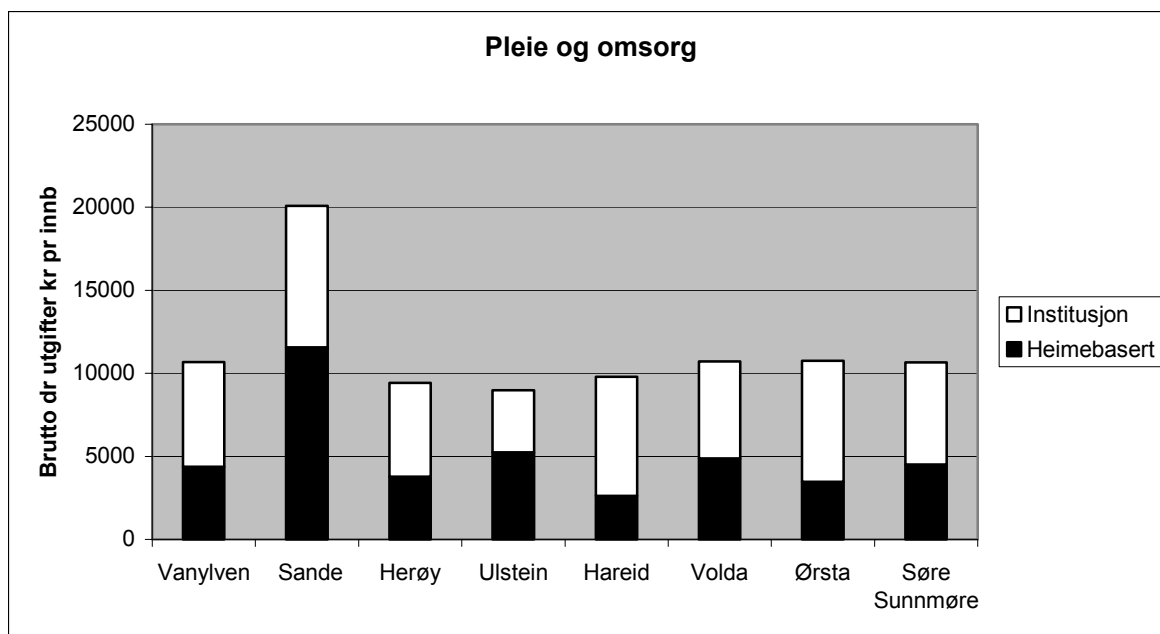
Heimebasert omsorg

Heimebasert omsorg har i særleg grad lite med kommunesamanslåing å gjere. Det er likevel sett noko på statistikken, ikkje minst for å kunne kaste lys over heilskapen i pleie og omsorg.

Til 234 Aktivisering eldre og funksjonshemmede nytta kommunane på Søre Sunnmøre i 2002 24 mill kr, til 254 Pleie, omsorg, hjelp i hjemmet 178,3 mill kr. Til saman vert dette 202,3 mill kr, eller kr 4513 pr innb.

Pleie og omsorg samla

Figur 21 viser brutto driftsutgifter kr pr innb samla for KOSTRA-funksjonane for Pleie- og omsorgstjenester.

Figur 21: Brutto driftsutgifter kr pr innb 2002 for Pleie- og omsorgstjenester
Kjelde: SSB

Hareid skil seg ut med låge brutto driftsutgifter pr innb til heimebasert omsorg. For 254 Pleie, omsorg, hjelp i hjemmet hadde Sande i 2002 ca kr 2500 pr innb meir i brutto driftsinntekt pr innb enn gjennomsnittleg for kommunane på Søre Sunnmøre.

Brutto driftsutgifter pr innb til Pleie og omsorgstjenester for kommunane på Søre Sunnmøre i 2002 er 475,8 mill kr, eller kr 10666 pr innb, jf figur 21. Tilsvarande tal for kommunane i Møre og Romsdal er kr 11420, og for kommunane u/Oslo kr 10225.

Nedanfor er gjort greie for anna materiale som kan kaste lys over pleie og omsorg i kommunane på Søre Sunnmøre.

”Hjulet”

På landsbasis vert det arbeidd ut eit såkalla Styrings- og informasjonshjul for helse- og sosialtjenestene i kommunene.

Tabell 15 byggjer på decilar (tidelar). Tabellen viser Behov til høgre, ved hjelp av eit par indikatorar. Gjennomsnittet av desse blir delindeks II for Behov. Låg indeks tyder høgt behov. Tre Tjenester er vist midt i tabellen, og delindeks I er rekna ut for dei. Låg indeks tyder godt utbygde tenester. T.d. har ca 45% av kommunane/bydelane større behov enn Sande, medan ca 35% har betre utbygde tenester. Når ein så i første kolonne dividerer delindeks II på delindeks I, får ein eit tal som illustrerer kor godt utbygde tenestene er i høve til behovet. På Søre Sunnmøre kjem Sande og Hareid godt ut, medan Vanylven har svakt utbygde tenester i høve til behovet; i følge denne analysen.

Pleie- og omsorgstjenesten i kommunene. Indekser for behov og utbygging av tjenester. 2001								
	Samsvar mellom tjenester og behov	Tjenester				Behov		
		Indeks	Delindeks I	Mottakere hjemme-tjenester	Plasser i eldreinstitusjoner	Årsverk pleie og omsorg	Delindeks II	Andel innbyggere 67-79 år
Vanylven	0,6	6,7	8	5	7	4	5	3
Sande	1,3	3	5	3	1	4	3	5
Herøy	1	7	7	6	8	7	7	7
Ulstein	1	9,3	9	10	9	9	9	9
Hareid	1,2	5,3	1	7	8	6,5	7	6
Volda	0,9	6,7	6	7	7	6	7	5
Ørsta	0,8	6,3	7	4	8	5	5	5

Tabell 15: Indeksar for pleie og omsorg 2001

Kjelde: "Hjulet" 2002

Teknisk effektivitet

Erlandsen (1998) brukte *dataomhyllingsanalyse*¹¹ for å vurdere *teknisk effektivitet*¹² i pleie og omsorg i norske kommunar. Data er frå 1995. Det er viktig med fleirsidig perspektiv, og sjølv om denne granskninga byggjer på noko gamle data, tek ein med litt frå han.

Etter tabell 16 kolonne 1 fanst det kommunar som i 1995 produserte like mykje pleie- og omsorgstjenester som Vanylven med 16,4% mindre innsatsfaktorar, men ingen kommunar overgjeikk Volda på dette viset. Ulstein fekk etter denne analysen etter måte lite ut av sine innsatsfaktorar.

	Teknisk effektivitet	
	Innsatsfaktor-sparande	Produksjonsaukande
Vanylven	0,836	0,865
Sande	0,783	0,765
Herøy	0,829	0,870
Ulstein	0,543	0,643
Hareid	0,720	0,722
Volda	1,000	1,000
Ørsta	0,775	0,806

Tabell 16: Teknisk effektivitet pleie og omsorg 1995

Kjelde: Erlandsen (1998)

Etter tabell 16 kolonne 2 oppnådde Vanylven 86,5% av den produksjonen i pleie og omsorg som den mest produktive kommunen i landet klarte med same innsats av produksjonsfaktorar. Ingen kommune i landet produserte meir enn Volda med same innsats.

¹¹I ein slik analyse let ein data tale for seg sjølv.

¹²*Teknisk effektivitet* er eit omgrep som her vert brukt for det same som *produktivitet*, nemleg tilhøvet mellom produsert mengde av varer og tenester og innsatsfaktorar.

I denne type analyse står 1 (ev 100) for ”den beste kommunen” og ikkje den gjennomsnittlege slik som i mange andre typar analysar.

Alternativ for samanslåing samanlikna med KOSTRA-grupper

Ein viser til Appendiks 5 for drøfting av kvaliteten på samanlikningsgrunnlaget.

Sande, Herøy, Ulstein og Hareid

Desse kommunane hadde i 2002 brutto driftsutgifter pr innb til Pleie- og omsorgstjenester på kr 10606. Samanslått kjem dei i gruppe 13, der gjennomsnittet er kr 9488. Skilnaden multiplisert med folketal gjev ca 25 mill kr.

Sande hadde i 2002 brutto driftsutgifter pr innb til Pleie- og omsorgstjenester på kr 20094, jf figur 4. Det er gjort ein enkel følsomheitsanalyse med kraftig redusert tal for Sande, til kr 12000¹³. Gjennomsnittet for Sande, Herøy, Ulstein og Hareid blir då kr 9667, som er kr 179 høgare enn gjennomsnittet i gruppe 13. Skilnaden multiplisert med folketal gjev ca 4 mill kr.

Vanylven, Sande, Herøy, Ulstein og Hareid

Desse kommunane hadde i 2002 brutto driftsutgifter pr innb til Pleie- og omsorgstjenester på kr 10616. Samanslått kjem dei i gruppe 13, der gjennomsnittet er kr 9488. Skilnaden multiplisert med folketal gjev ca 29,6 mill kr.

Med same framgangsmåte for Sande som ved førre alternativ blir gjennomsnittet for Vanylven, Sande, Herøy, Ulstein og Hareid kr 9814, som er kr 326 høgare enn gjennomsnittet i gruppe 13. Skilnaden multiplisert med folketal gjev ca 8,5 mill kr.

Alle sju kommunane på Søre Sunnmøre

Brutto driftsutgifter pr innb til Pleie- og omsorgstjenester for kommunane på Søre Sunnmøre er som nemnt kr 10666. Samanslått kjem dei i gruppe 13, der gjennomsnittet er kr 9488. Skilnaden multiplisert med folketal gjev ca 52,8 mill kr.

Med same framgangsmåte for Sande som ved dei to føregåande alternativa blir gjennomsnittet for alle kommunane på Søre kr 10196, som er kr 708 høgare enn gjennomsnittet i gruppe 13. Skilnaden multiplisert med folketal gjev ca 31,7 mill kr.

Volda og Ørsta

Desse kommunane hadde i 2002 brutto driftsutgifter pr innb til Pleie- og omsorgstjenester på kr 10735. Som figur 4 viser var det liten skilnad på kommunane. Samanslått kjem dei i gruppe 8, der gjennomsnittet er kr 8664. Skilnaden multiplisert med folketal gjev ca 38,5 mill kr.

¹³Ein kjenner til at Sande kommune sjølv arbeider med å granske utgiftene til Pleie og omsorgstjenester.

Vurdering

I samband med handlingsplanen for eldreomsorga siste åra er det investert i til dels store institusjonar innanfor noverande kommunestruktur. Dette gjer at ein del av dei data som ligg føre allereie er mindre relevante. Kommunestruktur bør vurderast på lang sikt, og ideelt uavhengig av eksisterande bygg som blir brukte til administrasjon og tenesteproduksjon. Men når det gjeld heilt nye og store bygg som vil vare i fleire tiår, så må eksistensen av slike takast omsyn til når ein vurderer moglege innsparingar utifrå gjennomsnittstal. Ved både kommunesamanslåing og –samarbeid kan ein ev samordne bruken av eksisterande anlegg. På den andre sida kan store avstandar opplevast negativt også ved institusjonsopphald.

Ein kan gå utifrå at det på rimeleg kort sikt er vanskeleg å oppnå nemnande innsparingar i pleie og omsorg ved kommunesamanslåing. Også på dette feltet vil ein venteleg kunne oppnå ein del på arbeidsdeling/spesialisering for somme deltenester gjennom alternativt samarbeid/samanslåing.

Dei data som ligg føre viser variasjonar mellom kommunane på Søre Sunnmøre når det gjeld profil (institusjon/heimebasert), samsvar mellom tenester og behov, utgifter og utnytting av innsatsfaktorar. (Det er heller ikkje så lett å vurdere data frå ulike analysar i samanheng, t.d. for Hareid kommune). Ved samanslåing av kommunar er det rimeleg å tru det etter kvart vil kome i gang ein samordnande prosess. I utgangspunktet er ulikskapen stor særleg for alternativa Vanylven, Sande, Herøy, Ulstein; Hareid, Sande, Herøy, Ulstein og Hareid; og alle sju kommunane på Søre Sunnmøre. Økonomiske omsyn vil måtte spele ei rolle, men slike prosessar verkar gjerne best etter opplegget: Omstillingsfase, stabiliseringsfase, og om nødvendig innsparingsfase. For kommunane gjer lovkravet om budsjettbalanse kvart år at slike prosessar lett må forserast. T.d. dei statlege helseføretaka har akkurat på dette punktet for tida eit mildare regime å halde seg til.

Pleie og omsorg er ein stor sektor. Eldrebølgja aktualiserer sektoren framover. Variasjonane verkar som nemnt temmeleg store. Ytterlegare samarbeidsløysingar med samråding, kompetansespreiing o.l. (og eit islett av leiarskap?) verkar tilrådeleg.

Tekniske tjenester

Generelt

Av ymse grunnar har kommunar nokså ulike tilbod av Tekniske tjenester. Det er ventande at somme slike tenester er meir utbygde i kommunar med store tettbygde senter. Ein kjenner og til at organiseringa kan variere, slik at kommunerekneskap ikkje gjev fullgodt bilete.

I følgje Myrvold (2001:50) er det gjort lite forking sidan starten av 90-talet. I følgje NOU 1992:15 (Christiansen-utvalget:137) var det dei mellomstore kommunane som hadde lågast brutto driftsutgifter pr innb på dåverande hovudkapittel 1.6 Utbyggings- og bustadformål.

Sanda (2002:85) skriv:

Innan kommunalteknikk er det klare stordriftsfordelar knytt til spesialutstyr og –kompetanse. Dokumentasjonen for dette har ein i alle dei interkommunale samarbeida innan det tekniske området som er etablert og som fungerer godt.

Kommunegrenser som skjer gjennom samanhengande bebygde område kan gje auka kostnad for tekniske tenester (NOU 1992:15, side 30).

Med *tekniske tenester* skal vi her meine:

1. Vann, avløp, renov./avfall
2. Samferdsel
3. Brann og ulykkesvern

Vann, avløp, renov./avfall

I statistikken er Vann, avløp, renov./avfall KOSTRA-funksjonane:

- 340 Produksjon av vann
- 345 Distribusjon av vann
- 350 Avløpsrensing
- 353 Avløpsnett/innsamling av avløpsvann
- 354 Tømming av slamavskillere, septiktanker o.l.
- 355 Innsamling av forbruksavfall
- 357 Gjenvinning og sluttbehandling av forbruksavfall

Tabell 17 viser at kommunane på Søre Sunnmøre i 2002 brukte ca 61,7 mill kr, eller kr 1376 pr innb til Vann, avløp, renov./avfall. Ulik organisering/rekneskapsføring har tydelegvis stor innverknad på tala.

Vann, avløp, renov./avfall 2002	Vanylven	Sande	Herøy	Ulstein	Hareid	Volda	Ørsta	Søre Sunnmøre
340 Produksjon av vann	599	899	1	502	2473	1207	1554	7235
345 Distribusjon av vann	784	2071	164	1682	2382	1905	4552	13540
350 Avløpsrensing	179	0	272	0	0	292	2414	3157
353 Avløpsnett/innsamling av avløpsvann	926	512	4634	1059	2852	1737	5082	16802
354 Tømming av slamavskillere, septiktanker o.l.	650	58	0	546	0	0	0	1254
355 Innsamling av forbruksavfall	1194	1895	5482	4666	3536	20	25	16818
357 Gjenvinning og sluttbehandling av forbruksavfall	2861	0	0	0	0	0	31	2892
1000 kr	7193	5435	10553	8455	11243	5161	13658	61698
Brutto dr utg kr pr innb	1883	2091	1263	1258	2377	619	1330	1376

Tabell 17: Brutto driftsutgifter 2002 1000kr/kr pr innb for Vann, avløp, renov./avfall

Kjelde: SSB

Samferdsel

I statistikken er Samferdsel KOSTRA-funksjonane:

330 Samferdselsbedrifter/transporttiltak

333 Kommunale veier, nyanlegg, drift og vedlikehold¹⁴

334 Kommunale veier, miljø og trafikksikkerhetstiltak

Tabell 18 viser at kommunane på Søre Sunnmøre i 2002 brukte ca 36,9 mill kr, eller kr 823 innb til Samferdsel.

Under 330 Samferdselsbedrifter/transporttiltak har Herøy ca 0,9 mill kr under Avskrivninger og ca 1,1 mill kr under Brutto driftsinntekter. Ingen andre kommunar på Søre Sunnmøre bokførte i 2002 i vesentleg grad slike postar under denne funksjonen.

Under 333 Kommunale veier, nyanlegg, drift og vedlikehold har Ørsta ca 5,3 mill kr i Lønnsutgifter. Volda kjem nærast med ca 0,9 mill kr. Herøy er på den andre sida einaste kommunen som i nemnande grad under denne funksjonen har Kjøp av tjenester som erstatter kommunal tjenesteprod, ca 1,4 mill kr. Tabell 19 viser Kjøp av varer og tjenester som inngår¹⁵ i kommunal tjenesteproduksjon for KOSTRA-funksjon 333 Kommunale veier, nyanlegg, drift og vedlikehold i 2002.

Samferdsel 2002	Vanylven	Sande	Herøy	Ulstein	Hareid	Volda	Ørsta	Søre Sunnmøre
330 Samferdselsbedrifter /transporttiltak	22	45	1558	290	84	139	385	2523
333 Kommunale veier, nyanlegg, drift og vedlikehold	2632	1920	4361	2730	2850	6620	9465	30578
334 Kommunale veier, miljø og trafikksikkerhetstiltak	740	169	95	1169	0	8	1629	3810
1000 kr	3394	2134	6014	4189	2934	6767	11479	36911
Brutto dr utg kr pr innb	888	821	720	623	620	812	1118	823

Tabell 18: Brutto driftsutgifter 2002 1000kr/kr pr innb for Samferdsel

Kjelde: SSB

¹⁴Sjølv om *nyanlegg* er med i nemninga for funksjonen, er det her brutto *driftsutgifter* ein drøftar.

¹⁵Merk skilnaden mellom ”tjenester som *erstatter*” og ”tjenester som *inngår*”. Tjenester som ”erstatter” går rett til sluttbrukar.

333: Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal tjenesteprod							
2002	Vanylven	Sande	Herøy	Ulstein	Hareid	Volda	Ørsta
1000 kr	2191	1463	2353	1627	2594	5079	4254

Tabell 19 Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal tjenesteproduksjon for KOSTRA-funksjon 333 Kommunale veier, nyanlegg, drift og vedlikehold 2002

Kjelde: SSB

Blandinga av bruk av egne tilsette eller kjøp av tenester varierer såleis frå kommune til kommune. Ein del kjøp av tenester kan og vere interne. Tabell 20 viser nokre fleire nøkkeltal for funksjonen. Søre Sunnmøre brukar høvesvis lite pr km kommunal veg, men Ørsta er eit unntak.

2002	Vanylven	Sande	Herøy	Ulstein	Hareid	Volda	Ørsta	Søre Sunnmøre	Møre og Romsdal	Landsgj.snitt utenom Oslo
Lengde kommunale veier og gater i km pr. 1 000 innbygger	16,5	14,6	10,1	10,6	12,9	12,8	13,2	12,5	11,1	9,0
Brutto driftsutg. i kr pr. innbygger for komm. veier i alt	883	804	533	580	603	795	1080	767	830	662
Brutto driftsutgifter i kr pr. km kommunal vei og gate	53524	54974	53048	54915	46721	61944	81574	61407	74717	74200

Tabell 20: Nokre nøkkeltal KOSTRA-funksjon 333 Kommunale veier, nyanlegg, drift og vedlikehold

Kjelde SSB

Under 334 Kommunale veier, miljø og trafikksikkerhetstiltak har Vanylven, Sande, Ulstein og Ørsta i 2002 bokført ein del på Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal tjenesteproduksjon, jf tabell 18.

Brann og ulykkesvern

I statistikken er Brann og ulykkesvern KOSTRA-funksjonane:

338 Forebygging av branner og andre ulykker

339 Beredskap mot branner og andre ulykker

Brann og ulykkesvern 2002	Vanylven	Sande	Herøy	Ulstein	Hareid	Volda	Ørsta	Søre Sunnmøre
338 Forebygging av branner og andre ulykker	670	176	847	720	129	580	843	3965
339 Beredskap mot branner og andre ulykker	991	879	2681	2343	1317	3891	4077	16179
1000 kr	1661	1055	3528	3063	1446	4471	4920	20144
Brutto dr utg kr pr innb	435	406	422	456	306	536	479	449

Tabell 21: Brutto driftsutgifter 2002 1000kr/kr pr innb for Brann og ulykkesvern

Kjelde: SSB

Tabell 21 viser at kommunane på Søre Sunnmøre i 2002 brukte ca 20,1 mill kr, eller kr 449 pr innb til Brann og ulykkesvern.

Feiing er med i funksjonen 338 Forebygging av branner og andre ulykker. Under denne funksjonen varierer beløpa på Lønnsutgifter, Kjøp av tjenester som erstatter kommunal tjenesteprod og Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal tjenesteproduksjon svært mykje. Føreset at prinsippa for føring er like, varierer både nivået av tenesta og opplegget av drifta. Det finst statistikk for t.d. årsverk pr 1000 innb, men det er tydeleg at denne statistikken ikkje gjev eit bilete som er uavhengig av opplegg.

Under funksjonen 339 Beredskap mot branner og andre ulykker varierer og bruk av Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal tjenesteproduksjon. Heller ikkje for denne funksjonen er det lett å skjøne realitetane bak statistikken.

Når det gjeld Brann og ulykkesvern er det heller ikkje lett av statistikken å plassere Søre Sunnmøre i ein større samanheng, men ein del tal tyder på at kommunane her ikkje har ei teneste som når opp til gjennomsnittet.

Vurdering

Tekniske tenester er vanskeleg å vurdere. Dette kjem m.a. av:

- Ulike behov etter geografiske tilhøve, som t.d. topografi, klima og busetnadsmønster
- Varierende grad av bruk av egne folk/kjøpte tenester
- Uvisse kring ev ulik føring av interne tenester
- Varierende organisering, m.a. ulike selskapstypar med ulikt innslag i kommunale rekneskap, og allereie eksisterande interkommunalt samarbeid

For Tekniske tjenester tilseier litteraturen stordriftsfordelar. Ved eiga drift kan t.d. kostbare maskinar og anlegg utnyttast betre ved samarbeid/samanslåing. Ved kjøp av drift aukar storleiken på kontraktane, og tilbydarar kan ev utnytte stordriftsfordelar. Slike fordelar kan alternativt oppnåast ved samarbeid/samanslåing. Likevel fører tilhøve som nemnt ovanfor til at mindre kommunar ofte har mindre utgifter pr innb enn større kommunar, og ikkje minst difor er det vanskeleg å bruke statistikk for å lage anslag for innsparingspotensiale.

Ei ulempe er at verksemd kan bli sentralisert. Dette har både ei økonomisk side for dei kommunane som taper verksemd, og det vert større avstand mellom tenestedrivar og –brukar. Ein sentralisere eine funksjonen til kommune x , den andre til kommune y . På den andre sida svekker dette oppbygging av eit større og breiare fagmiljø i dagleg kontakt.

Statistikken viser at det kring om i kommunane, også på Søre Sunnmøre, finst funksjonar med berre brøkdelar av ei stilling. Her kan samarbeid/samanslåing gje grunnlag for rekruttering, spesialisering og kompetanseheving.

Ein kjenner til samarbeid i ulike former, og utgreiingar av samarbeid. Dette grunnlaget bør systematisk byggjast vidare på, og ev supplerast.

Kultur

Kultursektoren står på lista over sektorar som departementet meiner det bør fokuserast på ved utgreiing av samarbeid/samanslåing av kommunar.

I statistikken er Kultur KOSTRA-funksjonane:

231 Aktivitetstilbud barn og unge

370 Bibliotek

373 Kino

375 Muséer

377 Kunstformidling

380 Idrett

385 Andre kulturaktiviteter

Tabell 22 viser at kommunane på Søre Sunnmøre i 2002 brukte ca 33,8 mill kr, eller kr 755 pr innb til Kultur.

Ein gjennomgang av nøkkeltal viser at Søre Sunnmøre i høve til kommunane i Møre og Romsdal og kommunane u/Oslo har gode tilbod/høge utgifter for Bibliotek, Kino og Andre kulturaktiviteter.

Kultur 2002	Vanylven	Sande	Herøy	Ulstein	Hareid	Volda	Ørsta	Søre Sunnmøre
231 Aktivitetstilbud barn og unge	148	29	338	722	193	796	1469	3695
370 Bibliotek	862	331	1222	1005	669	1056	1705	6850
373 Kino	104	3	38	0	0	1124	2245	3514
375 Muséer	57	0	162	0	28	393	0	640
377 Kunstformidling	31	0	198	79	40	120	411	879
380 Idrett	898	2	542	2842	1070	1924	502	7780
385 Andre kulturaktiviteter	560	369	3214	1029	185	2857	2258	10472
1000 kr	2660	734	5714	5677	2185	8270	8590	33830
Brutto dr utg kr pr innb	696	282	684	845	462	992	836	755

Tabell 22: Brutto driftsutgifter 2002 1000kr/kr pr innb for Kultur

Kjelde: SSB

Vurdering

I økonomisk teori talar ein om *eksterne effektar*. Det tyder i denne samanhengen at det kommunen driv med, kan ha fordelar og ulemper utanfor grensene til kommunen. Sjå på ein tettbygd region med eit klart senter. Sjå vidare på alternativ: 1) Små kommunar 2) Ein stor kommune. Ved alternativ 2 er det meir sannsynleg at det i sentrum kjem eit flott kulturhus til nytte for heile regionen. Å slå saman kommunane vil *internalisere* dei eksterne effektane. Poenget kan også gjelde andre slags prosjekt. Ein oppfattar straks problemet med at ulike prosjekt kan ha ulike nedslagsfelt.

Ein kan ved samarbeid sentralisere eine funksjonen/større anlegg til kommune x , den/det andre til kommune y , eller ved samanslåing gjerne til ulike senter i tidlegare kommunar. På den andre sida svekker dette dagleg kontakt i eit større og breiare fagmiljø. For Kultur er det kanskje eit større poeng enn for dei fleste sektorar å ha eit miljø som også kan hevde seg utetter? Prioritering mellom Kultur som nærleik for folk flest og konkurransemiddel for utvikling er kanskje ein realitet? Som for fleire andre sektorar kan ein med samarbeid/samanslåing vinne noko med sentralisering og spesialisering, samstundes som det også er innvendingar mot ei slik utvikling.

Tabell 22 viser at på Søre Sunnmøre er det ikkje slik at store kommunar i 2002 har mindre brutto driftsutgifter pr innb til Kultur enn mindre. I det heile vil stordriftsfordelar på denne sektoren ikkje lett kunne lesast ut av statistikk. Ein kan difor vanskeleg bruke statistikk som grunnlag for vurdering av innsparingspotensiale. Kaupang as (2003:75) kjem til same konklusjon, og legg til:

Generelt vil en likevel kunne rettferdiggjøre større satsinger og større investeringer på dette området ved samarbeid eller sammenslåing.

Det bør gjerne leggjast til at kultur var ein sektor der Langørgen mfl (2002) ikkje fann innsparingar ved samanslåingar av kommunar. Innsparing ved endring av kommunestruktur på Søre Sunnmøre synest difor lite aktuelt for denne sektoren.

Litteraturliste

- Baily, Stephen J. 1999: *Local Government Economics. Principles and Practice*, Macmillan.
- Erlandsen, Espen 1998: *En analyse av teknisk effektivitet i pleie og omsorgssektoren i norske kommuner basert på Data Envelopment Analysis*, arbeidsnotat 4/98, SNF.
- Hansen, Tore red 2003: *Mellom politiske prinsipper og lokal pragmatisme. Kommunesammenslutningenes legitimeringsgrunnlag*, NIBR-rapport 2003:10.
- Kaupang as 2003: *Ekteskap – eller bare gode venner? Frei og Kristiansund – En eller to kommuner?*
- Kallseth, Jorid og Jørn Rattsø 1998: Political control of administrative spending: The case of local government in Norway, *Economics and Politics*, vol. 10, march 1998, 181-201, står og i Jørn Rattsø red 1998: *Fiscal Federalism and State-Local Finance. The Scandinavian Perspective*, Edward Elgar.
- King, D. 1996: A Model of Optimum Local Authority Size, i Giancarlo Pola, George France og Rosella Levaggi red: *Developments in local government finance : theory and policy*, Cheltenham : E. Elgar.
- Kjelvik, Julie 2004: *Del I: Kommunenes utgifter til primærlegetjenesten 2002 Del II: Organisering av legevaktjenesten*, notat 2004/6 SSB.
- Kommunal- og regionaldepartementet 2003: *Rapport fra Det tekniske beregningsutvalg for kommunal og fylkeskommunal økonomi november 2003*.
- 2003b Beregningsteknisk dokumentasjon for inntektssystemet 2004, rundskriv H-24/03.
- Laudal, Thomas og Jon Moxnes Steineke 2001: *Etne, Ølen og Vindafjord kommune: Reduserte kostnader og bedre tjenester gjennom samarbeid/sammenslåing*, rapport 2001/288 Rogalandsforskning. Ølen og Vindafjord blir Vindafjord kommune frå 01.01.06. Området til Ølen blir med i Rogaland i staden for i Hordaland.
- Langørgeren, Audun og Rolf Aaberge 2003: *Fordelingen av inntekter i kommunene, Økonomiske analyser 4/2003*, SSB.
- Langørgeren, Audun, Rolf Aaberge og Remy Åserud 2002: *Kostnadsbesparelser ved sammenslåing av kommuner*, rapport 2002/15 Statistisk sentralbyrå.

Myrvold, Trine Monica 2001: *Smått og godt? Om de minste kommunenes evne til å imøtekomme generalistkravet. En kunnskapsoversikt og indikatordiskusjon*, prosjektrapport 2001:1, NIBR.

NOU 1992:15 Kommune- og fylkesinndelingen i et Norge i forandring.

- 1996:1 Et enklere og mer rettferdig inntektssystem for kommuner og fylkeskommuner.

Oates, W. E. 1972: *Fiscal Federalism*, Harcourt Brace Jovanovich.

Pedersen, Niels Jørgen Mau 1995: *Desentralisering og kommunaløkonomi*, Jurist og Økonomiforbundets forlag.

Ringstad, Vidar og Knut Løyland 1998: Cost efficiency in the provision of child care services: a hedonic cost approach, i Jørn Rattsø red 1998: *Fiscal Federalism and State-Local Finance. The Scandinavian Perspective*, Edward.

Sanda, Karl Gunnar 2002: *Hyllestad, Askvoll og Fjaler – tre, to eller ein?*, rapport nr 192, Telmarksforsking-Bø

Appendiks 1

Detaljerte nøkkeltal

Nedanfor er KOSTRA sine Detaljerte nøkkeltall for 2002 for ein del sektorar:

- Barnehager
- Grunnskoleopplæring
- Kommnehelse
- Pleie og omsorg
- Kultur
- Samferdsel
- Brann og ulykkesvern

Her er forklaringa på kvifor gruppe 1, 2, 8, 11 og 13 også er med i tabellane.

KOSTRA-grupper

I KOSTRA (KOMMune STAT RAPPORTERING) er kommunane delte i 16 grupper. Det vil føre for langt å gjere greie for denne inndelinga her. Kjelde for gjennomgangen er den rettleiinga som ligg på nettstaden til SSB. Kriteria for deling er: Folketal, bundne kostnader pr innb og frie disponible inntekter pr innb. Små kommunar har mindre enn 5000 innb, mellomstore frå 5000 til 19999 innb og store har minst 20000 innb. Bundne kostnader pr innb er eit mål for kommunen sine kostnader med å støtte minstestandardar og lovpålagde oppgåver, og varierer med demografiske, sosiale og geografiske tilhøve. Frie disponible inntekter pr innb er eit mål for kor mykje kommunen har til rådvelde etter at dei bundne kostnadene er dekte, og kan vere ein peikepinn på kor stor økonomisk handlefridom ein kommune har. For dei to siste kriteria tyder *låg* at kommunen er mellom dei 25% av kommunane som scorar ”lågast”, *høg* mellom dei 25% av kommunane som scorar ”høgst”. Dei andre kommunane blir middels.

KOSTRA-inndelinga gjer det mogleg å samanlikne ein kommune med kommunar av liknande karakter. Slike grupperingar blir aldri fullgode.

Kommunane på Søre Sunnmøre er plasserte slik:

Gruppe 1 Små kommuner med middels bundne kostnader per innbygger, lave frie disponible inntekter

Vanylven, Hareid

Gruppe 2 Små kommuner med middels bundne kostnader per innbygger, middels frie disponible inntekter

Sande

Gruppe 8 Mellomstore kommuner med lave bundne kostnader per innbygger, middels frie disponible inntekter

Ørsta

Gruppe 11 Mellomstore kommuner med middels bundne kostnader per innbygger, middels frie disponible inntekter

Herøy, Ulstein og Volda

Gruppe 13 er Store kommuner utenom de fire største byene. Alternativa Sande/Herøy/Ulstein/Hareid, Vanylven/Sande/Herøy/Ulstein/Hareid og alle sju kommunane på Søre Sunnmøre kjem over 20000 innb og hamnar i denne gruppa. Gruppe 8 er Mellomstore kommuner med lave bundne kostnader per innbygger, middels frie disponible inntekter. Volda og Ørsta kjem i denne gruppa, der Ørsta åleine også er.

C. Barnehager - nivå 2

	Varyhven 2002	Sande 2002	Herøy 2002	Ulstein 2002	Herad 2002	Volda 2002	Ørsta 2002	Gruppe 01 2002	Gruppe 02 2002	Gruppe 08 2002	Gruppe 11 2002	Gruppe 13 2002	Sore Summøre 2002	Gjennit Mere og Romsdal 2002	Landsol snitt utenom Oslo 2002
Profitteing															
Netto driftsutgifter, barnehagesektoren i prosent av kommunens totale netto driftsutgifter	4,2	1,9	1,5	3,2	1,8	2	4	3	3,2	3,3	3	3,3	2,7	2,6	3,5
Netto driftsutgifter til barnehager per innbygger	1101	648	368	765	429	509	1039								
- herav avskrivninger (i prosent)	3	4,8	4,2	2,4	14,5	5,4		3,9							
Brutto investeringsutgifter til barnehagesektoren per innbygger	18		0	0	0	9	3	166	84	77	171	108	4	4,3	3,2
Netto driftsutgifter per innbygger 1-5 år i kroner, barnehager	18426	11187	5048	9368	6563	8026	16418	12570	15497	11376	12443	12354	10206	10383	14040
Dekningsgrad															
Andel barn 1-5 år med barnehageplass	58,6	70	58,7	60,3	64,1	90	71,5	64,3	70,9	61,3	65,2	65,4	66,3	63,5	65,1
Andel barn 0-5 år med barnehageplass	52,4	59,7	50,4	50,1	56,2	79,3	59,7	55,1	60,9	52,3	55,7	55,6	58,3	54,1	55,4
Andel barn 0 år med barnehageplass	3,1	0	0	0,9	0	0,9	2,7	1,2	2,1	1,4	1,9	1,9	2,6	1,2	1,8
Andel barn 1-2 år med barnehageplass i forhold til innbyggere 1-2 år	41	47,5	23,5	28,7	31,1	76,9	43,3	31,2	43	34	35,9	40,3	41,3	33,5	38,7
Andel barn 3-5 år med barnehageplass i forhold til innbyggere 3-5 år	69,9	85,4	79,3	80,8	85,6	97,6	88,8	85	88,8	76,5	83,7	81,3	85,3	82,8	82
Andel plasser i åpen barnehage i forhold til innbyggere 0-5 år	0	0	0	7,5	0	0	0	1	1,3	1,4	2,5	1,3	1,4	1	1,7
Andel barn i kommunale barnehager i forhold til alle barn i barnehage	100	59	49,4	40,2	100	46,5	65,2	77	81,7	50,5	66	46,9	59,8	61,2	56,7
Andel barn i barnehage uten kommunalt driftstilskudd i forhold til alle barn i barnehage		41	50,6	53,8		31,6	34,8	31	30,4	37,4	33,1	43,1	41,1	34,4	38,6
Andel barn i barnehage med oppholdstid 33 timer eller mer per uke	36,6	30,5	37,9	6	6	6,9		20	9,3	16,7	9,3	13,2	7,7	14	14,2
Andel barn i barnehage med oppholdstid 32 timer eller mindre per uke	63,4	69,5	62,1	38,4	44,7	36	48,8	60,5	52,7	36,7	51	28	51,9	56,1	63,9
Andel barn fra språklige og kulturelle minoriteter med barnehageplass i forhold til alle barn med barnehageplass	0	50	39,1	41,9	69	60	51,4	43,1	64,5	39,7	42	35,7	51,1	41,2	38,3
Andel barn 0 år i kommunale barnehager i forhold til innbyggere 0 år	3,1	0	0	0,9	0	1,9	3,8	2,3	3	3,1	2,3	4,6	3,4	2,6	3,8
Andel barn 3-5 år i kommunale barnehager i forhold til innbyggere 3-5 år	69,9	51,7	35,6	31,5	85,0	44,9	59,3	66,2	73,8	40,7	58	39,3	50,3	50,2	47,3
Andel barn 1-2 år i kommunale barnehager i forhold til innbyggere 1-2 år	41	26,2	18,1	12,3	31,1	37,4	28,7	22,9	32,9	15,7	22,7	17,1	25,9	21,2	20,6
Andel barn med oppholdstid 33 timer eller mer per uke i kommunal barnehage	36,6	27,4	40,9	64,9	55,3	59,6	53,1	40,1	48,7	65,8	48,2	75	50,9	52,5	62,6
Andel barn med oppholdstid 32 timer eller mindre per uke i kommunal barnehage	63,4	72,6	59,1	35,1	44,7	40,4	46,9	58,9	51,3	34,2	51,8	25	49,1	47,5	37,4
Produktivitet															
Korrigerte oppholdstimer per årsvært i kommunale barnehager	10418	10500	11812	10477	12825	10898	10222	10594	10832	10853	10662	10785	10976	11154	10654
Korrigerte brutto driftsutgifter i kroner per barn i kommunal barnehage	70255	67435	68836	58281	65518	77138	89638	68969	73171	86473	74465	90494	73878	74436	84427
Korrigerte brutto driftsutgifter til kommunale barnehager per korrigert oppholdstime (kr)	33	36	33	25	30	32	41	35	34	37	35	36	33	34	36
Kommunale overnattinger av driftsmidler til private barnehager per korrigert oppholdstime i private barnehager (kr)		4	1	2		1	0	3	3	2	3	3	1	2	3
Utooppdøpte tjenestefaktorer															
Andel ansatte med førskoleerutdanning	33,3	11,9	31,6	26,9	30,6	31,6	37,3	30,1	30,4	31,4	30,5	33,6	30,8	30,8	32,4
Andel styvere og pedagogiske ledere med godkjent førskoleerutdanning	93,3	62,5	76,5	87,1	100	97,4	97,3	87,3	87	88	85,3	91,9	89,8	87,4	89,4
Prosentvis fordeling av utgifter på															
Funksjon 201 - Opphold og utgifter på	82,3	89,4	85,6	63,1	85,1	84,1	77,4	85,4	85,1	79,6	81,9	77,9	80,7	82,6	80,3
Funksjon 211 - Tilrettelegging til	7	0	6,5	24,8	6,1	8,2	13,8	6,1	5,7	12	9	13	10,2	8,3	10,4
Funksjon 221 - Lokaler	10,7	10,6	8	12,1	8,9	7,7	6,8	8,5	9,3	8,4	9,1	9,1	9,1	9,1	9,3
Fonding av finansiering for kommunale plasser															
Oppholdsbealjing															
Statistiskudd	23,8	28,4	34,1	40,6	40,2	33	28,7	28,1	28,4	28,2	27,3	29,6	32,2	29,8	27,9
Kommunale driftsmidler	37,4	40,9	74,7	1,9	44,2	45,8	35,1	43,3	43,4	47,1	46,8	46,8	41,1	45	43,4
Korrigerte brutto driftsutgifter til kommunale barnehager i forhold til alle barn i barnehage	38,8	30,6	30,8	31,6	31,6	21,5	36,2	28,6	30,2	24,7	25,9	23,6	26,7	25,2	28,7
Funksjon 211 "Tilrettelegging til"															
Funksjon 201 "Opphold og stimulering"	27	32	28	16	25	27	31	30	29	29	28	28	27	28	29
Antall barn med barnehageplass i kommunale barnehager korrigert for alder pr. årsvært i basisvirksomhet	7,5	8,8	8,3	7,5	8,6	7,6	7,9	7,9	7,8	7	7,8	6,7	7,9	7,8	7,1
Utg. til komm. barnehager (f 211) per barn med funksjonshemming og særlige behov som får ekstra ressurser															
Andel barn med funksjonshemming og særlige behov som får ekstra ressurser i forhold til alle brukere															
Funksjon 221 "Lokaler, skys"															
Utgifer til kommunale lokaler og skys per barn i kommunal barnehage (kr)	7523	7181	5480	7052	5799	5924	7909	5846	6893	7966	6762	8225	6708	6801	7855
Leke- og oppholdsareal per barn i kommunale barnehager (m2)	4,54	6,23	6,16	4,91	4,18	4,9	4,47	4,42	5,18	4,83	5,62	4,71	4,87	4,77	5,13

D. Grunnskoleoppføring - nivå 2		Vanylven	Sande	Herøy	Ulstein	Hareid	Volda	Ørsta	Gruppe 01 2002	Gruppe 02 2002	Gruppe 08 2002	Gruppe 11 2002	Gruppe 13 2002	Søre Summøre 2002	Gj.snitt Møre og Romsdal 2002	Landsgj. snitt utenom Oslo 2002
Prioritering																
Netto driftsutgifter grunnskoleoppføring i prosent av samlede netto driftsutg		36,2	30,2	34,4	37,5	36,7	34,3	31,3	32,8	29,3	33,3	31,1	30,2	34,2	30,8	30,6
Netto driftsutgifter til grunnskole og SFO i prosent av samlede netto driftsutg		35,3	29,7	33,5	35,2	36,1	33,8	30,7	32	28,6	32,5	30,5	29,3	33,3	30,1	29,8
Netto driftsutgifter til grunnskole, i prosent av samlede netto driftsutgifter		35,1	29,4	33,3	34,9	35,7	33,6	30,5	31,7	28,2	32,1	30,1	28,9	33	29,7	29,3
Netto driftsutgifter til grunnskoleundervisning, i prosent av samlede netto driftsutgifter		27,7	23,7	28,8	29,7	30,3	26,5	24,7	25,6	22,5	25,9	24,3	23	26,8	24,3	23,3
Netto driftsutgifter til skolelokaler og skuss, i prosent av samlede netto driftsutgifter		7,4	5,7	6,4	5,2	5,4	7,1	5,8	6,1	5,7	6,2	5,9	5,8	6,2	5,4	6
Netto driftsutgifter til spesialskoler, i prosent av samlede netto driftsutgifter		0	0	0	0	0	0	0	0,2	0	0	0	0	0,5	0,1	0,3
Netto driftsutgifter til skolefritidsordningen, i prosent av samlede netto driftsutgifter		0,2	0,3	0,2	0,4	0,4	0,2	0,3	0,2	0,4	0,5	0,4	0,4	0,3	0,4	0,5
Netto driftsutgifter til grunnskoleoppføring for voksne, i prosent av samlede netto driftsutgifter		0,4	0,7	0,6	0,2	1	1,2	1,2	0,3	0,2	0,6	0,6	0,6	0,8	0,6	0,8
Netto driftsutgifter til kommunale musikk- og kulturskoler, i prosent av samlede netto driftsutgifter		0,9	0,5	0,9	1,1	0,6	0,5	0,6	0,5	0,7	0,6	0,6	0,5	0,7	0,6	0,5
Netto driftsutgifter til grunnskole, per innbygger		9257	9952	7844	8286	8733	8592	7947	8635	8585	7648	8312	7091	8409	7853	7718
Netto driftsutgifter til grunnskoleundervisning, per innbygger		7298	8023	6328	7049	7424	6770	6432	6975	6836	6175	6692	5657	6839	6420	6144
Netto driftsutgifter til skolelokaler og skuss, per innbygger		1959	1928	1516	1237	1309	1822	1515	1660	1728	1474	1620	1434	1571	1433	1574
Herav avskrivninger		279	272	243	318	367	336	171	238	252	281	267	220	273	256	228
Netto driftsutgifter til spesialskoler, per innbygger		0	0	0	283	0	0	0	52	11	58	7	122	42	22	73
Netto driftsutgifter til skolefritidsordning, per innbygger		40	117	48	87	107	43	71	97	120	108	111	97	68	100	119
Netto driftsutgifter til grunnskoleoppføring for voksne, per innbygger		99	252	137	268	242	304	311	91	73	137	172	149	210	156	147
Netto driftsutgifter til kommunale musikk- og kulturskoler, per innbygger		237	174	217	268	153	131	155	147	211	132	160	114	187	165	135
Netto driftsutgifter til grunn- og spesialskole, per innbygger		9257	9952	7844	8286	8733	8592	7947	8635	8585	7648	8312	7091	8409	7853	7718
Netto driftsutgifter til grunnskoleoppføring, per innbygger 6-15 år		73419	72534	57078	59855	57484	59593	59353	62587	65573	54314	59957	54497	60679	58641	57911
Netto driftsutgifter til grunnskole, per innbygger 6-15 år		71290	70477	55215	57478	55823	58413	57713	60874	63134	52678	58068	52949	58907	56732	56078
Netto driftsutgifter til grunnskole, per innbygger 6-15 år		71290	70477	55215	57478	55823	58413	57713	60874	63134	52678	58068	52949	58907	56732	56078
Netto driftsutgifter til grunnskoleundervisning, per innbygger 6-15 år		56204	56920	44542	47283	47454	46026	46709	48874	50327	42210	46708	41524	47663	46251	44226
Netto driftsutgifter til skolelokaler og skuss, per innbygger 6-15 år		15087	13657	10673	8284	8369	12887	11004	11635	12724	10074	11311	10529	10947	10326	11300
Utgifter til skoleskuss, per innbygger 6-15 år		2391	2229	1687	1271	23	1149	1116	1159	1719	1302	1516	846	1288	1303	1200
Netto driftsutgifter til skolefritidsordning, per innbygger 6-15 år		812	2566	821	1375	1739	706	1306	1734	2254	1817	1939	1756	1174	1801	2131
Netto driftsutgifter til grunnskoleoppføring for voksne, per deltaker		21056	22586	29256	44000	23284	46232	44462	14462	7448	19641	15419	21422	32534	16038	16681
Netto driftsutgifter til kommunale musikk- og kulturskoler, per innbygger 6-15 år		1825	1229	1527	1795	977	890	1124	1033	1553	900	1114	837	1301	1192	975
Brutto investeringsutgifter til grunnskoleoppføring, per innbygger		782	5946	188	61	333	210	165	801	937	1246	1073	1526	568	850	1201
Timer spesialundervisning i prosent av antall læretimer totalt	
Dekningsgrader	
Andel elever i kommunens grunnskoler, av kommunens innbyggere 6-15 år		99,8	100,5	101,1	99,8	99,1	101,5	99,1	99,2	99,8	98,3	98,7	97,7	100,2	99,7	96,2
Elever per kommunal skole		82	74	100	167	147	104	100	133	113	215	133	259	107	134	183
Andel elever i 1.-3. årstrinn i prosent av antall elever i 8.-10. årstrinn		79,9	81,4	102,5	129,1	106,6	98,9	106,6	99,6	98,7	107,2	101,8	107,2	103,2	101,6	105,3
Andel elever i grunnskolen som får særskilt norskopplæring, prosent		2,6	4,1	5,2	7,3	6,7	2,6	3,4	3	2,8	3,6	3,2	5,3	4,5	3,6	4,2
Andel elever i grunnskolen som får norsmalsopplæring, prosent		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Antall elever som får norsmalsopplæring, prosent		0	0	3	2	6,4	1,4	3,1	1,4	1,3	2,2	1,7	3,3	2,5	2,3	2,6
Andel elever i grunnskolen som får spesialundervisning, prosent		0	0	57,1	27,4	95,9	53,1	89,6	48,1	44,6	60,1	52,1	62,8	55,6	63,7	61,6
Antall elever ved spesialskoler, prosent		3,2	4,9	4,8	4	4,8	8,1	6,8	6,2	6,6	5,5	6,1	5	5,6	6,4	5,7
Andel elever i spesialskoler, prosent		0	0	0,2	0	0	0	0	-0,4	0	0,2	0	0,4	0	0,1	0,2
Andel elever i spes.grupper og -skoler for alle elever i grunn- og spesialskole, pst		0	0	0,2	0	0	0	0	-0,4	0	0,2	0	0,4	0	0,1	0,2
Andel elever i grunnskolen som får skoleskuss, prosent		52,3	43,9	31,4	25,5	16,4	18,2	21,2	44,3	43,6	23,2	33,3	13,3	26,3	28,3	23,8
Andel innbyggere 6-9 år i kommunal og privat SFO, prosent		30,6	48,8	37,2	37,7	35,1	52	39,8	39	42,5	49,6	46,4	57,9	39,3	47,6	51,9
Andel innbyggere 6-9 år i kommunal SFO, prosent		30,6	48,8	37,2	37,7	35,1	48,6	27,4	38,6	42,5	47,5	45,1	57	37,3	41,7	50,9
Andel elever i kommunal og privat SFO med oppholdstid over 15 timer, prosent		17,5	15,9	19,9	100	100	88,9	56,1	52,8	46,4	78,4	52	84,6	64,8	75,8	75,7
Andel elever i kommunal SFO med oppholdstid over 15 timer, prosent		17,5	15,9	19,9	100	100	92,2	64,7	52,9	45,8	77,3	51,3	83,7	66,9	73,9	74,8
Andel innbyggere over 16 år i voksenopplæring på grunnskoleområdet		0,59	1,41	0,6	0	0,71	1,68	0,86	0,8	1,24	0,9	1,43	0,89	0,83	1,24	1,01
Andel deltakere i voksenopplæringen som får grunnskoleoppføring, prosent		0	0	0	0	12,1	50,6	62,2	11,8	6,8	9,9	11,2	10,1	33,1	14	9,3
Andel deltakere i voksenopplæringen som får spesialundervisning, prosent		72,2	46,7	33,3	..	18,2	49,4	40,5	20,1	10,3	22,3	19	21	42,2	22,1	18,3
Andel deltakere i voksenopplæring i norsk m samf.kunnskap for voksne innvandrere, pst		27,8	53,3	66,7	..	69,7	0	0	70,2	83,7	71,7	72,3	71,7	25,5	65,2	74,6

	Vanylven	Sande	Herøy	Ulstein	Hareid	Volda	Ørsta	Gruppe 01	Gruppe 02	Gruppe 08	Gruppe 11	Gruppe 13	Søre Sunnmøre	Gj.snitt Møre og Romsdal	Landsgj. snitt utenom Oslo
Produktivitet / enhetskostnader															
Korrigerte brutto driftsutgifter til grunnskole, per elev	72733	75623	57418	59363	59401	64418	60134	63308	66194	55296	61374	55104	62108	59433	58809
Korrigerte brutto driftsutgifter til grunnskoleundervisning, per elev	57188	61919	46827	51000	50948	52165	48911	51483	53327	44913	49931	44428	51088	48781	47232
Korrigerte brutto driftsutgifter til skolelokaler og skuss, per elev	15545	13705	10592	8363	8453	12253	11223	11815	12798	10383	11443	10676	11020	10652	11577
Lønnsutgifter til grunnskole, per elev	57022	62287	45651	49607	50443	53321	51370	50286	53199	44019	49713	42631	51362	48125	45931
Brutto driftsutgifter til spesialskoler, per elev			0					-131146		587280	177412	284001	735000	289095	392278
Korrigerte brutto driftsutgifter til grunn- og spesialskoler, per elev	72733	75623	57275	61383	59401	64418	60134	63714	66202	55952	61396	55957	62392	59457	59358
Driftsutgifter til inventar og utstyr, per elev i grunnskolen	602	274	236	326	209	498	344	519	504	460	485	586	351	404	547
Driftsutgifter til undervisningsmateriale, per elev i grunnskolen	1578	1786	1228	1478	1572	1205	1303	1491	1521	1200	1373	1165	1377	1356	1281
Leie av lokaler og grunn, per elev i grunnskolen															
Elever per årsværk															
Herav elever per undervisningsrelatert årsværk	8,7	8,1	11	10,7	9,8	10,4	10,6	9,9	9,2	11,5	10,1	11,8	10,2	10,6	10,9
Gjennomsnittlig gruppestørrelse, 1.til 7.årstrinn	9,2	9,3	12,2	11,9	11	11,2	11,2	10,9	10,2	12,7	11,2	12,8	11,1	11,6	11,9
Gjennomsnittlig gruppestørrelse, 8.til 10.årstrinn															
Driftsutgifter til skoleskuss, per elev som får skoleskuss	4579	5049	5310	4996	142	6207	5913	4911	3949	5701	4620	6529	4882	4611	5148
Korrigerte brutto driftsutgifter til skolefritidsordning, per komm. bruker	12281	14746	13110	19720	19912	17241	20389	17288	16776	19499	15979	18834	17214	18342	18569
Brutto driftsutgifter til skolefritidsordning, per komm. og priv. bruker	12281	14746	13110	19882	19912	16389	16668	17188	16726	18821	15733	18427	16429	16864	18404
Korrigerte brutto driftsutgifter til kommunale musikk- og kulturskoler, per bruker	7879	9280	6564	7287	7053	7192	10004	6755	8273	8488	7721	8835	7524	9459	8277
Brutto driftsutgifter til kommunale musikk- og kulturskoler, per bruker	7879	9333	6583	8636	7053	7201	10075	7196	8536	8742	7691	8957	7804	9676	8345
Brutto driftsutgifter til grunnskoleopplæring for voksne, per deltaker	22889	39167	68308		121515	50728	53635	380259	504620	457661	328533	426627	66455	280949	447103
Utdypende tjenesteindikatorer															
Fordeling av finansiering av plasser i kommunale SFO, prosent															
Foresatte	48,7	45,6	60,6	58,2	53,5	67,5	48,5	52	46,5	61,2	51,6	63,7	57,4	57	59,2
Stat	29,7	21,6	22,7	21,5	21,6	25,7	23,7	20	20	17,2	20	19,6	23,5	21,7	18,5
Kommune	21,6	32,7	16,7	20,3	24,9	6,8	27,8	28,1	33,6	21,6	28,4	16,6	19,1	21,3	22,3

E. Kommunehelse - nivå 2

	Vanylven 2002	Sande 2002	Herøy 2002	Ulstein 2002	Hareid 2002	Volda 2002	Ørsta 2002	Gruppe 01 2002	Gruppe 02 2002	Gruppe 08 2002	Gruppe 11 2002	Gruppe 13 2002	Søre Summøre 2002	Gj.snitt Møre og Romsdal 2002	Landsgi. snitt utenom Oslo 2002
Prioritering															
Netto driftsutgifter pr. innbygger i kroner, kommunehelsejensesten	1446	1831	1101	973	1115	1173	1013	1270	1631	1099	1259	1139	1148	1185	1240
Netto driftsutgifter i prosent av samlede netto driftsutgifter	5,5	5,4	4,7	4,1	4,6	4,6	3,9	4,7	5,4	4,6	4,6	4,6	4,5	4,5	4,7
Netto driftsutgift til forebygging, skole- og helsestasjonstj pr. innbygger	315	360	299	295	204	338	202	246	282	244	252	249	278	233	257
Netto driftsutgift til forebygging, skole og helsestasjonstj pr. innb 0-6 år	3653	4478	3065	2586	2268	3821	2229	2722	3277	2520	2731	2730	2960	2560	2794
Netto driftsutgift til forebygging, skole og helsestasjonstj pr. innb 0-16 år	1438	1625	1248	1123	829	1437	882	1080	1277	1014	1075	1103	1171	1018	1121
Netto driftsutgifter til forebyggende arbeid, helse pr. innbygger	106	120	49	103	369	59	119	111	115	102	114	107	118	94	109
Netto driftsutgift til diagnose, behandling og rehabilitering pr. innbygger	1025	1351	753	574	541	776	692	912	1234	753	892	782	752	858	874
Brutto investeringsutgifter pr. innbygger	3	21	0	0	2	6	12	34	14	47	45	37	6	24	37
Dekningsgrad															
Legeservert pr. 10 000 innbyggere, kommunehelsejensesten	14,5	10,4	8,9	10	6,2	7,1	10,1	8,4	10,2	7,7	8,5	7,7	9,3	8,9	8,3
Fysioterapiservert pr. 10 000 innbyggere, kommunehelsejensesten	5	1,9	6,3	6,7	7	6,5	8,5	6,4	7	7,3	7,5	8,7	6,6	7,1	7,9
Forebygging, skole- og helsestasjonstj. Funksjon 232															
Andel fullførte helseundersøkelser av spedbarn innen utg. av 8. leveuke	90,6	100	108,5	101,8	132,6	87,3	97,4	96,8	100,2	97,7	96,4	93,4	101,3	96	95,8
Andel barn som har fullført helseundersøkelse ved 2-3 års alder	55,3	52,3	48,5	54,8	45,4	48,8	47,1	46,1	47,8	43,6	48,5	44,7	49,9	46,8	45,6
Andel barn som har fullført helseundersøkelse ved skolestart	67,2	250	107,3	119,8	113,6	82,1	98,6	94,8	104,4	86	103,3	83,6	103,5	100,4	93,4
Årsverk i alt pr. 10000 innbyggere 0-6 år. Funksjon 232	67,5	105,3	75,8	66,7	90,6	95,1	77,1	82	93,7	67,6	76,6	67,5	80,1	76,2	73
Årsverk av leger pr. 10000 innbyggere 0-6 år. Funksjon 232	6,5	9,6	5,2	3,8	5	6,8	4,6	6	7	4,7	5,5	5	5,4	5,5	5,5
Årsverk av fysioterapeuter pr. 10000 innb. 0-6 år. Funksjon 232	0,8	0	6,1	0,4	7	2,3	8,9	6,2	7	5,6	6,3	5,9	4,4	5,7	6
Årsverk av helsestøtte pr. 10000 innbyggere 0-6 år. Funksjon 232	41,9	47,8	43	36,5	46,9	61,1	45,1	45,5	52,5	38,8	43,4	39,9	46	40,6	42,6
Årsverk av jordmødre pr. 10000 fødte. Funksjon 232	62,5	192,3	45,4	88,5	232,6	101,3	32,7	83,2	130	44	63,6	29,5	82	72,8	50
Andel 2-åringer som har fått følgende vaksiner:															
Andel 2-åringer som har fått kikhostevaksinasjon	98,2	87,5	92	100,8	97,1	94,2	93,4	92,7	92,4	91,2	87,5	91,9	95,3	93,9	91,6
Andel 2-åringer som har fått difterivaksinasjon	98,2	87,5	92	100,8	97,1	95,2	93,4	93,7	92,9	91,5	87,8	92,3	95,5	94,1	91,9
Andel 2-åringer som har fått tetanusvaksinasjon	98,2	87,5	92	100,8	97,1	95,2	93,4	93,8	93	91,5	87,8	92,3	95,5	94,1	92
Andel 2-åringer som har fått MMR-vaksinasjon	98,2	84,4	85	92,5	82,4	88,5	86,1	86,6	89,1	87,6	83,8	85,1	88,1	87,4	85,6
Andel 2-åringer som har fått poliovaksinasjon	100	90,6	92	100	94,1	96,2	93,4	93,4	93	91,7	87,5	92,4	95,5	93,6	91,9
Andel 2-åringer som har fått Hib-vaksinasjon	100	90,6	92,9	102,5	95,6	98,1	94,3	94,6	95,1	94,3	90	94	96,8	95,5	93,7
Andel 6-åringer som ikke har fått følgende vaksiner:															
Andel 6-åringer som ikke har fått kikhostevaksinasjon	0	0	0,8	2,9	2,7	6,3	1,5	8,7	8,4	10,2	7,3	8	2,5	5,8	8,2
Andel 6-åringer som ikke har fått difterivaksinasjon	0	0	0,8	1,9	-1,4	3,1	1,5	6,3	6,8	8,6	5,3	6	1,2	4,3	6,2
Andel 6-åringer som ikke har fått tetanusvaksinasjon	0	0	0,8	1,9	-1,4	3,1	1,5	6,2	6,8	8,5	5,3	5,9	1,2	4,3	6,2
Andel 6-åringer som ikke har fått MMR-vaksinasjon	0	0	1,6	3,8	0	4,7	2,3	7,1	7,2	5,9	3,7	6,5	2,3	4,9	6,1
Andel 6-åringer som ikke har fått poliovaksinasjon	0	0	1,6	3,8	0	3,9	1,5	7,2	8,8	10,2	7,3	9,2	2	6,3	8,6
Andel 16-åringer som ikke har fått følgende vaksiner:															
Andel 16-åringer som ikke har fått BCG-vaksinasjon	0	-3	4,7	2,9	4,1	5,7	2,1	4,7	11,1	7	10,4	9,8	3,2	5,8	9,6
Andel 16-åringer som ikke har fått difterivaksinasjon	0	0	6,3	3,8	4,1	5,7	2,8	10,6	12,6	7,7	10,7	9,4	4	6,6	9,4
Andel 16-åringer som ikke har fått tetanusvaksinasjon	0	0	5,5	3,8	4,1	8,1	2,8	10,5	12,6	7,6	10,7	9,3	4,3	6,7	9,3
Andel 16-åringer som ikke har fått MMR-vaksinasjon	3,8	0	11,8	1,9	4,1	5,7	2,1	8,4	12,9	8	12	10,3	4,9	7,8	10,3
Andel 16-åringer som ikke har fått poliovaksinasjon	3,8	-3	7,1	3,8	4,1	5,7	21,3	9,9	14	8,3	14,7	13,4	8,3	9	13
Forebyggende arbeid, helse. Funksjon 233															
Årsverk i alt pr. 10000 innbyggere. Funksjon 233	2,5	23,8	0,6	2,6	1,6	2,4	2,9	2	3,3	1,7	2,1	1,7	3,4	3,1	2
Årsverk av helsepersonell pr. 10000 innbyggere. Funksjon 233	1,6	4,1	0,5	1,6	0,4	1,5	1,3	1,2	2,1	0,9	1,2	0,9	1,3	1,4	1,2
Årsverk av leger pr. 10000 innbyggere. Funksjon 233	1	0,4	0,5	0,4	0,2	0,5	0,5	0,6	0,6	0,2	0,4	0,2	0,5	0,5	0,3
Årsverk av tekn./hvg. personell pr. 10000 innbyggere. Funksjon 233	0,9	19,6	0,1	1	1,1	1	1,2	0,8	1,3	0,7	0,9	0,7	1,9	1,7	0,8
Årsverk av annet personell pr. 10000 innbyggere. Funksjon 233	0	0	0,4	0,4	0,5	0,4	0,2	0,2	0,2	0,4	0,2

	Vanylven	Sande	Herøy	Ulstein	Hareid	Volda	Ørsta	Gruppe 01	Gruppe 02	Gruppe 08	Gruppe 11	Gruppe 13	Søre Sunnmøre	Gj. snitt Møre og Romsdal	Landsgj. snitt utenom Oslo
Diagnose, behandling og rehabilitering. Funksjon 241															
Årsverk av leger pr. 10000 innbyggere. Funksjon 233 og 241	14	9,6	8,4	9,6	5,8	6,5	9,6	7,8	9,6	7,3	8	7,2	8,8	8,4	7,8
Årsverk av leger pr. 10000 innbyggere. Funksjon 241	13	9,2	7,9	9,2	5,5	6	9,1	7,2	9	7	7,6	7	8,3	7,9	7,4
Andel timer av kommunalt ansatte leger og turnuskandidater	32,7	33,3	12,1	16,3	24,5	43,8	61,8	11,9	30,5	8,2	23,8	39,4	48,6
Årsverk av fysioterapeuter pr. 10000 innb. Funksjon 233 og 241	4,9	1,9	5,7	6,7	6,3	6,3	7,7	5,8	6,4	6,8	6,9	8,1	6,2	6,6	7,3
Årsverk av fysioterapeuter pr. 10000 innbyggere. Funksjon 241	4,9	1,9	5,7	5,9	6,3	6,2	7,3	5,6	6,1	6,6	6,6	8,1	6	6,5	7,1
Andel timer av fysioterapeuter med fast lønn og turnuskandidater	47,1	0	29,1	30,7	29,9	35,9	27,5	30,6	21,2	26,7	37	36,2
Produktivitet/Enhetskostnader															
Brutto driftsutgifter pr. innbygger	2260	2379	1816	1240	1328	1564	1290	1690	2323	1412	1728	1407	1581	1650	1616
Herav: lønnsutgifter pr. innbygger	1298	1574	866	585	502	821	613	900	1439	721	982	688	797	902	875

	Vanylven	Sande	Herøy	Ulstein	Hareid	Volda	Ørsta	Gruppe 01	Gruppe 02	Gruppe 08	Gruppe 11	Gruppe 13	Søre Summøre	Gj.snitt Møre og Romsdal	Landsgj. snitt utenom Oslo
Andel kommunalt eide omsorgsboliger	100	100	100	100	100	100	100	77,5	84,6	72,1	83,4	48,9	100	66,7	65,6
Andel beboere i bolig 80 år og over	56,6	46,4	52	49,1	59	53,8	48,6	50,8	51,2	44	44,5	44	52,3	46,5	44,7
Institusjoner for eldre og funksjonshemmede															
Prioritering															
Netto driftsutgifter, institusjon pr innbygger 80 år og over	76643	110425	102104	87627	115078	82939	104522	88085	100579	95231	96434	91822	96310	97357	98884
Avskrivninger, institusjon, i prosent av netto driftsutgifter, institusjon	1,8	1,5	2,1	6,1	8,4	6,2	2,6	3,5	2,7	2,9	3,1	2,6	4	2,7	2,7
Netto driftsutg, institusjon, i prosent av nto driftsutg, pleie og omsorg	58,9	42,1	57,9	40,6	72,1	53,5	66,9	50,7	53,9	47	49	46,5	56,7	50,2	49,4
Beboere i institusjon i prosent av brukere av pleie- og omsorgstjenester	28,1	22,6	27,8	18,9	17,7	19,9	29,4	19,5	21	20,1	22,2	18,9	23,8	23,2	20,5
Dekningsgrader															
Andel beboere på institusjon under 67 år	1,8	0	7	11,6	0	5,4	2,8	4,3	4,2	9,2	7,4	8,3	4,2	6	7,1
Andel innbyggere 67 år og over som er beboere på institusjon	8,3	7,7	8,1	5,3	7,9	7,2	8,7	6,7	7,3	5,9	7,3	5,5	7,7	7,3	6,5
Andel innbyggere 80 år og over som er beboere på institusjon	19	20,9	19	12,9	19,5	15,9	20,2	15,2	16,8	14,2	16,4	13	18,2	16,8	15,2
Andel innbyggere 67-79 år i institusjon	1,3	1	2,6	1,3	1,8	1,7	1,9	1,8	2,2	2	2,3	2	1,8	2,2	2,1
Andel innbyggere 80-99 år i institusjon	15,4	14,5	15,8	10,1	14,1	13,2	13,8	11,8	13	11,4	12,7	10,3	13,9	13	12
Andel innbyggere 90 år og over som er beboere i institusjon	42,9	48,3	40,8	31,2	61,5	32,8	52,5	35,5	39	34,4	38,6	31,9	44,3	40,3	36,4
Utbøydende tjenesteindikatorer for institusjoner															
Andel helseindikatorer på langtidsopphold	85,7	97,1	93	86	88,7	90,3	93,8	85	86,9	83,3	86,5	81,6	91,2	85	84
Andel helseindikatorer på korttidsopphold	14,3	2,9	7	14	11,3	9,7	6,2	15,5	13,1	16,7	13,7	18,4	8,8	15	16,1
Beboere i institusjon pr. årsværk	1,2	0,9	1,1	1,1	1,1	1,1	1	1	0,9	0,9	1	0,9	1,1	1	0,9
Årsverk leger pr. 1000 plasser i institusjon	6	5,4	5,9	4,2	4,4	6,5	6,9	5,4	5,4	5,7	5,4	6,6	5,9	5,2	5,9
Årsverk fysioterapeuter pr. 1000 plasser i institusjon	10,4	13,5	5,2	11,4	10,2	4,8	3,7	11	6	6,9	7,1	9,5	6,9	4,7	7,6
Andel plasser i skjernet enhet for aldersdemte	12,5	0	10,3	11,4	34,7	20,4	11,4	19,1	18,8	16,1	16,2	18,8	14,3	14	17,2
Produktivitet/Enhetskostnader kommunale institusjoner															
Korrigerte brutto driftsutgifter pr. plass i kr. i kommunale institusjoner	415411	572432	486392	568909	680735	487065	528929	549639	536485	565589	531932	590643	522012	495344	565947
Korrigerte brutto driftsutgifter, institusjon, pr. kommunal bruker	415411	605143	471800	582140	629358	487065	510690	540388	547906	563469	534622	587294	513063	526501	569935
Korrigerte brutto driftsutg., pleie i institusjon, pr. kommunal bruker	384679	567029	443570	564628	554019	423290	487559	482824	501626	517397	485562	536703	475141	476636	519135
Korrigerte brutto driftsutgifter pr. årsværk i kommunale institusjoner	483221	533495	523881	596389	602889	487565	506418	462969	478578	494271	483660	539132	523810	481671	505526
Korrigerte brutto driftsutg til drift av institusjon pr. kommunal bruker	30732	38114	28230	17512	75340	63774	23131	57565	46279	46072	49061	50591	37922	49865	50800
Korr.bto.driftsutg, pleie, av korr.bto.driftsutg, institusjon	92,6	93,7	94	97	88	86,9	95,5	89,3	91,6	91,8	90,8	91,4	92,6	90,5	91,1
Lønnsutgifter pr. årsværk, pleie i kommunale institusjoner	414132	454946	446604	464530	541790	418058	427622	398625	409606	428312	414141	453087	445082	408979	431243
Lønnsutgifter pr. institusjonsplass i kommunale institusjoner	329750	472946	390598	429795	545102	379366	437150	440468	434221	459592	427477	458654	418519	399783	448562
Beboere i kommunale institusjoner pr. årsværk	1,3	0,9	1,2	1,1	1,1	1,2	1	1	0,9	1	1	1	1,1	1	1
Brukerbetaling i institusjon i forhold til korrigerte brutto driftsutgifter	15,8	12,7	16,2	10,4	11,7	16,2	15,5	13,5	13,7	13,9	14	14,2	14,6	14,8	14,5
Andel beboere 80 år og over i kommunale institusjoner	89,3	91,4	73	74,4	84,9	80,6	83,4	79	78,1	69,8	74,6	69,4	81,5	75,4	72,8
Korrigerte brutto driftsutgifter (f.261) pr. rom i kommunale institusjoner	30732	37056	31719	19308	84957	77026	24844	63014	49083	51570	55285	56651	41584	51305	55717
Andel kommunale sykehjemsplasser av kommunale institusjonsplasser	64,3	100	88,7	93,2	100	62,4	77,9	93,4	89,3	87,1	80,7	89,1	80,6	79,3	86,7
Andel plasser i enerom i kommunale pleie- og omsorgsinstitusjoner	100	94,6	83,5	77,3	91,8	65,6	92,9	86	84,6	79,4	76,8	82,9	85,7	83	81,2
Andel plasser i enerom i kommunale pleie- og omsorgsinstitusjoner															
Prioritering															
Netto driftsutgifter til aktivisering pr. innbygger	731	580	238	823	0	396	356	485	393	430	476	566	419	517	503
Netto driftsutgifter til aktivisering pr. innbygger 67 år og over	4227	3322	1732	7772	0	2707	2242	3368	2376	3671	3324	4307	2893	3545	3757
Andel netto driftsutgifter til aktivisering	8,2	3,8	2,9	10,3	0	4,5	3,9	5,4	3,6	5,7	4,8	6,8	4,7	5,2	5,6
Produktivitet/Enhetskostnader															
Lønnsutgifter pr. årsværk til aktivisering	477400	357867	145129	416947	0	317119	206615	415882	309223	416917	452798	417639	288022	401425	402776

K. Kultur - nivå 2

	Vanylven 2002	Sande 2002	Høyv 2002	Ulstein 2002	Hareid 2002	Volda 2002	Ørsta 2002	Gruppe 01 2002	Gruppe 02 2002	Gruppe 08 2002	Gruppe 11 2002	Gruppe 13 2002	Sere Summere 2002	Gj.snitt Møre og Romsdal 2002	Landskj snitt Oslo 2002
Prødteling															
Netto driftsutgifter kultursektoren i prosent av kommunens totale netto driftsutgifter	3	1,3	3,1	4	2,1	3,1	2,3	3,5	3,7	4,1	3,6	4,6	2,8	3,5	4,3
Netto driftsutgifter for kultursektoren per innbygger i kroner	783	455	733	946	521	801	603	942	1136	979	1001	1141	713	920	1129
Brutto investeringer til kultursektoren per innbygger	0	0	5	119	1186,9	59	16,5	435,8	236,2	362,7	303,6	348,6	158,8	440,2	356,2
Fordeling av netto driftsutgifter innenfor kultursektoren															
Netto dr. utg. F. 231 "Aktivitets tilbud barn/unge" i pst. av nto dr. utg. til kultursektoren	4,9	2,5	3,2	10,3	5,6	11,9	20,3	12,7	6,7	13	10,8	14,6	9,2	9,3	12,5
Netto driftsutgifter F370 "Bibliotek" i pst. av nto dr. utg. til kultursektoren	28,7	28	19,9	15,6	26,7	15,8	27,4	22,3	24,4	20,1	22,9	20,1	21	21,1	20,2
Netto driftsutgifter funksjon 373 "Kino" i prosent av netto driftsutgifter til kultursektoren	3,5	0,3	0,6	0	0	0	1	10,7	0,7	2,2	2,3	2,1	0,8	2,7	1,2
Netto driftsutgifter funksjon 375 "Museer" i prosent av netto driftsutgifter til kultursektoren	1,9	0	2,6	0	0,6	5,6	0	2,6	4	2,4	3,4	3,3	1,9	3	4,1
Netto driftsutgifter F 377 "Kunsthøgskole" i pst. av nto dr. utg. til kultursektoren	0,8	0	3,2	0,9	1,6	1,8	-1,1	2	2,8	3,1	3,3	6,9	1,2	4,3	5,7
Netto driftsutgifter F 380 "Idrett" i pst. av nto dr. utg. til kultursektoren	14,3	0,2	8,6	29,6	40,6	10,6	-1,8	20,6	17,9	27,8	22,9	30,3	13,9	24,9	27,3
Netto driftsutgifter F 383 "Musikkoler" i pst. av nto dr. utg. til kultursektoren	30,3	38,1	29,6	28,3	29,3	16,3	25,7	15,6	18,6	13,4	15,9	10	26,2	18	12
Netto driftsutgifter F 385 "Andre kulturaktiviteter" i pst. av nto dr. utg. til kultursektoren	18,6	31	32,2	15,4	6,7	36,9	18,8	23,5	23,4	17,7	18,6	14,1	24	18,3	17,1
Bibliotek															
Netto driftsutgifter til bibliotek i forhold til kommunens totale driftsutgifter (i prosent)	0,8	0,4	0,6	0,6	0,6	0,5	0,6	0,8	0,9	0,8	0,8	0,9	0,6	0,7	0,9
Netto driftsutgifter til bibliotek per innbygger	201	127	146	147	138	127	165	210	277	197	229	229	150	194	229
Utlån alle medier per innbygger	5,9	2,9	3,5	4,7	3	3,3	5,1	4,8	4,9	4,7	5,1	6	4,2	4,3	5,4
Bokutlån per innbygger i alt	5,5	2,8	2,7	3	2,2	2,9	4,2	3,8	3,6	3,6	4	4,5	3,3	3,5	4
Anntall bokutlån, barnelitteratur per innbygger 0-13 år	14,4	7,7	6,7	6,1	4,2	7,5	10,6	9,1	9,1	7,8	9	9,2	7,9	8	8,7
Bokutlån, voksenlitteratur per innbygger 14 år og over	3,6	1,9	1,7	2,2	1,7	1,8	2,8	2,5	2,6	2,5	2,8	3,3	2,2	2,5	2,9
Utlån, andre media i alt per innbygger	0,4	0,1	0,8	1,7	0,8	1,1	0,9	1	1,1	1,1	1,1	1,5	0,8	0,8	1,4
Bokbestand, antall bøker per innbygger	11	10,4	5,9	4,2	5,5	4,6	5,4	7	8,1	3,9	5,8	3,6	5,9	6	4,8
Bokbestand, barnebøker per innbygger 0-13 år	14,9	18,3	6,7	4,5	7,8	6,6	7,7	11,1	13,3	5,7	8,6	5,2	8,2	9,1	7,3
Bokbestand, voksenbøker pr. innbygger 14 år og over	10,2	8,8	5,2	4,1	4,9	4,1	4,9	6	4,8	3,4	5,1	3,2	5,4	5,3	4,2
Omsetningshastighet bøker	0,5	0,3	0,5	0,7	0,4	0,6	0,8	0,5	0,5	0,9	0,7	1,2	0,6	0,6	0,8
Antall innbyggere per årverk	2344	3661	4176	3170	3153	3157	4279	2750	2257	3012	2663	2429	3448	2864	2655
Antall bokutlån per årverk	12920	10228	11292	9642	6940	9058	18145	10352	8576	10710	10591	10820	11479	10073	10332
Antall bibliotekutlån per årverk	13907	10593	14764	15025	9513	10533	21848	13207	11132	14055	13584	14455	14314	12429	13882
Kino															
Netto driftsutgifter til kino i forhold til kommunens totale driftsutgifter (i prosent)	0,1	0	0,02	0	0	0,03	0,25	0,02	0,06	0,09	0,08	0,04	0,08	0,04	0,05
Netto driftsutgifter til kino per innbygger	27	1	5	208	153	8	64	7	25	23	21	9	20	11	73
Netto driftsutgifter til kino per besøkende			7,3			4,3	37,8	16,1	48,4	18,5	23,6	2,6	17,2	7,1	5,7
Antall innbyggere per kinosele	24,6		18,6	30,6		27,3	36,9	70,5	32	68,8	42,7	65,7	32,2	45,6	52,1
Antall kinobesøk per innbygger	0	0	0,6	1,8	0	2	1,7	0,4	0,5	1,2	0,9	3,3	1,1	1,6	2,3
Besøk per forestilling			50,8	69,7		44,1	48,9	45,6	27,5	36,7	36,5	40,3	50,9	37,6	42,3
Billettinntekter i prosent av korigerte brutto driftsutgifter til kino			0			71,8	45,5	79,3	37,5	55,2	36,6	59,4	53,6	32,3	51,4
Ungdomstilsk, idrett, musikk og kulturskoler m.m.															
Netto driftsutgifter til aktivitets tilbud barn og unge per innbygger	39	11	24	97	29	96	122	119	76	127	109	167	68	85	141
Netto driftsutgifter til musikk og kulturskoler per innbygger	237	174	217	288	153	131	155	147	211	132	160	114	187	165	135
Netto driftsutgifter til idrett per innbygger	112	1	63	280	211	85	-11	194	204	273	229	346	99	229	308
Antall friidrettsklubber, feriesklubber, MC-senter, musikkverksted, medieverksted															
Hverv kommunale fritidsklubber, feriesklubber, MC-senter, musikkverksted og medieverksted															
Antall ansverk ved kommunale fritidsklubber, feriesklubber, MC-senter, musikkverksted m.m.															
Driftsskudd til frivillige organisasjoner															
Antall lag som mottar kommunale driftsskudd	40	14			2	43	15	14	15	23	23	34	23	22	19
Kommunale driftsskudd til lag og foreninger pr lag som mottar tilskudd	4825	714			1000	9549	4867								
Andre kulturaktiviteter															
Netto driftsutgifter til museer per innbygger	15	0	19	0	3	45	0	25	46	24	34	37	14	27	46
Netto driftsutgifter til kunstformidling per innbygger	7	0	24	8	8	14	-6	18	32	30	33	79	8	40	65
Netto driftsutgifter til andre kulturaktiviteter per innbygger	146	141	236	146	35	296	113	222	265	174	187	160	171	168	193

M. Samferdsel - nivå 2

	Vanylven 2002	Sande 2002	Heryv 2002	Ullstein 2002	Hæreid 2002	Volda 2002	Ørsta 2002	Gruppe 01 2002	Gruppe 02 2002	Gruppe 08 2002	Gruppe 11 2002	Gruppe 13 2002	Søre Sunnmøre 2002	Gj.snitt Møre og Romsdal 2002	Landsgj. snitt utenom Oslo 2002
Prioritering															
Netto driftsutgifter i kr pr. innbygger, samferdsel i alt	748	732	501	600	524	792	1067	574	772	503	663	496	736	718	561
Netto driftsutgifter i kr pr. innbygger, samferdselsbedr./transportiltak	6	12	46	36	-35	11	30	15	69	15	8	-6	20	11	15
Netto driftsutgifter i kr pr. innbygger, komm. veier og gater i alt															
Netto driftsutgifter i kr pr. innbygger, komm. veier - drift/vedlikehold, nyani.	615	654	444	405	559	780	899	537	655	436	612	406	644	647	455
Netto driftsutgifter i kr pr. innbygger, komm. veier - miljø- og trafikkssikk.	127	65	11	158	0	1	138	23	49	52	42	96	72	61	91
Netto driftsutgifter for samf. i alt i pst. av samlede netto driftsutg.	2,8	2,2	2,1	2,5	2,1	3,1	4,1	2,1	2,5	2,1	2,4	2	2,9	2,7	2,1
Brutto investeringsutgifter i kr pr. innbygger, samferdsel i alt	264	2371	2172	491	278	707	484	437	354	299	478	338	910	651	358
Brutto driftsutgifter i kr pr. innbygger, komm. veier og gater i alt															
Brutto investeringsutgifter i kr pr. innbygger, samferdselsbedr./transportiltak	56	0	0	0	0	0	160	92	16	38	17	36	41	21	36
Brutto investeringsutgifter i kr pr. innbygger, komm. veier - drift/vedlikehold/nyani.	209	616	2135	391	278	670	315	248	240	224	337	197	736	542	240
Brutto investeringsutg. i kr pr. innbygger, komm. veier - miljø-/trafikkssikk.	0	1756	37	100	0	37	8	97	98	38	123	106	133	88	82
Kostn. i kr til gatebelysn. pr. km komm. vei	11882	8214	8040	18462	14771	15000	16667	12064	11743	11743	13065	19413	13322	16388	
Kostn. i kr til gatebelysn. pr. km fylkes-/riksvei, komm. ansvar for belysn	11895	8239	4437	20800	20500	20000	6114	9101	9185	9066	8441	18005	8999	12036	
Dekningsgrad															
Lenngde kommunale veier og gater i km pr. 1 000 innbygger	16,5	14,6	10,1	10,6	12,9	12,8	13,2	13,7	16,3	7,7	12,8	5,9	12,5	11,1	9
Private veier det ytes kommunalt tilskudd til, Pst	3	0	0	0	0	9,4	0	6,7	9,8	5,6	3,7	8,2	2,6	4,1	6,7
Gang- og sykkelvei i km som er et kommunalt ansvar pr. 10 000 innb.	8	15	12	10	53	8	16	16	12	12	17	10	16	11	11
Kommunale veier og gater med fartsgrense 40 km/t eller lavere. Pst.	1,6	18,4	47,6	7	24,6	6,5	3,7	23,7	17,3	35,9	25,6	47,4	14,3	23	31,5
Innfartsparkeringplasser. Antall pr. 10 000 innbyggere	0	0	0	0	163	0	0	20	110	77	46	47	17	53	51
Persønbiel. Antall pr. 10 000 innbyggere															
Produktivitet															
Brutto driftsutg. i kr pr. innbygger for komm. veier i alt	883	804	533	580	603	795	1080	588	730	550	710	664	767	830	665
Brutto driftsutg. i kr pr. km kommunal vei og gate	53524	54974	53048	54915	46721	61944	81574	42854	44919	71530	55488	113163	61407	74717	73668
Korrigerte brutto driftsutg. i kr pr. km komm. vei og gate i alt															
Korr. brutto driftsutg. i kr pr. km komm. vei og gate, drift og vedl., nyani.															
Korr. brutto driftsutg. i kr pr. km komm. vei og gate-miljø-/trafikkssikkerh.															
Brutto driftsutg. i kr pr. km vei og gate, komm. veier-drift/vedl.nyani.	41778	50526	51917	38451	46721	61869	69596	41054	41544	64257	51936	94704	54604	68732	62560
Brutto driftsutg. i kr pr. km komm. vei og gate-miljø-/trafikkssikkerh.	11746	4447	1131	16465	0	75	11978	1799	3375	7273	3552	18458	6804	5985	11108

P. Brann- og ulukkesvern - nivå 2		Vanylven		Sande		Herøy		Ulstein		Hareid		Volda		Ørsta		Gruppe 01		Gruppe 02		Gruppe 08		Gruppe 11		Gruppe 13		Søre Sunnmøre		Gj. snitt Møre og Romsdal		Landsgj. snitt utenom Oslo	
		2002		2002		2002		2002		2002		2002		2002		2002		2002		2002		2002		2002		2002		2002		2002	
Funksjon 338 Forebygging av branner og andre ulykker																															
Behov																															
Antall A-objekter																															
Antall pipor pr. innbygger																															
Arsgelyr for feiling																															
Anslått erstatning til bygningsbranner pr. innbygger (5-års gjennomsnitt), kroner																															
Prioritering																															
Netto driftsutgifter til funksjon 338 i prosent av funksjon 338 + 339																															
Dekningsgrader																															
Arsværk til funksjon 338 pr. 1000 innbyggere																															
Andel A-objekter som har fått tilsyn																															
Andel pipor feilet																															
Arsværk av feier pr. 1000 innbyggere funksjon 338																															
Funksjon 339 Beredskap mot branner og andre ulykker																															
Behov																															
Antall bygningsbranner pr. 1000 innbyggere																															
Antall utrykninger, sum utrykninger til branner og andre utrykninger pr. 1000 innbyggere																															
Prioritering																															
Netto driftsutgifter til funksjon 339 pr. innbygger																															
Netto driftsutgifter pr. innbygger i kroner																															
Dekningsgrader																															
Arsværk til funksjon 339 pr. 1000 innbyggere																															
Arsværk i brann- og ulukkesvern pr. 1000 innbyggere																															

Appendiks 2

Effektivitet og produktivitet

Nedanfor er ei enkel framstilling av tilhøvet mellom produktivitet og effektivitet. Ein gjer merksam på at dette berre er ein variant av svært ulik terminologi på feltet.

La:

$P = \text{produktivitet}$

$E = \text{effektivitet}$

$p = \text{produkt}$

$r = \text{ressursar}$

$e = \text{effekt (grad av mål oppfylling)}$

Vi har pr definisjon:

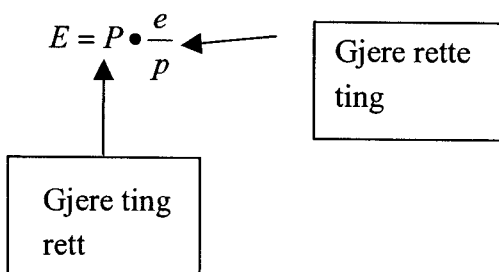
$$P = \frac{p}{r}$$

$$E = \frac{e}{r}$$

Vi kan skrive E slik:

$$E = \frac{p}{r} \cdot \frac{e}{p}$$

dvs. som

Alt anna likt:

1. Dess høgare produktivitet, dess høgare effektivitet
2. Dess betre tilhøve (større brøk) mellom effekt og produkt, dess høgare effektivitet

For å vere effektiv gjeld det såleis både å produsere det som gjev størst effekt (2) og å gjere det på rett måte (1).

Appendiks 3

Brutto driftsutgifter 1995-2000 sektorvis samla og for einskildkommunar

Ein legg her fram nokre fleire data om utviklinga over tid i brutto driftsutgifter for kommunane på Søre Sunnmøre i tida 1995-2000. Med KOSTRA kom ein ny sektorinndeling.

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	Sum
Sentrale styringsorganer og fellesutgifter	68394	72422	78629	83775	87992	90707	481919
	1,00	1,06	1,15	1,22	1,29	1,33	
Undervisning	354520	377709	413997	477514	504255	548197	2676192
	1,00	1,07	1,17	1,35	1,42	1,55	
Helsevern, sosiale tjenester, pleie og omsorg	386855	409063	420409	466542	508849	554031	2745749
	1,00	1,06	1,09	1,21	1,32	1,43	
Boligformål, tiltaks- og næringsformål, miljø- og naturvernformål	37925	40340	33663	38776	38592	41667	230963
	1,00	1,06	0,89	1,02	1,02	1,10	
Kultur- og kirkeformål	46856	47898	48919	53671	56889	57865	312098
	1,00	1,02	1,04	1,15	1,21	1,23	
Tekniske formål	88185	92012	96506	105210	123138	132078	637129
	1,00	1,04	1,09	1,19	1,40	1,50	
Samferdselsformål	34580	30899	29674	29534	29920	31854	186461
	1,00	0,89	0,86	0,85	0,87	0,92	
							7270511

Sektorvis brutto driftsutgifter samla for kommunane på Søre Sunnmøre 1995-2000 (1000kr og indeks)

Undervisning og helse

Ein høyrer stundom sagt at *Undervisning, Helsevern, Sosiale tjenester* og *Pleie og omsorg* tek ein større og større del av kommunebudsjetta. Tabellen nedanfor kastar lys over denne problemstillinga for kommunane på Søre Sunnmøre i åra 1995-2000:

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	Sum
Alle sektorar alle år	1017315	1070343	1121797	1255022	1349635	1456399	7270511
Undervisn og Helsevern m.m.	741375	786772	834406	944056	1013104	1102228	5421941
Samla andel Underv. og Helsevern ...	0,729	0,735	0,744	0,752	0,751	0,757	0,746

Driftsutgifter (1000kr) for *Undervisning, Helsevern, Sosiale tjenester, Pleie og omsorg* og som andel av samla driftsutgifter for kommunane

Sektorane *Undervisning, Helsevern, Sosiale tjenester* og *Pleie og omsorg* har år for år, med unntak av frå 1998 til 1999, auka sin del av driftsbudsjetta. Dersom andelen hadde vore den same i år 2000 som i år 1995, ville driftsutgiftene til dei to sektorane vore ca 40,5 millionar kroner mindre i år 2000 enn dei var.

Tabellen nedanfor viser utviklinga i andelen for sektorane *Undervisning, Helsevern, Sosiale tjenester* og *Pleie og omsorg* kommunevis:

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	Sum
Vanylven	0,753	0,748	0,754	0,739	0,747	0,746	0,748
Sande	0,774	0,785	0,772	0,775	0,780	0,789	0,779
Herøy	0,766	0,786	0,782	0,791	0,784	0,777	0,781
Ulstein	0,751	0,735	0,760	0,769	0,755	0,750	0,754
Hareid	0,705	0,718	0,729	0,750	0,753	0,767	0,739
Volda	0,713	0,718	0,722	0,735	0,745	0,760	0,734
Ørsta	0,689	0,700	0,716	0,724	0,719	0,734	0,715

Driftsutgifter for både for *Undervisning, Helsevern, Sosiale tjenester* og *Pleie og omsorg* som andel av samla driftsutgifter

Det er skilnader kommunane i mellom både når det gjeld nivå og utvikling. Ein ser ikkje lett noko mønster i høve til kjennskap til andre forhold eller utviklingstrekk i kommunane.

Appendiks 4														
Brutto driftutgifter 2002 etter KOSTRA-funksjonar														
1000kr/kr pr innb 1.1.2003														
	Vanylven	Sande	Herøy	Ulstein	Hareid	Volda	Ørsta							
100 Politisk styring og kontrollorganer	1537	402	1277	491	2352	282	2496	371	1813	383	2306	277	2434	237
120 Administrasjon	8500	2225	8855	3407	20232	2422	18141	2699	12004	2538	17917	2150	19490	1698
130 Administrasjonslokaler	800	209	1120	431	0	0	1545	230	2752	582	1921	230	301	29
180 Diverse fellesutgifter	282	74	311	120	255	31	273	41	-438	-93	1762	211	2787	271
190 Interne serviceenheter	121	32	0	0	92	11	10459	1556	728	154	41	5	0	0
Adm, styring og fellesutg	11240	2942	11563	4449	22931	2745	32914	4897	16859	3564	23947	2873	25012	2436
201 Førskole	8878	2324	5520	2124	14142	1693	5970	888	11099	2347	15148	1817	26537	2584
211 Styrket tilbud til førskolebarn	835	219	42	16	773	93	2048	305	790	167	1576	189	3870	377
221 Førskolelokaler og skyss	1151	301	444	171	947	113	945	141	1159	245	1333	160	2436	237
Barnehage	10864	2844	6006	2311	15862	1899	8963	1334	13048	2759	18057	2166	32843	3198
202 Grunnskole	29179	7638	22904	8813	57246	6852	51452	7655	38420	8123	66409	7967	71093	6923
213 Voksenopplæring	412	108	1175	452	2664	319	2933	436	4010	848	4109	493	3969	387
214 Spesialschooler	0	0	0	0	0	0	2205	328	0	0	0	0	0	0
215 Skolefritidstilbud	700	183	929	357	2386	286	3201	476	2031	429	4294	515	3217	313
222 Skolelokaler og skyss	7695	2014	5057	1946	12722	1523	8363	1244	6196	1310	15259	1831	15750	1534
383 Musikk- og kulturskoler	1363	357	700	269	3667	439	3040	452	1333	282	1685	202	2408	234
Grunnskole	39349	10301	30765	11837	78685	9418	71194	10593	51990	10992	91756	11009	96437	9391
232 Forebygging -skole og helsestasjonstjeneste	1247	326	1086	418	2708	324	2527	376	1347	285	3076	369	2322	226
233 Forebyggende arbeid, helse	481	126	329	127	805	96	1107	165	2080	440	615	74	1776	173
241 Diagnose, behandling, rehabilitering	6906	1808	4767	1834	11660	1396	4703	700	2853	603	9344	1121	9148	891
Kommunehelse	8634	2260	6182	2379	15173	1816	8337	1240	6280	1328	13035	1564	13246	1290
234 Aktivisering eldre og funksjonshemmede	3211	841	1538	592	2627	314	6617	985	0	0	6063	727	3899	380
253 Pleie, omsorg, hjelp i institusjon	22354	5852	20851	8023	44358	5309	24321	3619	29895	6320	42744	5128	71376	6951
254 Pleie, omsorg, hjelp i hjemmet	13489	3531	28501	10966	28962	3466	28642	4262	12408	2623	34571	4148	31775	3094
261 Botilbud i institusjon	1721	451	1334	513	2823	338	770	115	3993	844	5931	712	3354	327
Pleie- og omsorg	40775	10674	52224	20094	78770	9428	60350	8979	46296	9788	89309	10715	110404	10751
242 Råd, veiledning og sosialt forebyggende arbeid	998	261	743	286	7553	904	734	109	4614	975	3442	413	2803	273
243 Tilbud til personer med rusproblemer	3	1	33	13	43	5	701	104	0	0	0	0	298	29
273 Kommunale sysselsettningstiltak	132	35	57	22	1436	172	289	43	7	1	371	45	0	0
281 Økonomisk sosialhjelp	1086	284	939	361	1728	207	1262	188	0	0	4623	555	8312	809
Sosialtjenester	2219	581	1772	682	10760	1288	2986	444	4621	977	8436	1012	11413	1111
244 Barneverntjeneste	286	75	351	135	951	114	1827	272	2741	579	1597	192	1581	154
251 Barneverntiltak i familien	253	66	439	169	500	60	1183	176	0	0	530	64	1715	167
252 Barneverntiltak utenfor familien	90	24	140	54	3249	389	1859	277	0	0	2618	314	2653	258
Barnevern	629	165	930	358	4700	563	4869	724	2741	579	4745	569	5949	579
285 Tjenester utenfor ordinært kommunalt ansvarsomr.	0	0	0	0	0	0	11	2	0	0	243	29	3377	329
340 Produksjon av vann	599	157	899	346	1	0	502	75	2473	523	1207	145	1554	151
345 Distribusjon av vann	784	205	2071	797	164	20	1682	250	2382	504	1905	229	4552	443
350 Avløpsrensing	179	47	0	0	272	33	0	0	0	0	292	35	2414	235
353 Avløpsnett/innsamling av avløpsvann	926	242	512	197	4634	555	1059	158	2852	603	1737	208	5082	495
354 Tømming av slamavskiller, septiktanker o.l.	650	170	58	22	0	0	546	81	0	0	0	0	0	0
355 Innsamling av forbruksavfall	1194	313	1895	729	5482	656	4666	694	3536	748	20	2	25	2
357 Gjenvinning og sluttbehandling av forbruksavfall	2861	749	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	31	3
Vann, avløp, renov./avfall	7193	1883	5435	2091	10553	1263	8455	1258	11243	2377	5161	619	13658	1330
300 Fysisk tilrettelegging og planlegging	1598	418	1111	427	2359	282	2930	436	1432	303	2309	277	6061	590
335 Rekreasjon i tettsted	261	68	0	0	490	59	813	121	1190	252	938	113	1371	134
360 Naturforvaltning og friluftsliv	14	4	233	90	56	7	376	56	9	2	190	23	294	29
365 Kulturminnevern	3	1	0	0	0	0	321	48	0	0	0	0	373	36
Fysisk planlegging/kulturminne/natur/nærmiljø	1876	491	1344	517	2905	348	4440	661	2631	556	3437	412	8099	789
231 Aktivitetstilbud barn og unge	148	39	29	11	338	40	722	107	193	41	796	96	1469	143
370 Bibliotek	862	226	331	127	1222	146	1005	150	669	141	1056	127	1705	166
373 Kino	104	27	3	1	38	5	0	0	0	0	1124	135	2245	219
375 Muséer	57	15	0	0	162	19	0	0	28	6	393	47	0	0
377 Kunstformidling	31	8	0	0	198	24	79	12	40	8	120	14	411	40
380 Idrett	898	235	2	1	542	65	2842	423	1070	226	1924	231	502	49
385 Andre kulturaktiviteter	560	147	369	142	3214	385	1029	153	185	39	2857	343	2258	220
Kultur	2660	696	734	282	5714	684	5677	845	2185	462	8270	992	8590	836
390 Den norske kirke	1618	424	1185	456	4176	500	2449	364	1567	331	2435	292	3171	309
392 Andre religiøse formål	58	15	17	7	193	23	98	15	38	8	188	23	0	0
393 Kirkegårder, gravlunder og krematorier	460	120	213	82	1	0	0	0	0	0	942	113	924	90
Kirke	2136	559	1415	544	4370	523	2547	379	1605	339	3565	428	4095	399
330 Samferdselsbedrifter/transporttiltak	22	6	45	17	1558	186	290	43	84	18	139	17	385	37
333 Kommunale veier, nyanlegg, drift og vedlikehold	2632	689	1920	739	4361	522	2730	406	2850	603	6620	794	9465	922
334 Kommunale veier, miljø og trafikksikkerhetstiltak	740	194	169	65	95	11	1169	174	0	0	8	1	1629	159
Samferdsel	3394	888	2134	821	6014	720	4189	623	2934	620	6767	812	11479	1118
265 Kommunalt disponerte boliger	1676	439	1908	734	4462	534	2754	410	840	178	3929	471	2755	268
283 Bistand til etablering og opprettholdelse av egen bolig	130	34	61	23	53	6	0	0	231	49	1116	134	676	66
315 Boligbygging og fysiske bomiljøtiltak	160	42	7	3	2	0	0	0	0	0	3992	479	1772	173
Bolig	1966	515	1976	760	4517	541	2754	410	1071	226	9037	1084	5203	507
320 Kommunal næringsvirksomhet	512	134	0	0	321	38	0	0	2133	451	25	3	952	93
325 Tilrettelegging og bistand for næringslivet	3308	866	1183	455	2374	284	1633	243	1115	236	3242	389	8592	837
Nærings	3820	1000	1183	455	2695	323	1633	243	3248	687	3267	392	9544	929
338 Forebygging av branner og andre ulykker	670	175	176	68	847	101	720	107	129	27	580	70	843	82
339 Beredskap mot branner og andre ulykker	991	259	879	338	2681	321	2343	349	1317	278	3891	467	4077	397
Brann og ulykkesvern	1661	435	1055 </											

Appendiks 5

Kritisk vurdering av bruk av KOSTRA-grupper til samanlikning med ev samanslåtte kommunar på Søre Sunnmøre.

KOSTRA-grupper, jf Appendiks 1 er brukt til samanlikningsgrunnlag. Dette er ein framgangsmåte som er vanleg i slike studiar. Som straks gjort greie for er samanlikningsgrunnlaget ikkje godt. Ein har søkt etter einskildkommunar som meir direkte kan samanliknast med alternativa for samanslåing på Søre Sunnmøre, men finn ikkje einskildkommunar som ein trur kan bidra nemnande til betre samanlikningsgrunnlag.

Gruppe 13

Gruppe 13¹⁶ er Store kommuner utenom de fire største byene. Alternativa Sande, Herøy, Ulstein og Hareid; Vanylven, Sande, Herøy, Ulstein og Hareid og alle sju kommunane på Søre Sunnmøre kjem over 20000 innb og hamnar i denne gruppa.

Lista over kommunar i gruppe 13 og allmenn kjennskap til tilhøva tilseier ei noko nøyare gransking over kor bra samanlikningsgrunnlaget kan vere. Dersom ein vektar Indeks beregnet utgiftsbehov i utgiftsutjamninga i inntektssystemet med folketal 01.01.03 blir gjennomsnittet i gruppe 13 0,9544, der 1 er gjennomsnitt for landet. For Sande, Herøy, Ulstein og Hareid blir indeksen 1,0300; for Vanylven, Sande, Herøy, Ulstein og Hareid 1,0542; og for alle kommunane på Søre Sunnmøre 1,0509. Når ein vurderer kommunesamanslåing, vil direkte samanlikning ikkje vere nøyaktig fordi basistillegg, urbanitetskriterium og avstandskriteria endrar seg. Det kan likevel ikkje vere tvil om at busetnadsmønster, demografiske og topografiske tilhøve gjer alternativa på Søre Sunnmøre klart meir tungdrivne enn ein typisk kommune i gruppe 13.

Gruppe 8

Gruppe 8¹⁷ er Mellomstore kommuner med lave bundne kostnader per innbygger, middels frie disponible inntekter. Volda og Ørsta kjem ev i denne gruppa, der Ørsta åleine også er. Også her er det gjort ei noko nøyare gransking av kor godt samanlikningsgrunnlaget kan vere. Ein må vedgå at resultatet overraska. Dersom ein vektar Indeks beregnet utgiftsbehov i utgiftsutjamninga i inntektssystemet med folketal 01.01.03 blir gjennomsnittet i gruppe 8 0,9630. For Volda og Ørsta er vekta indeks 1,0462. Busetnadsmønster, demografiske og

¹⁶Halden, Moss, Sarpsborg, Fredrikstad, Ski, Oppgård, Bærum, Asker, Lørenskog, Skedsmo, Hamar, Ringsaker, Lillehammer, Gjøvik, Drammen, Kongsberg, Ringerike, Lier, Horten, Tønsberg, Sandefjord, Larvik, Porsgrunn, Skien, Arendal, Kristiansand, Sandnes, Haugesund, Karmøy, Molde, Ålesund, Steinkjer, Bodø, Rana, Harstad, Tromsø.

¹⁷Askim, Vestby, Ås, Frogn, Nesodden, Sørums, Fet, Rælingen, Enebakk, Nittedal, Ullensaker, Nes, Kongsvinger, Stange, Sør-Odal, Elverum, Modum, Øvre Eiker, Røyken, Holmestrand, Notodden, Bamble, Kragerø, Grimstad, Mandal, Farsund, Venesla, Klepp, Sola, Randaberg, Strand, Stord, Os, Fjell, Askøy, Flora, Sogndal, Førde, Kristiansund, Ørsta, Sykkylven, Orkdal, Melhus, Malvik, Namsos, Levanger, Verdal, Vefsn, Vestvågøy.

topografiske tilhøve gjer ein samanslått kommune Volda og Ørsta klart meir tungdrivnen enn ein typisk kommune i gruppe 8.

Appendiks 6

Statistisk sentralbyrå si gransking av innsparing ved samanslåing av kommunar

Generelt om granskinga til SSB

Statistisk sentralbyrå har gjennomført ei gransking av kor mykje som kan sparast ved å slå saman kommunar (Langørgen mfl 2002)¹⁸. Granskinga er kommunaløkonomisk, men eingongskostnader ved kommunesamanslåing er ikkje med. Kravet om balansert budsjett er teke omsyn til i modellen. Data er frå 1998. Modellen granskinga byggjer på viser m.a. samanhengar mellom kommunane sine rammevilkår og kostnadsstruktur. Den ressursbruken kommunane sjølv har rapportert til byrået er lagt til grunn i utrekningane. ”Det er et viktig poeng at modellen har framkommet som et resultat av dagens kommuners adferd og prioriteringar”. Å slå saman kommunar vert i modellen oppfatta som endring av rammevilkår. Modellen kan difor brukast til å finne ut kva verknad kommunesamanslåing har. Verknaden vert med andre ord skilnaden mellom summert tilstand for kommunane einskildvis for 1998 på den eine sida og korleis ein kommune med tilsvarande rammevilkår og kostnadsstruktur som den ev samanslåtte hadde for vane å innrette seg i 1998 på den andre sida.

Innsparingane granskinga viser kan tolkast som eit resultat av to tilhøve, det første i regelen med positivt utslag, det andre med i regelen negativt:

1. Utnytting av stordriftsfordelar
2. Endringar i kostnader pga auka reiseavstand

Modellen tek omsyn til at tenestetilbodet skal vere rimeleg desentralisert også etter ei samanslåing. Tanken bak er at mykje av dei kommunale tenestene er lokaliserte til lågare nivå enn kommunen. Særleg er tenkt på at sonene skal høve til grunnskulekrinsar (St.prp.nr.62 1999-2000:80)¹⁹. Sonene gjer at ein ikkje får med alle stordriftsfordelar som er moglege etter ei reindyrka kommunaløkonomisk målsetting om innsparing. Desentraliseringa kjem inn gjennom Statistisk sentralbyrå si soneinndeling. Statistisk sentralbyrå opererer med *delområde*, som eit mellomnivå mellom *grunnkrins* og *kommune*. Eit delområde har som regel mellom 1000-3000 innb i spreiddbygde strok og 3000-6000 innb i meir tettbygde strok. Soner er samanslutningar av delområde. Ei sone har minst 2000 innb, dersom ikkje kommunen sjølv har mindre enn 2000 innb. Det finst ein fast prosedyre for å slå saman delområde til soner (Reid 2002, vedlegg 3)²⁰, som det vil føre for langt å gå inn på. Når ein studerer samanslåing av kommunar, blir prosedyren brukt for den ev nye eininga. Generelt vil kommunesamanslåing føre til større soner. Ev framhald av eit meir desentralisert tenestetilbod reduserer då romet for å hente ut stordriftsfordelane.

¹⁸ Langørgen, Audun, Rolf Aaberge og Remy Åserud 2002: *Kostnadsbesparelser ved sammenslåing av kommuner*, rapport 2002/15 Statistisk sentralbyrå.

¹⁹ St.prp.nr.62 1999-2000: Om kommuneøkonomien 2001 m.v.

²⁰ Reid, Svein 2002: *Bosettingskriteriene i inntektssystemet til kommunene*, notat 2002/33 Statistisk sentralbyrå.

Vurderinga av stordriftsfordelar byggjer på omgrepet *bundne kostnader*, som er noko anna enn faste kostnader i vanleg økonomisk terminologi. Bunde kostnader er "kostnader som kommunen ikke kan velge seg bort fra" av demografiske, sosiale og geografiske forhold. "Variasjoner i bundne kostnader er enten avledet fra variasjoner i kostnader pr produsert enhet, eller fra variasjoner i befolkningens behov for ulike tjenester". Dette blir så bygd saman slik (Langørgeren mfl 2002:11):

... vi kan simulere hvilke budne kostnader som en gruppe av kommuner vil få dersom de velger å slå seg sammen. For ulike grupper av kommuner kan vi dermed sammenlikne nivået på de bundne kostnadene før og etter sammenslåing. En eventuell reduksjon i de bundne kostnadene blir regnet som en kostnadsbesparelse.

Ressursene som eventuelt er igjen etter at de bundne kostnadene er dekket kalles *frie disponible utgifter*. Dette er midler kommunene selv kan allokere til de formål de ønsker å prioritere.

Når ein reknar ut innsparinga, tek ein omsyn til endringar i gjennomsnittleg reiseavstand. Tolkinga av frie disponible utgifter gjeld fullt ut berre i dei ti åra inndelingstilskot fullt ut gjeld. (Her er "utgifter" ingen lapsus). Ein måte å bruke av dei frie disponible midlane på er å halde fram med eit meir desentralisert tenestetilbod enn det den nye soneinndelinga ev tilseier.

Innsparingar er vurdert eks arbeidsgjevaravgift, fordi ein reknar med at dei vil bli nytta til fleire/betre tenester som det også vil vere avgift på.

Modellen gjev grunnlag for å spesifisere innsparing på 8 sektorar: Administrasjon, Utdanning, Barnehagar, Helsestell, Sosiale tjenester, Pleie og omsorg, Kultur og Infrastruktur.

Nokre vurderingar

Ovanfor har ein etter beste evne prøvt å forklare modellen slik SSB framstiller han. Her er nokre vurderingar.

Ein analyse som bygde på data frå fleire år enn eitt ville vore betre. Tal for 1998 er allereie litt gamle.

Dei fleste kommunane har tilpassa seg som små og store kommunar over tid. Om ein slår saman små kommunar, er det lite ventande at ein raskt vil endre vanar. Også bindingar i investeringar vil føre til at tilpassing vil ta tid. Men når det er tale om strukturendringar, som kommunesamanslåing er, er eit langsiktig perspektiv greitt. Ein må berre ikkje vente at innsparingar som dei i SSB modellen utan vidare kjem på kort sikt.

Rammevilkår kan på lang sikt endre seg vesentleg.

Modellar som gjeld for heile landet, får ikkje alltid like godt med seg utslag av lokale variasjonar. Ein har i samband med prosjektet for Søre Sunnmøre i denne samanhengen merka seg soneinndeling, utan at ein her skal kome nærare inn på det. Ein har i prosjektet ikkje arbeidd like mykje med alle faktorar i analysen til SSB, slik at kommentaren om soner slik kan framstå som tilfeldig.

I den litteraturen ein kjenner til star Langørgen mfl (2002) i ei spesiell stilling ved å finne etter måten store innsparingar ved kommunesamanslåing på sektorar som Utdanning, Barnehagar og Pleie- og omsorg. Ein kan ikkje i det lokale utgreiingsarbeidet ha ambisjonar om å avklare den faglege debatten. Eit spørsmål inn i debatten kan ein tillate seg: Kan ein del innsparingar oppnåast utan kommunesamanslåingar ved "at mindre kommunar i større grad byrjar å oppføre seg/prioritere som større kommunar?". (Det er ikkje dermed sagt at det ev er ønskeleg eller lett å gjennomføre dette).

Resultat av SSB si gransking med vekt på Søre Sunnmøre

Tabell A.3. forts.		Kroner per innbygger							
Reg- ion	Komnr.	Kommune	Innbyggere	Frie		Besparelse i prosent av bundne kostnader	Besparelse i prosent av samlet utgift	Totale besparelser i millioner kroner	
				disponible utgifter før sammen- slåing	Frie disp. utgifter etter sammen- slåing				
1594	1514	Sande	3 108	7 507					
1594	1511	Vanylven	3 637	6 177					
1594	1517	Hareid	4 721	7 536					
1594	1516	Ulstein	6 385	9 774					
1594	1515	Herøy	8 315	8 545					
1594	Totalt		26 166	8 210	10 889	2 679	16,7	11,1	70,1
1595	1519	Volda	8 244	8 534					
1595	1520	Ørsta	10 374	9 315					
1595	Totalt		18 618	8 969	9 550	581	4,0	2,5	10,8

Tabell A2

1509	1517	Hareid	4 721	7 536					
1509	1516	Ulstein	6 385	9 774					
1509	Totalt		11 106	8 823	11 456	2 633	17,3	10,9	29,2
1510	1514	Sande	3 108	7 507					
1510	1511	Vanylven	3 637	6 177					
1510	Totalt		6 745	6 790	9 371	2 582	13,2	9,8	17,4

Tabell 1: Innsparingar ved kommunesamanslåingar på Søre Sunnmøre, 1998-kroner
Kjelde: Langørgen mfl (2002)

Tabell A3 i tabell 1 viser ev samanslåing av kommunane i *økonomiske regionar* definert etter Statistisk sentralbyrå sin standard for slike. Tabell A2 i tabell 1 viser samanslåing for å unngå kommunar med mindre enn 5000 innb.

I SSB: *Standard for økonomiske regionar, 2001* står:

Den nye inndelinga skal hovudsakleg representere eit gagnleg publiseringnivå for statistikk, men ho skal òg tilsvare det regionale nivået som EU har definert som si NUTS 4-inndeling. En konsekvens av dette er at regionane ikkje kan krysse fylkesgrensene. NUTS (Nomenclature des Unités Territoriales Statistiques) er standard for regionalinndeling i EU. Arbeidet med den nye inndelinga har teke utgangspunkt i standardane for inndeling i handelsområde og prognoseregionar i SSB. Regionane i den nye inndelinga vert kalla *økonomiske regionar*, fordi kriteria som er brukte for å definere regionane (t.d. arbeidsmarknad og varehandel), er knytte til dei økonomiske tilhøva i området. Landet er delt inn i 90 økonomiske regionar. Den nye inndelinga svarar til nivået REGIN 4 i SSB si regionale inndeling (REGIN). REGIN 1 utgjer heile landet, REGIN 2 landsdelane, REGIN 3 fylka og REGIN 5 kommunane.

For heile landet viser analysen at ei samanslåing etter A3 (økonomiske regionar) gjev ca 3,5 milliardar kr i innsparing. Dette er 3,6% av samla utgift i dei involverte kommunane, eller i storleiksorden 2,5 promille av brutto nasjonalprodukt. For heile landet viser analysen at ei samanslåing etter A2 (alle kommunar 5000 innb) gjev ca 2,3 milliardar kr i innsparing. Dette er 4,4% av samla utgift i dei involverte kommunane, eller i storleiksorden 1,5 promille av brutto nasjonalprodukt.

Statistisk Sentralbyrå opplyser i e.post 16.01.04 at ein for tida ikkje har kapasitet til å køyre ein analyse for Sande, Herøy, Ulstein og Hareid. Ein har derimot fått sektorvise data for alternativa i tabell 1.

Sektorvis innsparing Sande/Vanylven/Hareid/Ulstein/Herøy		
	1000 NOK 1998	1000 NOK 2002*
Administrasjon	14238	16715
Utdanning	15111	17740
Barnehagar	6506	7638
Helsestell	6198	7276
Sosiale tenester	-3549	-4167
Pleie- og omsorg	14733	17297
Kultur	0	0
Infrastruktur	16866	19801
	70103	82301

Sektorvis innsparing Volda/Ørsta		
	1000 NOK 1998	1000 NOK 2002*
Administrasjon	2438	2862
Utdanning	2484	2916
Barnehagar	884	1038
Helsestell	959	1126
Sosiale tenester	-482	-566
Pleie- og omsorg	2242	2632
Kultur	0	0
Infrastruktur	2291	2690
	10816	12698

Sektorvis innsparing Hareid/Ulstein		
	1000 NOK 1998	1000 NOK 2002*
Administrasjon	5528	6490
Utdanning	6017	7064
Barnehagar	2930	3440
Helsestell	2577	3025
Sosiale tenester	-1599	-1877
Pleie- og omsorg	6196	7274
Kultur	0	0
Infrastruktur	7597	8919
	29246	34335

Sektorvis innsparing Sande/Vanylven		
	1000 NOK 1998	1000 NOK 2002*
Administrasjon	3187	3742
Utdanning	4504	5288
Barnehagar	1380	1620
Helsestell	1668	1958
Sosiale tenester	-753	-884
Pleie- og omsorg	3849	4519
Kultur	0	0
Infrastruktur	3578	4201
	17413	20443

Tabell 2: Sektorvise data for kommunesamanslåingar i tabell 1

*Ved omrekning til NOK 2002 er nytta faktor 1,174 opplyst av SSB til Kaupang as i samband med utgreiing Frei/Kristiansund²¹.

²¹ Kaupang as 2003: *Ekteskap – eller bare gode venner? Frei og Kristiansund – En eller to kommuner?*